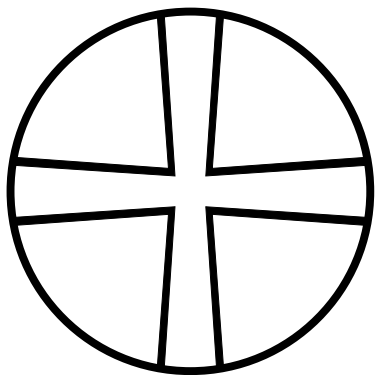

KYRKOHANDBOK FÖR SVENSKA KYRKAN
Del I

KYRKO HANDBOK FÖR SVENSKA KYRKAN

DEL I

Antagen för Svenska kyrkan av 2017 års kyrkomöte

Svenska kyrkan

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I

© Svenska kyrkan 2018

Bibeltexter återges med tillstånd av Svenska Bibelsällskapet

Formgivning omslag: Anna Larsson Design

Textsättning: Åsa Ulfvebrand

Notsättning: Notsättarna, G och K Lillieström HB

ISBN: 978-91-526-3639-8

Tryck: Litopat S.p.A. Industria Grafica, Italien 2018

Produktion: Verbum AB, Box 22543, 104 22 Stockholm. verbum.se

Innehåll

INLEDNING 8

ÖVERGRIPANDE ANVISNINGAR 10

Den allmänna gudstjänsten 10

Huvudgudstjänst 13

Särskilda gudstjänstordningar, gudstjänster med tema
och kortare gudstjänster 13

Lekmannaledd gudstjänst 15

De kyrkliga handlingarna 16

Teckenförklaringar 17

DEN ALLMÄNNA GUDSTJÄNSTEN 19

Högmässa 20

Mässa/Gudstjänst 22

Mässa/Gudstjänst som huvudgudstjänst 24

Anvisningar 26

Samling 26

Ordet 27

Måltiden 29

Sändning 30

Högmässa, Mässa/Gudstjänst 31

Samling 31

Ordet 66

Måltiden 91

Sändning 140

Julotta	144
Långfredagsgudstjänst	147
Påsknattsmässa	151
Sjukkommunion	159

DE KYRKLIGA HANDLINGARNA 169

Dop 170

Anvisningar	170
Dopgudstjänst	172
Bibeltexter vid dopgudstjänst	188
Förbön vid dopgudstjänst	193
Dop i krissituation	194
Dop i Den allmänna gudstjänsten	199

Bikt 200

Anvisningar	200
Ordning för bikt	201

Konfirmation 206

Anvisningar	206
Konfirmationsmässa/-gudstjänst	208
Bibeltexter vid konfirmationsmässa/-gudstjänst	222
Konfirmation i Den allmänna gudstjänsten	225

Vigsel 226

Anvisningar 226

Vigselgudstjänst 228

Förbön vid vigselgudstjänst 244

Vigsel med mässa 247

Lovsägelsen/Sursum corda och Prefationen 249

Vigsel- och dopgudstjänst 255

Välsignelse över äktenskap som ingåtts borgerligt eller enligt annan ordning samt välsignelse över registrerat partnerskap 256

Begravning 258

Anvisningar 258

Begravningsgudstjänst 260

Begravningsgudstjänst av dödfött barn eller barn som dött i späda ålder 274

Böner vid begravningsgudstjänst 286

Bibeltexter vid begravningsgudstjänst 290

Förbön vid begravningsgudstjänst 301

Begravning med mässa 304

Lovsägelsen/Sursum corda och Prefationen 306

Gravsättning/Urnnedsättning 312

KÄLLFÖRTECKNING MUSIK 317

Inledning

Gudstjänsten är kyrkolivets centrum, där församlingen möter Gud i Ordet och sakramenten. Gudstjänsten är hela församlingens gåva och uppgift. Alla är kallade att delta i gudstjänsten och komma med sina erfarenheter och livsfrågor till det gemensamma mötet med Gud. Tron får näring genom förkunnelsen av evangeliet, firandet av den heliga måltiden och gemenskapen i bön och lovsång. De som firar gudstjänst sänds ut för att i vardagen vittna om evangelium och göra kärlekens gärningar, till mission och diakoni. Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och delar den kristna bekännelsen och lovsången till en treenig Gud.

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan har antagits av kyrkomötet. Kyrkohandboken, *Bibeln*, *Den svenska evangelieboken*, *Den svenska psalmboken* och *En liten bönbok* är Svenska kyrkans gudstjänstböcker och uttrycker kyrkans tro, bekännelse och lära.

Kyrkans huvuddag för Den allmänna gudstjänstens firande är söndagen, eftersom Jesus Kristus uppstod på söndagen, Herrens dag. Gudstjänstordningarna för Den allmänna gudstjänsten utgår från en struktur: Samling, Ordet, Måltiden (om nattvard firas) och Sändning. Dessa benämningar för Den allmänna gudstjänstens huvuddelar uttrycker ett gemensamt ekumeniskt grundskeende för gudstjänsten.

Den liturgiska musiken fördjupar gudstjänstens skeende. Den församlingsgemensamma psalmsången har en stark ställning i Svenska kyrkans gudstjänsttradition. Körsång och instrumentalmusik stödjer församlingssången och förstärker gudstjänstens tema.

Gudstjänstens firande utifrån kyrkohandboken, med dess fasta och fakultativa moment, är utgångspunkt för utformande av det lokala gudstjänstfirandet. Kyrkorådet, församlingsrådet och kyrkoherden har ansvar för gudstjänstlivets utformning och utveckling enligt bestämmelser i *Kyrkoordning för Svenska kyrkan*. Prästen, kyrkomusikern, kyrkvårdarna och den gudstjänstfirande församlingen gestaltar tillsammans varje enskild gudstjänst. Kyrkoordningen innehåller bestämmelser om gudstjänsten.

Delaktighet eftersträvas i alla gudstjänster – att var och en utifrån sina förutsättningar kan vara delaktig i gudstjänstlivet. I gudstjänsten eftersträvas särskilt barns och ungas delaktighet.

Gudstjänst på andra språk utgör en integrerad del av gudstjänstlivet i Svenska kyrkan. Därför översätts kyrkohandboken helt eller i delar till nationella minoritetsspråk, svenskt teckenspråk samt vissa andra språk.

Övergripande anvisningar

DEN ALLMÄNNA GUDSTJÄNSTEN

Med Den allmänna gudstjänsten i kyrkohandboken avses gudstjänst som firas utifrån ordning för Högmässa eller Mässa/Gudstjänst där gudstjänstens grundläggande handlingsmönster uttrycks (Samling, Ordet, Måltiden och Sändning). I kyrkohandboken finns ingen särskild ordning för Familjemässa eller Familjegudstjänst. Gudstjänst med alla åldrar formas utifrån ordningarna för Högmässa och Mässa/Gudstjänst.

Utifrån strukturen för Högmässa och Mässa/Gudstjänst med Samling, Ordet, Måltiden, Sändning finns ordningar för Den allmänna gudstjänsten för veckans alla dagar, relaterat till den övergripande strukturen:

- Högmässa: gudstjänst med nattvard med fler fasta moment.
- Mässa: gudstjänst med nattvard med färre fasta moment.
- Gudstjänst: gudstjänst utan nattvard med färre fasta moment.

Den allmänna gudstjänstens alternativa moment, såsom böner och musik, utgör alternativ för både Högmässa och Mässa/Gudstjänst. Den allmänna gudstjänsten leds av den som är behörig att utöva uppdraget som präst. En gudstjänst utan nattvard kan ledas av lekman, enligt bestämmelser i kyrkoordningen (se vidare sid. 15).

Kyrkoåret kommer till uttryck i gudstjänsten i bland annat bibelläsningar, böner och den liturgiska musiken. Kyrkoåret är uppdelat i serier:

Julserien används första söndagen i advent till sjätte söndagen efter trettondedagen samt kyndelmässodagen och jungfru Marie bebådelsedag.

Fasteserien används fastlagssöndagen (askonsdagen) till långfredagen.

Påskserien används påskdagen (påsknatten) till annandag pingst.

Allmän serie kan användas heliga trefaldighets dag till domsöndagen samt på söndagarna septuagesima och sexagesima. Allmän serie kan även användas annan tid under kyrkoåret.

Klockringning kallar samman till gudstjänst och inleder om möjligt allt gudstjänstfirande.

Samtliga gudstjänstordningar innefattar Herrens bön. I gudstjänstordningarna återges den ekumeniska översättningen som antogs vid Sveriges kristna råds årsmöte 1996 och togs i bruk i Svenska kyrkan 1998. Som alternativ utifrån pastorala behov i församlingen kan följande översättning av Herrens bön ("Fader vår") användas:

Fader vår som är i himmelen.
Helgat varde ditt namn.
Tillkomme ditt rike.
Ske din vilja såsom i himmelen
så ock på jorden.
Vårt dagliga bröd giv oss i dag,
och förlåt oss våra skulder
såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro,
och inled oss icke i frestelse
utan fräls oss ifrån ondo.
Ty riket är ditt och makten och härligheten
i evighet.
Amen.

Den liturgiska musiken för Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisning finns samlad i kyrkoårsserier i huvudmusiken Gudstjänstmusik A, samt i den kompletterande musiken Gudstjänstmusik B, C, D och E. Se även *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I Musikvolym*.

Till kyrkohandbokens texter kan även annan musik förekomma. Beslut om annan musik fattas av kyrkoherden och anmäls till domkapitlet enligt bestämmelser i *Kyrkoordning för Svenska kyrkan*. Bruk av gudstjänstordning som inte ingår i kyrkohandboken anmäls till domkapitlet enligt kyrkoordningens bestämmelser. Om bruk av annan gudstjänstordning innefattar ändring i måltidens texter krävs medgivande av domkapitlet, se vidare kyrkoordningens bestämmelser.

Flera sjungna moment i gudstjänsten kan ledas av försångare eller kör. Liturgiska sånger kan sjungas utan ackompanjemang eller läsas.

Kollekt samlas upp i gudstjänsten eller i samband med gudstjänsten, se bestämmelser i *Kyrkoordning för Svenska kyrkan*.

Placering av eventuella meddelanden i samband med eller i gudstjänsten bestäms i församlingen enligt kyrkoordningens bestämmelser.

Huvudgudstjänst

Huvudgudstjänst firas enligt ordning för Högmässa eller Mässa/Gudstjänst, se vidare kyrkoordningens bestämmelser. *Den svenska evangelieboken* ska användas för bibelläsningarna vid huvudgudstjänster.

För anvisningar och översikt över ordningarna för Högmässa och Mässa/Gudstjänst då dessa firas som huvudgudstjänst, se sid. 20, 24, se även sid. 26–30.

Flera huvudgudstjänster kan firas samma dag i ett pastorat eller en församling. Antalet huvudgudstjänster samt vilka huvudgudstjänster som firas i en församling anges i församlingsinstruktionen som utfärdas enligt bestämmelser i *Kyrkoordning för Svenska kyrkan*. I församlingsinstruktionen anges även det minsta antalet huvudgudstjänster med nattvard som firas i församlingen under ett år.

Särskilda gudstjänstordningar, gudstjänster med tema och kortare gudstjänster

Med utgångspunkt i ordning för Mässa/Gudstjänst finns särskilda ordningar för:

- Julotta (sid. 144)
- Långfredagsgudstjänst (sid. 147)
- Påsknattsmässa (sid. 151)
- Sjukkommunion (sid. 159)

Om sjukkommunion firas vid svåra omständigheter ska läsning av instiftelseorden samt utdelande av det välsignade brödet och vinet alltid ingå, se bestämmelser i *Kyrkoordning för Svenska kyrkan*.

Om Högmässa eller Mässa/Gudstjänst inte firas som huvudgudstjänst och utifrån ett tema som inte är kyrkoårsbestämt följs ändå strukturen för respektive gudstjänstordning. Gudstjänstordningen och dess olika moment kan gestaltas utifrån det valda temat. Momenten i Måltiden följer däremot kyrkohandbokens texter.

I en kortare gudstjänst, som vid Mässa/Gudstjänst i veckan, kan evangelieläsningen ersättas med annan bibelläsning och färre psalmer kan förekomma. Förkunnelsemomentet kan ske i samband med inledningsord och kan leda vidare till Bön om förlåtelse och Förlåtelseord/Löftesord, eller Överlåtelsebön. Förbönsämnen kan infogas i Nattvardsbönen eller Bön efter kommunionen.

Lekmannaedd gudstjänst

En gudstjänst som leds av lekman utgår från ordning för Gudstjänst enligt nedan (se även från sid. 31). Kursiverad rubrik anger att momentet är fakultativt.

- *Klockringning*
- Psalm
- Inledningsord
- *Bön om förlåtelse, Löftesord och Tackbön alternativt Överlåtelsebön (här eller i samband med Kyrkans förbön)*
- *Dagens bön*
- *Gammaltestamentlig läsning och/eller Epistelläsning*
- *Psalm*
- Evangelium
- Predikan/Betraktelse
- *Trosbekännelsen*
- *Psalm*
- Kyrkans förbön
- Herrens bön
- Välsignelsen ("Herren välsigne/välsignar oss ...")
- Psalm
- *Avslutande musik*
- *Sändningsord*

När Gudstjänst leds av lekman kan den firas som huvudgudstjänst (se sid. 13, översikt sid. 24 samt kyrkoordningens bestämmelser). Om Bön om förlåtelse ingår ersätts Förlåtelseord med Löftesord. Välsignelsen sägs enligt ovan, se vidare sid. 142.

DE KYRKLIGA HANDLINGARNA

Med De kyrkliga handlingarna i *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I* avses Dop, Bikt, Konfirmation, Vigsel och Begravning.

De kyrkliga handlingarna Dop, Vigsel och Begravning föregås av samtal mellan den präst som leder gudstjänsten och den/dem som närmast berörs. Dop av unga och vuxna samt Konfirmation föregås av undervisning (se vidare kyrkoledningens bestämmelser). Liksom för Den allmänna gudstjänsten eftersträvas i De kyrkliga handlingarna barns och ungas delaktighet.

I De kyrkliga handlingarna ingår minst två psalmer. Psalmernas placering är flexibel.

Bibelläsning ska ingå i de kyrkliga handlingarna. I dop- och konfirmationsgudstjänst finns både fasta och föreslagna bibelläsningar. I vigselgudstjänst ska något eller några av de föreslagna bibelorden läsas. I ordningarna för bikt och begravningsgudstjänst finns föreslagna bibelläsningar.

Förbön är ett fast moment med föreslagna eller andra ord vid dop-, konfirmations-, vigsel- och begravningsgudstjänst.

I ordning för bikt kan förbön ingå i Tackbön.

Särskilda anvisningar för respektive kyrklig handling samt gudstjänstordningar återfinns på sid. 170, 200, 206, 226 och 258. Särskilda gudstjänstordningar finns för Dop i krissituation och Begravningsgudstjänst av dödfött barn eller barn som dött i späda ålder (se sid. 194, 274).

TECKENFÖRKLARINGAR

Följande teckenförklaringar gäller samtliga gudstjänstordningar för Den allmänna gudstjänsten och De kyrkliga handlingarna:

Normal stil i rubrik = fast, obligatoriskt moment.

Kursiverad stil i rubrik = fakultativt moment, kan utelämnas om inte annat anges i särskild anvisning.

Asterisk* = moment under vilka församlingen kan stå upp.

Kursivering i text (*hon/han/dem* etc.) anger att anpassning sker till situationen.

Text inom parentes kan utelämnas.

(+) anger att korstecken kan förekomma.

(...) anger att ord kan infogas.

Förekommande förkortningar:

P Präst

L Annan gudstjänstledare

F Församling

Med moment avses mindre del i gudstjänsten inom någon av huvuddelarna Samling, Ordet, Måltiden och Sändning i Den allmänna gudstjänsten, samt i De kyrkliga handlingarna. I överskriften till varje moment i Den allmänna gudstjänsten anges svenska benämningar och där så är aktuellt även allmänkyrkliga benämningar, vanligen på latin.

De liturgiska sångerna i Gudstjänstmusik A till E har särskild numrering, exemplifierat enligt följande: Kristusrop 1: A1. Före kolontecknet anges textens numrering. Efter kolontecknet anges musiksatsernas numrering. Bokstaven anger Gudstjänstmusik A till E.

För vissa liturgiska sånger samt vissa förböner finns även hänvisningar till *Den svenska psalmboken* (Sv. Ps.).

Den allmänna gudstjänsten

Högmässa

Högmässa firas som huvudgudstjänst enligt nedan, se vidare sid. 13 och bestämmelser i *Kyrkoordning för Svenska kyrkan*.

SAMLING

Klockringning (se sid. 26)

Psalm

Inledningsord

Bön om förlåtelse, Förlåtelseord eller Löftesord, Tackbön
(kan placeras i samband med Kyrkans förbön)

Kristusrop/Kyrie

Lovsången/Gloria och Laudamus

Dagens bön

ORDET

Gammaltestamentlig läsning

Psaltarpsalm

Epistelläsning

Psalm

Evangelium

Hallelujarop

Predikan

Trosbekännelsen/Credo (kan ersättas med trinitarisk psalm)

Psalm

Bön om förlåtelse, Förlåtelseord eller Löftesord, Tackbön (utgår om momentet ingått i Samling eller infogas i Kyrkans förbön)

Kyrkans förbön (kan innefatta bön för döpta, konfirmerade och vigda samt tacksägelse för avlidna) (Bön om förlåtelse och Löftesord kan infogas i Kyrkans förbön)

MÅLTIDEN

Psalm (Tillredelse/Offertorium)
Lovsägelsen/Sursum corda och Prefationen
Helig/Sanctus
Nattvardsbönen
Herrens bön/Pater noster
Brödsbrytelsen/Fractio
Fridshälsningen/Pax
O Guds Lamm/Agnus Dei
Kommunionen/Communio
Bön efter kommunionen

SÄNDNING *Moment i valfri ordning, dock ska en psalm ingå.*

Lovpsalm eller Lovprisning/Benedicamus
Välsignelsen
Sändningsord
Psalm (om inte psalm förekommit vid Lovprisning)
Avslutande musik/Postludium

Mässa/Gudstjänst

SAMLING

Klockringning (se sid. 26)

Psalm

Inledningsord

Bön om förlåtelse, Förlåtelseord eller Löftesord, Tackbön, alternativt

Överlåtelsebön (kan placeras i samband med Kyrkans förbön)

Kristusrop/Kyrie

Lovsången/Gloria och Laudamus

Dagens bön

ORDET

Gammaltestamentlig läsning och/eller Epistelläsning

Psalm (se sid. 14)

Evangelium (se sid. 14)

Hallelujarop

Predikan (se även sid. 14)

Trosbekännelsen/Credo

Psalm

Bön om förlåtelse, Förlåtelseord eller Löftesord, Tackbön alternativt

Överlåtelsebön (här eller i Samling)

Kyrkans förbön (kan innefatta bön för döpta, konfirmerade och

vigda samt tacksägelse för avlidna) (Bön om förlåtelse och

Löftesord, eller Överlåtelsebön, kan infogas i Kyrkans förbön)

Herrens bön (när Gudstjänst firas, annars i Måltiden)

MÅLTIDEN

Psalm (Tillredelse/Offertorium)

Lovsägelsen/Sursum corda och Prefationen

Helig/Sanctus

Nattvardsbönen

Herrens bön/Pater noster

Brödsbrytelsen/Fractio

Fridshälsningen/Pax

O Guds Lamm/Agnus Dei

Kommunionen/Communio

Bön efter kommunionen

SÄNDNING *Moment i valfri ordning, dock ska en psalm ingå.*

Lovpsalm eller Lovprisning/Benedicamus

Välsignelsen

Sändningsord

Psalm (om inte psalm förekommit vid Lovprisning)

Avslutande musik/Postludium

Mässa/Gudstjänst som huvudgudstjänst

Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst enligt nedan, se vidare sid. 26 och bestämmelser i *Kyrkoordning för Svenska kyrkan*. Om Gudstjänst leds av lekman och firas som huvudgudstjänst med Bön om förlåtelse ersätts Förlåtelseord av Löftesord. Välsignelsen sägs med alternativet ”Herren välsigne/välsignar oss ...”, se vidare sid. 15 och sid. 142.

SAMLING

Klockringning (se sid. 26)

Psalm

Inledningsord

Bön om förlåtelse, Förlåtelseord eller Löftesord, Tackbön
alternativt Överlåtelsebön (kan placeras i samband med
Kyrkans förbön)

Kristusrop/Kyrie

Lovsången/Gloria och Laudamus

Dagens bön

ORDET

Gammaltestamentlig läsning och/eller Epistelläsning

Psalm (se sid. 14)

Evangelium

Hallelujarop

Predikan

Trosbekännelsen/Credo (kan ersättas med trinitarisk psalm)

Psalm

Bön om förlåtelse, Förlåtelseord eller Löftesord, Tackbön
alternativt Överlåtelsebön (här eller i Samling)
Kyrkans förbön (kan innefatta bön för döpta, konfirmerade och
vigda samt tacksägelse för avlidna) (Bön om förlåtelse och
Löftesord, alternativt Överlåtelsebön, kan infogas i Kyrkans
förbön)
Herrens bön (när Gudstjänst firas, annars i Måltiden)

MÅLTIDEN

Psalm (Tillredelse/Offertorium)
Lovsägelsen/Sursum corda och Prefationen
Helig/Sanctus
Nattvardsbönen
Herrens bön/Pater noster
Brödsbrytelsen/Fractio
Fridshälsningen/Pax
O Guds Lamm/Agnus Dei
Kommunionen/Communio
Bön efter kommunionen

SÄNDNING *Moment i valfri ordning, dock ska en psalm ingå.*

Lovpsalm eller Lovprisning/Benedicamus
Välsignelsen
Sändningsord
Psalm (om inte psalm förekommit vid Lovprisning)
Avslutande musik/Postludium

Anvisningar

SAMLING

Klockringning. Gudstjänsten inleds om möjligt med klockringning.

Procession kan förekomma i Samlingens inledning. Nattvardsgåvorna kan bäras fram.

Om en kortare Mässa/Gudstjänst firas kan färre psalmer förekomma, se sid. 14. Psalmer kan sjungas eller läsas.

Inledningsord Den trinitariska formeln är ett fast moment i Högmässa och Mässa/Gudstjänst enligt något av alternativen på sidan 31–32. Inledningsorden kan därefter formuleras med de föreslagna inledningsorden 1 till 15 eller med andra ord eller utgöras av Introitus. I Gudstjänst kan Inledningsordet inledas med läst eller sjunget Helig. Inledningsordet kan utgöras av förkunelse inför Bön om förlåtelse och Förlåtelseord. Inledningsordet leder över till exempelvis Bön om förlåtelse eller Kristusrop. Flera av de föreslagna inledningsorden kan sägas av församlingen gemensamt eller växelläsas.

Doppåminnelse kan förekomma i Samling eller i samband med Kyrkans förbön. Inledningsord 15, annat inledningsord eller ord från ordning för Påsknattsmässa kan användas. Kristusljus eller dopljus kan tändas och samling kan äga rum vid dopfunten, se vidare sid. 76 och sid. 154–155.

Bön om förlåtelse, Förlåtelseord/Löftesord och Tackbön alternativt Överlåtelsebön kan förekomma i Samling eller i samband med Kyrkans förbön (se vidare anvisningar för Ordet).

Förlåtelseord kan, exempelvis vid lekmanaledd gudstjänst, ersättas med Löftesord. Tackbön är ett fast moment i Högmässa och fakultativt i Mässa/Gudstjänst. Momentet som helhet är ett fast moment i Högmässa och fakultativt i Mässa/Gudstjänst med de alternativ som finns i kyrkohandboken. Om Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst ska momentet som helhet vara ett fast moment.

Kristusrop, Lovsången och Dagens bön är fasta moment i Högmässa och fakultativa i Mässa/Gudstjänst. Lovsången kan utgå under fastetid. Dagens bön kan inledas med en växelläst eller växelsjungen hälsning (salutation) mellan präst eller ledare och församling.

ORDET

Gudstjänstens bibelläsningar Flera bibelläsningar enligt *Den svenska evangelieboken* kan förekomma. I Högmässa ingår gammaltestamentlig läsning, epistelläsning och evangelieläsning. I Mässa/Gudstjänst är den gammaltestamentliga läsningen och epistelläsningen fakultativa. I en kortare gudstjänst kan evangelieläsningen ersättas med annan bibelläsning.

Psaltarpsalm är ett fakultativt moment. Psalmen kan hämtas ur *Den svenska evangelieboken* och sjungas, läsas eller växelläsas. Om psaltarpsalm förekommer kan gammaltestamentlig läsning utgå. Även bibelvisa kan förekomma.

Hallelujarop är ett fakultativt moment.

Predikan utgår från en eller flera av dagens texter i *Den svenska evangelieboken*. På helgdagar med karaktäristisk text (exempelvis första söndagen i advent, juldagen) kan predikan utlägga särskilt angiven text, läst i samband med predikan. Då utgår den

gammaltestamentliga läsningen eller epistelläsningen. I en kortare gudstjänst kan förkunnelsemomentet ske i samband med inledningsord, se sid. 14. Predikan kan följas av tystnad eller musik som ger rum för eftertanke.

Trosbekännelsen utgörs av den apostoliska eller den nicenska trosbekännelsen. I Högmässa och vid huvudgudstjänst är trosbekännelsen ett fast moment. Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm.

Bön för döpta, konfirmerade och dem som ska ingå eller har ingått äktenskap samt tacksägelse för avlidna i församlingen kan förekomma före Kyrkans förbön eller integreras som en del av Kyrkans förbön. Meddelanden om dagens kollekt kan förekomma här eller på annan plats i gudstjänsten (se vidare sid. 12).

Bön om förlåtelse, Förlåtelseord/Löftesord och Tackbön alternativt Överlåtelsebön Fast moment i Högmässa i Samling eller i samband med Kyrkans förbön (se vidare anvisningar för Samling). I Mässa/Gudstjänst är momentet fakultativt och kan ersättas med Överlåtelsebön. Om Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst, ska Bön om förlåtelse, Förlåtelse- eller Löftesord, alternativt Överlåtelsebön vara fasta moment.

Kyrkans förbön är ett fast moment i Högmässa och ett fakultativt moment i Mässa/Gudstjänst. Om Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst är Kyrkans förbön ett fast moment. Om Mässa/Gudstjänst inte firas som huvudgudstjänst bör förbön ingå i annat moment. De föreslagna förbönerna kan ersättas med annan förbön. Bland de föreslagna bönerna finns lästa och sjungna förböner. Förslag ges också på teman och strukturer och teman till hjälp för formulerande av fria eller skrivna förböner. Församlingssvar i förbönen kan förekomma som förbönens inledning och avslutning, eller som återkommande svar. I kyrko-

handboken föreslås några alternativa svar (sjungna eller lästa). Även andra alternativ kan användas.

Bön för döpta, konfirmerade och dem som ska ingå eller har ingått äktenskap samt tacksägelse för avlidna i församlingen kan integreras som en del av Kyrkans förbön eller förekomma före Kyrkans förbön.

Herrens bön följer efter Kyrkans förbön om Gudstjänst firas.

MÅLTIDEN

Måltidens samtliga moment är fasta i Högmässa. Om Mässa firas som huvudgudstjänst är Måltidens samtliga moment fasta.

Nattvardsgåvorna kan bäras fram i Måltidens inledning.

Lovsägelsen består av Lovsägelsens inledning och Prefationen och kan sjungas eller läsas. Lovsägelsen är ett fast moment i Högmässa med de alternativ som finns i kyrkohandboken, och ett fakultativt moment i Mässa. Om Mässa firas som huvudgudstjänst är momentet fast.

Helig är ett fast moment i Högmässa, med de alternativ som finns i kyrkohandboken, och ett fakultativt moment i Mässa. Om Mässa firas som huvudgudstjänst är momentet fast.

Nattvardebönen är ett fast moment i Högmässa och Mässa med någon av de nattvardeböner som finns i kyrkohandboken.

Herrens bön är ett fast moment i Högmässa och Mässa.

Brödsbrytelsen, Fridshälsningen och O Guds Lamm är fasta moment i Högmässa och fakultativa moment i Mässa. Om Mässa firas som huvudgudstjänst är momenten fasta.

Bön efter kommunionen är ett fast moment i Högmässa och ett fakultativt moment i Mässa enligt kyrkohandbokens föreslagna ord eller med andra ord. Om Mässa firas som huvudgudstjänst är momentet fast. Bönen kan ledas av präst eller annan ledare eller bes av församlingen gemensamt. Flera av de föreslagna bönerna kan växelläsas.

SÄNDNING

Momenten i Sändning kan förekomma i valfri ordning, dock ska en psalm ingå.

Lovprisning kan ske med lovpsalm eller med de lovprisningar som finns i Gudstjänstmusik A till E. Kan utgå under fastetid.

Välsignelsen är ett fast moment i Högmässa och Mässa/Gudstjänst.

Sändningsord är ett fakultativt moment som kan formuleras med föreslagna eller andra ord. Sändningsordet kan (efter Välsignelsen) utgöra en kort växelläst hälsning, eller vara längre och utveckla sändningens tematik (placerad sist).

Gudstjänsten kan avslutas med psalm (om inte psalm förekommit tidigare i Sändning) och/eller Avslutande musik. Utgångsprocession kan förekomma.

Högmässa, Mässa/Gudstjänst

SAMLING

KLOCKRINGNING

Gudstjänsten inleds (om möjligt) med klockringning.

PSALM

Procession kan förekomma. Nattvardsgåvorna kan bäras fram.

INLEDNINGSDORD

Den trinitariska formeln är ett fast moment i Högmässa och Mässa/Gudstjänst enligt något av alternativen nedan. Inledningsorden kan därefter formuleras med föreslagna ord eller med andra ord eller utgöras av Introitus. I Gudstjänst kan Inledningsordet inledas med läst eller sjunget Helig. Inledningsordet kan utgöras av förkunnelse inför Bön om förlåtelse och Förlåtelseord. Flera av de föreslagna inledningsorden kan sägas av församlingen gemensamt eller växel-läsas.

P/L I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P/L I Guds:
Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P/L I Guds, den treeniges, namn.

F Amen.

Fakultativ inledning i Gudstjänst. Fortsätter med Inledningsord enligt nedan.

P/L Helig, helig, helig är Herren Sebaot.
Hela jorden är full av din härlighet.

Kan fortsätta med något av följande Inledningsord eller annat Inledningsord:

Inledningsord 1

Du som har skapat världen och allt den rymmer,
du som är Herre över himmel och jord,
bor inte i tempel som är byggda av människohand.
Himlarna och himlarnas himmel rymmer dig inte.
Du är här – inte långt borta från någon av oss.
I dig är det som vi lever och rör oss och är till.
Vårt ursprung och mål har vi i dig.
Med jordens alla folk i alla tider tackar och lovar vi dig
(och ber och bekänner):

Inledningsord 2

P/L Ur djupen ropar jag till dig, Herre.

F Herre, hör mitt rop, lyssna när jag bönfaller dig!

P/L Om du lade synder på minnet, Herre, vem kunde då bestå?

F Men hos dig finns förlåtelse, och därför fruktar man dig.

P/L Jag väntar på Herren, jag längtar,
jag hoppas få höra hans ord.

F Jag längtar efter Herren mer än väktarna efter morgonen,
ja, mer än väktarna efter morgonen.

P/L Hoppas på Herren, hos honom finns nåd
och makten att befria.

F Han skall befria sitt folk från alla synder.

Inledningsord 3

Nu är vi tillsammans
och du, Gud, är här.

Du är nära
som luften vi andas.
Du ser och hjälper,
du tröstar och förstår.

Inledningsord 4

Nu är Guds tid.
Här i sitt hus
sluter Gud in oss i värme och ljus.
Nu är Guds tid.
Nu ska Guds ord
leda oss rätt och hjälpa oss tro.
Nu är Guds tid.
Nu vill vi be
och ta emot vad Gud har att ge.

Inledningsord 5 *Meningarna kan sägas i valfri ordning.*

Gud är här.
Du är här.
Jag är här.
Vi är här tillsammans.

Inledningsord 6

Fjällens och det öppna landskapets Gud,
skogarnas och den rika mångfaldens Gud,
sjöarnas, havens och det pulserande livets Gud,
du som är med oss där vi lever och bor,
i din närhet vill vi vara,
i ditt namn vill vi be.

Inledningsord 7

I begynnelsen skapade Gud himmel och jord.

Och Gud sa: Vi ska göra människor som är vår avbild, lika oss.

Och Gud skapade människan till sin avbild,

till Guds avbild skapade han henne.

Som man och kvinna skapade han dem.

Och Gud såg att allt som han hade gjort var mycket gott.

Låt oss besinna att vi har vårt ursprung i Gud,

att vi är skapade till att älska som han älskar,

och att Guds kärlek möter oss genom Jesus Kristus.

Låt oss be (och bekänna):

Inledningsord 8

Gud är alltings ursprung och mål,

skapar och omsluter världen med nåd.

Löftet om förlåtelse bär genom tiderna,

därför ber (och bekänner) vi:

Inledningsord 9

Guds kärlek rymmer hela vårt liv,

gemenskap och ensamhet,

smärta och glädje,

styrka och utsatthet.

Gud omsluter oss på alla sidor

och känner oss vid namn.

Gud är nära med nåd och barmhärtighet

genom Jesus Kristus.

Låt oss be (och bekänna):

Inledningsord 10

Gud är god och möter oss med barmhärtighet.
Gud söker oss, när vi är på väg bort från honom,
och vill upprätta oss, när vi förminskar våra liv.
Låt oss därför ge ord åt vår synd och skuld
och med frimodighet möta Gud
i förtröstan på Guds kraft och nåd.
Låt oss be (och bekänna):

Inledningsord 11

I förtröstan på dopets löfte
om ett liv i gemenskap med Jesus Kristus,
vänder vi oss till Gud och ber:

Inledningsord 12

Gud är här.
Evig, öppen, nära.
I denna rymd möts vi.
I denna kärlek lever vi.
Inför Gud *sjunger/ber/bekänner* vi.

Inledningsord 13 (för jul, särskilt Julotta, Inledningsordet kan sjungas)

P/L Se, jag bär bud om en stor glädje. Halleluja.

F En glädje för allt folk. Halleluja.

P/L I dag har en Frälsare fötts åt er. Halleluja.

F Han är Kristus, Herren. Halleluja.

P/L Ära vare Fadern och Sonen och den heliga Anden.

F Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara från evighet till evighet.

Amen.

Inledningsord 14 (särskilt för Passionstiden och Långfredagsgudstjänst)

P/L Gud, förbarma dig i din nåd,
stryk ut mina synder i din stora godhet.

F Gör mig fri från all min skuld
och rena mig från min synd.

P/L Jag vet vad jag har brutit,
min synd står alltid inför mig.

F Mot dig, bara mot dig, har jag syndat,
jag har gjort det som är ont i dina ögon.

P/L Vänd bort din blick från mina synder,
stryk ut all min skuld.

F Skapa i mig, Gud, ett rent hjärta,
ge mig ett nytt och stadigt sinne.

P/L Driv inte bort mig från din närhet
och ta inte din heliga Ande ifrån mig.

F Låt mig åter glädjas över att du räddar,
håll mig uppe och hjälp mig att villigt följa dig.

Inledningsord 15 (särskilt vid doppåminnelse, se vidare sid. 76
och 154)

Vi döps till gemenskap med Jesus Kristus,
med alla som genom tiderna
och över hela jorden
vill följa honom i liv och död,
med hopp om uppståndelse.
I dopet görs inte skillnad på människor.
Ingen är störst eller minst, först eller sist.
Alla är ett i Jesus Kristus.

BÖN OM FÖRLÅTELSE

Bön om Förlåtelse är ett fast moment i Högmässa, fakultativt i Mässa/Gudstjänst. Om Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst är Bön om Förlåtelse ett fast moment, alternativt kan Överlåtelsebön användas. Kan förekomma här eller i samband med Kyrkans förbön, se sid. 73.

Bön om förlåtelse 1

F Jag bekänner inför dig, helige och rättfärdige Gud,
att jag har syndat med tankar, ord och gärningar.
Jag har inte älskat dig över allting,
inte min nästa som mig själv.
Genom min synd är jag skyldig till mer ont än jag
själv förstår
och har del i världens bortvändhet från dig.
Därför ber jag om hjälp att se och bryta med
mina synder.
Förlåt mig för Jesu Kristi skull.

Bön om förlåtelse 2

F Gud,
jag är delaktig i världens synd,
och bekänner nu
inför dig
den synd jag bär ansvar för.
Förlåt mig.
I Jesu Kristi namn.

Bön om förlåtelse 3

- F Jag bekänner inför dig, helige Gud,
att jag ofta och på många sätt
har syndat med tankar, ord och gärningar.
Tänk på mig i barmhärtighet
och förlåt mig för Jesu Kristi skull
vad jag har brutit.
- P (Hör nu varje hjärtas tysta bekännelse:
...
Jesu, Guds Sons, blod renar oss från all synd.
- F Detta litar jag på och vill ta emot förlåtelsen för
Jesu Kristi skull.)

Bön om förlåtelse 4

- F Jesus Kristus, jag kommer till dig
i längtan efter upprättelse.
Jag har brustit i kärlek
till dig,
till skapelsen,
till mina medmänniskor och mig själv.
Förlåt mig.
Möt mig enligt ditt löfte
att ta emot alla som söker dig.

Bön om förlåtelse 5

F Gud, var mig nådig i din godhet,
ta bort mina synder i din stora barmhärtighet.
Det är mot dig jag har syndat
och gjort det som är ont i dina ögon.
Vänd bort din blick från mina synder
och befria mig från all min skuld.
Skapa i mig, Gud, ett rent hjärta
och gör mig på nytt frimodig och stark.
Driv inte bort mig från din närhet
och ta inte din heliga Ande från mig.
Låt mig åter glädjas över att du räddar,
håll mig uppe, och hjälp mig att villigt följa dig.

Bön om förlåtelse 6

F Barmhärtige Gud,
förlåt mig mina synder (som jag tyst bekänner ...).
P Möt oss med din nåd.
F I Jesu Kristi namn.

Bön om förlåtelse 7

F Gud, du känner och älskar oss alla.
Du vet att vi har syndat.
Vi har inte gjort
det du vill att vi ska göra.
Förlåt oss för Jesu Kristi skull.

Bön om förlåtelse 8

F Jag fattig, syndig människa
bekänner inför dig, helige och rättfärdige Gud,
att jag, som är född med synd,
på många sätt har brutit emot dig.
Jag har inte älskat dig över allting
och inte min nästa som mig själv.
Mot dig och dina bud har jag syndat
med tankar, ord och gärningar.
Jag är värd att förkastas från ditt ansikte,
om du skulle döma mig som mina synder har förtjänat.
Men du, käre himmelske Fader, har lovat,
att med mildhet och nåd ta emot alla
som vänder sig till dig.
Du förlåter dem
allt vad de har brutit och försummat
och tänker inte mer på deras synder.
Detta litar jag på när jag ber dig om förlåtelse
för min frälsares Jesu Kristi skull.

FÖRLÅTELSEORD

Förlåtelseord eller Löftesord är ett fast moment i Högmässa, ett fakultativt moment i Mässa/Gudstjänst. Om Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst är Förlåtelseord eller Löftesord ett fast moment, alternativt kan Överlåtelsebön användas. Kan förekomma här eller i samband med Kyrkans förbön, se sid. 73. Korstecknande (+) kan förekomma.

Förlåtelseord 1

P Till dig som ber om dina synders förlåtelse säger jag på Jesu Kristi uppdrag:

Du är förlåten.

I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga Andens namn.

F Amen.

Förlåtelseord 2

P Gud (som är oändlig i sin kärlek) älskar dig, befriar dig och förlåter dig.

I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga Andens namn.

F Amen.

Förlätelseord 3

P (I kraft av Guds ord och löfte, och för Jesu Kristi skull, är det fast och visst att Gud av nåd förlåter dig alla synder.)

På Jesu Kristi uppdrag säger jag dig:

dina synder är dig förlåtna

i (Guds:) Faderns och Sonens (+)

och den heliga Andens namn.

F Amen.

Förlätelseord 4

P Gud visar barmhärtighet genom Jesus Kristus och förlåter dig.

I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga Andens namn.

F Amen.

LÖFTESORD

Förlåtelseord eller Löftesord är ett fast moment i Högmässa, ett fakultativt moment i Mässa/Gudstjänst. Om Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst är Förlåtelseord eller Löftesord ett fast moment, alternativt kan Överlåtelsebön användas. Kan förekomma här eller i samband med Kyrkans förbön. Om Gudstjänst leds av lekman och Bön om förlåtelse ingår ersätts Förlåtelseord av Löftesord (se ovan sid. 15, 22 och 24).

Löftesord 1

P/L Gud är barmhärtig.
 Gud låter sitt ansikte lysa över oss
 till upprättelse och liv.
 I Jesu namn.

F Amen.

Löftesord 2

P/L Gud (som är oändlig i sin kärlek)
 älskar, befriar och förlåter oss.
 I Jesu namn.

F Amen.

Löftesord 3

P/L Om vi bekänner våra synder,
 är Gud trofast och rättfärdig,
 så att Gud förlåter oss
 och renar oss från all orättfärdighet.
 I Jesu namn.

F Amen.

Löftesord 4

P/L Gud visar barmhärtighet
genom Jesus Kristus
och förlåter oss.

F Amen.

TACKBÖN

Tackbön, med föreslagen eller annan bön, är ett fast moment i Högmässa och fakultativt i Mässa/Gudstjänst efter Förlåtelseord eller Löftesord. Om Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst är Tackbön ett fast moment, alternativt kan Överlåtelsebön användas.

Tackbön 1

F Gud, vår Fader,
tack för att vägen till dig
alltid är öppen genom Jesus Kristus.
Hjälp oss att leva i din förlåtelse.
Stärk vår tro, öka vårt hopp
och uppliva vår kärlek.
Amen.

Tackbön 2

F Tack, Gud, för att du möter oss med förlåtelse
och ger oss kraft att leva.
I Jesu namn.
Amen.

Tackbön 3

F O Gud, tack för att allt bärs av din kärlek,
 för att du på nytt ger liv och mod att växa
 och låter din barmhärtighet bo i oss.
 I Jesu namn.
 Amen.

Tackbön 4

F Käre Fader i himmelen,
 vi tackar dig för syndernas förlåtelse
 genom Jesus Kristus, vår Herre.
 Amen.

ÖVERLÅTELSEBÖN

Fakultativt moment i Mässa/Gudstjänst. Alternativ till Bön om förlåtelse och Förlåtelseord eller Löftesord. Kan förekomma här eller i samband med Kyrkans förbön, se sid. 73. Momentet ingår inte i Högmässa. Om Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst, ska Överlåtelsebön, alternativt Bön om förlåtelse, Förlåtelse- eller Löftesord samt Tackbön vara fasta moment.

Överlåtelsebön 1

F Barmhärtige Gud,
 du som i Kristus öppnar vägen till dig
 och utplånar världens alla synder.
 Rena mig, så blir jag ren.
 Hela mig, så blir jag hel.
 Drag mig till dig, så får mitt hjärta ro.
 Amen.

Överlåtelsebön 2

F Du som ville mitt liv
och har skapat mig efter din vilja,
allt i mig känner du och omsluter med ömhet,
det svaga likaväl som det starka,
det sjuka likaväl som det friska.
Därför överlämnar jag mig åt dig
utan fruktan och förbehåll.
Som ett lerkärl
lämnar jag mig i dina händer.
Fyll mig med ditt goda,
så att jag blir till välsignelse.
Jag prisar din vishet,
du som tar till dig det svaga och skadade
och lägger din skatt i bräckliga lerkärl.
Amen.

Överlåtelsebön 3

F Gud,
allt jag gjort och allt jag tänker
lägger jag i dina händer.
Allt stort och allt smått,
allt ont och allt gott:
ta hand om det, Gud.
Amen.

KRISTUSROP/KYRIE

Fast moment i Högmässa. Fakultativt moment i Mässa/Gudstjänst.

Kristusrop 1 *Gudstjänstmusik A; Kristusrop 1: A1, Sv. Ps. 695:1.*

P/L Herre, du blev vår broder.

Du känner vår nöd.

Du bar den på ditt kors.

Ge oss din frälsning.

F Herre, förbarma dig.

P/L Kristus, du är den levande Herren.

Du är hos oss efter ditt löfte.

Bevara oss i din närhet.

F Kristus, förbarma dig.

P/L Herre, du sitter på Faderns högra sida.

Bed för oss och styrk vår tro.

Vi ser mot din tillkommelses dag.

Du, vår Herre, kom.

F Herre, förbarma dig.

Kristusrop 2 *Gudstjänstmusik A; Kristusrop 2: A2, Sv. Ps. 695:4.*

P/L Du evigt strålände morgonsol,

ge oss mod och kärlek.

F Herre, förbarma dig.

P/L Du levande väg till livet,

ge oss tro och vishet.

F Kristus, förbarma dig.

P/L Du öppna port till salighet,

ge oss hopp och lycka.

F Herre, förbarma dig.

Kristusrop 3 *Gudstjänstmusik A; Kristusrop 3: A3, Sv. Ps. 696:1, A4, Sv. Ps. 696:2, A5, Sv. Ps. 696:4, A6, Sv. Ps. 696:5. Gudstjänstmusik B; Kristusrop 3: B1.*

P Helige Herre Gud, helige starke Gud,
helige barmhjärtige Frälsare, du evige Gud,
förbarma dig över oss.

F Herre, förbarma dig över oss.
Kristus, förbarma dig över oss.
Herre, förbarma dig över oss.

Kristusrop 4 *Gudstjänstmusik C; Kristusrop 4: C1.*

P/L, F Herre, förbarma dig.
Kristus, förbarma dig.
Herre, förbarma dig.

F Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Kristusrop 5 *Gudstjänstmusik C; Kristusrop 5: C2.*

P/L Herre, förbarma dig.
F Herre, förbarma dig.
P/L Kristus, förbarma dig.
F Kristus, förbarma dig.
P/L Herre, förbarma dig.
F Herre, förbarma dig.

Kristusrop 6 *Gudstjänstmusik D; Kristusrop 6: D1. Kan även sjungas så att P/L inleder och F fortsätter.*

- F Kyrie eleison, Herre förbarma dig.
Christe eleison, Kristus förbarma dig.
- P/L Du känner våra liv, vet vad vi behöver.
Hör oss när vi ropar. Hör våra böner.
- F Kyrie eleison, Herre förbarma dig.
Christe eleison, Kristus förbarma dig.
- P/L Du känner vår sorg, du känner vår lycka.
Hör oss när vi sjunger. Hör våra suckar.
- F Kyrie eleison, Herre förbarma dig.
Christe eleison, Kristus förbarma dig.

Kristusrop 7 *Gudstjänstmusik E; Kristusrop 7: E1.*

- P/L Kristus, se oss, hör vårt rop.
- F Kristus, se oss, hör vårt rop.
- P/L Genomlys vårt mörker.
- F Genomlys vårt mörker.
- P/L I din nåd förbarma dig.
- F I din nåd förbarma dig.
- P/L Vänd ditt ansikte till oss.
- F Vänd ditt ansikte till oss.

*LOVSÅNGEN /GLORIA OCH LAUDAMUS

Fast moment i Högmässa. Fakultativt moment i Mässa/Gudstjänst.

Som Laudamus kan även trinitarisk lovpsalm ur *Den svenska psalmboken* användas. Kan utgå under fastetid.

Lovsången 1 *Gudstjänstmusik A; Lovsången 1: Gloria A1 och Laudamus A1, Sv. Ps. 697:2, Gloria A2 och Laudamus A2, Sv. Ps. 697:1. Gloria A3 och Laudamus A3, Sv. Ps. 697:4.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar.

F Vi lovar dig, vi välsignar dig, vi tillber dig,
vi prisar och ärar dig.

P/L Vi tackar dig för din stora härlighet,
Herre Gud, himmelske konung,
Gud Fader allsmäktig.

F Vi lovar dig, vi välsignar dig, vi tillber dig,
vi prisar och ärar dig.

P/L Herre, Guds enfödde Son, Jesus Kristus,
Herre Gud, Guds Lamm, Faderns Son,
du som borttager världens synder,
förbarma dig över oss.

F Vi lovar dig, vi välsignar dig, vi tillber dig,
vi prisar och ärar dig.

P/L Ty du är allena helig,
du allena Herre, du allena den högste, Jesus Kristus,
med den heliga Anden, i Guds Faderns härlighet.

F Vi lovar dig, vi välsignar dig, vi tillber dig,
vi prisar och ärar dig.
Amen.

Lovsången 2 *Gudstjänstmusik A; Lovsången 2: Gloria A3,
Laudamus A4, Sv. Ps. 697:5.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar.

P/L, F Vi lovar dig,
vi välsignar dig,
vi tillber dig,
vi prisar och ärar dig,
vi tackar dig för din stora härlighet.
Herre Gud, himmelske konung,
Gud Fader allsmäktig,
Herre, Guds enfödde Son, Jesus Kristus,
Herre Gud, Guds Lamm, Faderns Son,
du som borttager världens synder,
förbarma dig över oss.
Ty du är allena helig,
du allena Herre,
du allena den högste, Jesus Kristus,
med den heliga Anden,
i Guds Faderns härlighet.
Amen.

Lovsången 3 *Gudstjänstmusik A; Lovsången 3: Gloria A4, Gloria A5 och Laudamus A5, Sv. Ps. 697:6.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar.

F Vi prisar dig, vi tillber dig, vi tackar dig för dina verk.
Herre Gud, evige konung, vår himmelske Fader.
Herre, Guds Son, vår broder, Jesus Kristus.
Heliga Ande, livets källa, vår hjälp och tröst.
Amen.

Lovsången 4 *Gudstjänstmusik A; Lovsången 4: Gloria A4, Gloria A5
och Laudamus A6, Sv. Ps. 18.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar.

F Allena Gud i himmelrik
må lov och pris tillhöra
för all den nåd han kärleksrik
med oss har velat göra.
Han jorden skänkt stor fröjd och frid.
Så låt oss alltid glädjas vid
Guds nåd och goda vilja.

O Jesus Krist, Guds ende Son,
du såg vår nöd och fara.
All himlens glans du avstod från
att oss till räddning vara.
Du med ditt blod, din bittra död
befriar oss från synd och nöd.
Förbarma dig, o Jesus.

O helge Ande, gör mig from,
förfärad och oförfärad.
Gör hjärtat till en helgedom
där Gud i allt blir ärad.
Giv stöd, giv tröst i all vår brist,
och hjälp oss tro på Jesus Krist
i dag och alltid. Amen.

Lovsången 5 *Gudstjänstmusik A; Lovsången 5: Gloria A5
och Laudamus A7, Sv. Ps. 337.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar.

F Vår Gud, till dig du skapat oss,
och blott i dig kan frid vi få.
Din nåd är ny för varje dag.
Vi tackar och välsignar dig.

O Jesus Krist, i din gestalt
blir Faderns kärlek uppenbar.
Från död till liv med dig vi går.
Vi tackar och välsignar dig.

Guds Ande, du oss skänker kraft
och mod att se vad sanning är.
Du samlar oss i Kristi namn.
Vi tackar och välsignar dig.

Lovsången 6 *Gudstjänstmusik A; Lovsången 6: Gloria A6 och Laudamus A8, Sv. Ps. 543:4.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar.

F Ära ske Gud som från sin tron
till oss i nåd ser neder,
och Jesus Krist, hans ende Son,
som för oss alla beder,
och Anden, hjälparen, som lär
vad kärlek, rätt och sanning är.
Du är vår frid, Treenighet,
vår salighet
här nu och i all evighet.

Lovsången 7 *Gudstjänstmusik A; Lovsången 7: Gloria A1 och Laudamus A9, Sv. Ps. 697:8. Gloria A7 och Laudamus A10, Sv. Ps. 697:9.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar.

F Vi prisar dig, vi tillber dig, vi tackar dig för dina verk.

P/L O Gud, du råder bortom alla stjärnor
och skapar varje strå på jorden,
du skådar ner i nödens världar
och är oss en Fader, en Fader.

F Vi prisar dig, vi tillber dig, vi tackar dig för dina verk.

P/L Jesus Kristus, vår plåga bar du
och tog vår skuld ifrån oss,
uppstånden är du alltid hos oss,
evigt ber du för oss hos Fadern.

F Vi prisar dig, vi tillber dig, vi tackar dig för dina verk.

P/L Heliga Ande, du förnyar jordens ansikte
och ger världen liv,
du vittnar om syndares tröst
och lyser oss hem till Fadern (, till Fadern).

F Vi prisar dig, vi tillber dig, vi tackar dig för dina verk.
Amen.

Lovsången 8 *Gudstjänstmusik A; Gloria A7 och Laudamus A11,
Sv. Ps. 641:7.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar.

F Pris vare dig, Gud Fader, som allting kommit från,
och genom vilken allt består i Jesus Krist, din Son,
och Anden, som bekräftar ditt förbund: Immanuel.
Trening Gud, nu lovar dig ditt frälsta Israel.

Lovsången 9 *Gudstjänstmusik A; Gloria A8 och Laudamus A12,
Sv. Ps. 21.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar.

F Måne och sol, vatten och vind
och blommor och barn skapade Gud.
Himmel och jord, allting är hans.
Herren vår Gud vill vi tacka.
Herre, vi tackar dig.
Herre, vi prisar dig.
Herre, vi sjunger ditt heliga namn.

Jesus, Guds Son, levde och dog
för alla, för oss, lever i dag,
ja, han är här, ja, han är här.
Herren vår Gud vill vi tacka.
Herre, vi tackar dig.
Herre, vi prisar dig.
Herre, vi sjunger ditt heliga namn.

Anden, vår tröst, levande, varm
och helig och stark, talar om Gud,
stöder och bär dag efter dag.
Herren vår Gud vill vi tacka.
Herre, vi tackar dig.
Herre, vi prisar dig.
Herre, vi sjunger ditt heliga namn.

Lovsången 10 *Gudstjänstmusik B; Lovsången 10: Gloria B1 och Laudamus B1.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar.

F Vi prisar dig, vi tillber dig,
vi tackar dig för dina verk.

P/L Lovad vare Fadern, lovad vare vår Skapare,
vi lovsjunger dig med jubel!

F Vi prisar dig, vi tillber dig,
vi tackar dig för dina verk.

P/L Lovad vare Sonen, lovad vare vår Räddare,
vårt lov ska stiga upp till dig!

F Vi prisar dig, vi tillber dig,
vi tackar dig för dina verk.

P/L Lovad vare Anden, lovad vare vår Tröstare,
vi jublar över dina verk!

F Vi prisar dig, vi tillber dig,
vi tackar dig för dina verk,
vi tackar dig för dina verk.

Lovsången 11 *Gudstjänstmusik C; Lovsången 11: C1.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar.

F Gloria, gloria in excelsis Deo.
Gloria, gloria in excelsis Deo.

P/L Lovad vare vår Skapare, lovad vare Gud,
vi lovsjunger dig med jubel!

F Gloria, gloria in excelsis Deo.
Gloria, gloria in excelsis Deo.

P/L Lovad vare vår Räddare, lovad vare Gud,
vårt lov ska stiga upp till dig!

F Gloria, gloria in excelsis Deo.
Gloria, gloria in excelsis Deo.

P/L Lovad vare vår Tröstare, lovad vare Gud,
vi jublar över dina verk!

F Gloria, gloria in excelsis Deo.
Gloria, gloria in excelsis Deo.

Lovsången 12 *Gudstjänstmusik D; Lovsången 12: Gloria D1 och Laudamus D1.*

P/L Äran, äran tillhör Gud,
vår skapare, frälsare, hjälpare.

F Du som håller universum i din hand,
som har skapat jord och himmel, hav och land,
vi sjunger gloria, gloria, gloria, äran är din!
Gloria, gloria, gloria, äran är din!

Du som levde på vår jord och blev vår vän,
dog på korset men fick liv och lever än,
vi sjunger gloria, gloria, gloria, äran är din!
Gloria, gloria, gloria, äran är din!

Du som bor i mig i varje andetag,
fyller mig med mod och kraft när jag är svag,
vi sjunger gloria, gloria, gloria, äran är din!
Gloria, gloria, gloria, äran är din!

Lovsången 13 *Gudstjänstmusik E; Lovsången 13: Gloria E1 och Laudamus E1.*

P/L Ära åt Gud i höjden och frid på jorden
bland människor som Gud älskar, som Gud älskar.

F Nu jublar jord och himmel
i hänförd tacksamhet,
för du är här i allt som är.
Vi bär i oss din helighet,
för du är här i allt som är.
Vi bär i oss din helighet.

Nu stiger våra böner.
I dig vår räddning är.
Ditt liv, din död är nu vårt bröd,
försoningens hopp till vår värld.
Ditt liv, din död är nu vårt bröd,
försoningens hopp till vår värld.

Nu sjunger själ och hjärta.
Nu dansar Andens vind
med liv och lust, ger mod och tröst
och smeker den otrygges kind,
med liv och lust, ger mod och tröst
och smeker den otrygges kind.

DAGENS BÖN

Dagens bön hämtas ur *Den svenska evangelieboken*. Dagens bön är ett fast moment i Högmässa och ett fakultativt moment i Mässa/Gudstjänst. Bönen kan inledas med en hälsning (salutation) i form av växelläsning/växelsång.

P/L Kristus är mitt ibland oss.

F I hans namn vill vi be.

eller

P/L Herren vare med er.

F Med dig vare ock Herren.

P/L Låt oss be(dja).

...

F Amen.

ORDET

GAMMALTESTAMENTLIG LÄSNING

Fast moment i Högmässa. Fakultativt moment i Mässa/Gudstjänst.

Läsningen kan inledas med orden:

Vi lyssnar till den gammaltestamentliga läsningen
från/som är hämtad från ...

Textläsaren kan avsluta med orden:

(Läsningens avslutning kan sjungas.)

L Så lyder Guds/Herrens ord.

F Gud, vi tackar dig.

eller

L Så lyder Bibelns ord.

F Gud, gör ditt ord levande bland oss.

PSALTARPSALM

Fakultativt moment. Kan hämtas ur *Den svenska evangelieboken* och sjungas, läsas eller växelläsas. Om psaltarpsalm förekommer kan Gammaltestamentlig läsning utgå. Även bibelvisa kan förekomma.

EPISTELLÄSNING

Fast moment i Högmässa. Fakultativt moment i Mässa/Gudstjänst.

Läsningen kan inledas med orden:

Vi lyssnar till epistelläsningen från/som är hämtad från ...

Textläsaren kan avsluta med orden:

(Läsningens avslutning kan sjungas.)

L Så lyder Guds/Herrens ord.

F Gud, vi tackar dig.

eller

L Så lyder Bibelns ord.

F Gud, gör ditt ord levande bland oss.

PSALM

Om psalm, se sid. 14.

* EVANGELIUM

Fast moment i Högmässa och Mässa/Gudstjänst. Vid en kortare gudstjänst, se sid. 14.

Läsningen kan inledas med orden:

(Läsningens inledning kan sjungas.)

P/L Upplyft/öppna era hjärtan till/för Gud och hör dagens heliga evangelium. Så står skrivet i ...

Läsningen kan avslutas med orden:

(Läsningens avslutning kan sjungas.)

P/L Så lyder det heliga evangeliet.

F Lovad vare du, Kristus.

HALLELUJAROP

Fakultativt moment.

PREDIKAN

Fast moment i Högmässa och Mässa/Gudstjänst. Predikan utgår från en eller flera av dagens texter ur *Den svenska evangelieboken*. På helgdagar med karaktäristisk text, som första söndagen i advent, juldagen med flera, kan predikan utlägga särskilt angiven text, uppläst i samband med predikan. Då utgår den gammaltestamentliga läsningen eller epistelläsningen. Predikan kan följas av till exempel tystnad eller musik som ger rum för eftertanke. Vid en kortare gudstjänst, se sid. 14.

*TROSBEKÄNNELSEN/CREDO

Fast moment i Högmässa. Fakultativt moment i Mässa/Gudstjänst.

Om Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst är Trosbekännelsen ett fast moment. Kan ersättas med trinitarisk psalm.

Trosbekännelsen kan inledas med orden:

P/L Låt oss stämma in i/förenas i kyrkans bekännelse (ett tecken på vår samhörighet med Kristi världsvida kyrka):

F Vi tror på Gud Fader allsmäktig,
himmelens och jordens skapare.

Vi tror ock på Jesus Kristus,
hans enfödde Son, vår Herre,
vilken är avlad av den helige Ande,
född av jungfrun Maria,
pinad under Pontius Pilatus,
korsfäst, död och begravnen,
nederstigen till dödsriket,
på tredje dagen uppstånden igen ifrån de döda,
uppstigen till himmelen,
sittande på allsmäktig Gud Faders högra sida,
därifrån igenkommande till att döma levande och döda.

Vi tror ock på den helige Ande,
en helig, allmännelig kyrka,
de heligas samfund, syndernas förlåtelse,
de dödas uppståndelse och ett evigt liv.

eller

F Jag tror på en enda Gud, allsmäktig Fader,
skapare av himmel och jord,
av allt vad synligt och osynligt är;

och på en enda Herre,
Jesus Kristus, Guds enfödde Son,
född av Fadern före all tid,
Gud av Gud, ljus av ljus, sann Gud av sann Gud,
född och icke skapad, av samma väsen som Fadern,
på honom genom vilken allting är skapat;
som för oss människor och för vår salighets skull
har stigit ned från himmelen och tagit mandom
genom den helige Ande av jungfrun Maria
och blivit människa;
som ock har blivit för oss korsfäst under Pontius Pilatus,
lidit och blivit begravd;
som på tredje dagen har uppstått, efter skrifterna,
och stigit upp till himmelen
och sitter på Faderns högra sida;
därifrån igenkommande i härlighet
till att döma levande och döda,
på vilkens rike icke skall varda någon ände;

och på den helige Ande, Herren och livgivaren,
 som utgår av Fadern och Sonen,
 på honom som tillika med Fadern och Sonen
 tillbedes och äras
 och som har talat genom profeterna;

och på en enda, helig, allmännelig och apostolisk kyrka.
 Jag bekänner ett enda dop, till syndernas förlåtelse,
 och förväntar de dödas uppståndelse
 och den tillkommande världens liv. Amen.

Bön för döpta, konfirmerade och dem som ska ingå eller har ingått äktenskap samt tacksägelse för avlidna kan förekomma här eller vara en del av Kyrkans förbön. För föreslagna böner och tacksägelseord, se inledning till Kyrkans förbön, sid. 73.

PSALM

Kollekt kan samlas in.

Bön kan förekomma då kollekten bärs fram, med följande eller liknande ord:

P/L Gud, välsigna de gåvor vi nu bär fram i Jesu namn.

F Amen.

eller

P/L Tag emot oss och våra gåvor i Jesu namn.

F Amen.

BÖN OM FÖRLÅTELSE, FÖRLÅTELSEORD/ LÖFTESORD, TACKBÖN eller *ÖVERLÅTELSE- BÖN*

Fast moment i Högmässa i Samling, här eller infogas i Kyrkans förbön. Bön om Förlåtelse, Förlåtelseord eller Löftesord samt Tackbön är fasta moment i Högmässa, fakultativt i Mässa/Gudstjänst. I Mässa/Gudstjänst kan Bön om Förlåtelse, Förlåtelseord eller Löftesord samt Tackbön ersättas med Överlåtelsebön. Om Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst ska Bön om förlåtelse, Förlåtelse- eller Löftesord samt Tackbön vara fasta moment alternativt kan Överlåtelsebön användas. I Kyrkans förbön kan Bön om förlåtelse och Löftesord infogas. Om Mässa/Gudstjänst firas kan alternativt Överlåtelsebön infogas. Se vidare i Samling, sid. 39–48.

Kan inledas med följande eller liknande ord:

P/L Till dig, Gud, som är barmhärtig och hör vår bön, kommer vi med vår bekännelse och bön om förlåtelse/överlåtelsebön.

KYRKANS FÖRBÖN

Kyrkans förbön är ett fast moment i Högmässa och ett fakultativt moment i Mässa/Gudstjänst. Om Mässa/Gudstjänst firas som huvudgudstjänst är Kyrkans förbön ett fast moment, se vidare sid. 28. Kyrkans förbön kan utformas med föreslagna eller med andra förböner. Den kan innefatta läst eller sjunget församlingssvar. I Kyrkans förbön kan Bön om förlåtelse och Löftesord infogas. Om Mässa/Gudstjänst firas kan alternativt Överlåtelsebön infogas. Se vidare i Samling, sid. 39, 47.

Förbönsteman och struktur

Gud vill upprätta sitt rike av nåd och barmhärtighet, av rätt, rättfärdighet och rättvisa. Förbörens utgångspunkt är att kyrkan är sänd att delta i detta uppdrag. Existentiella grundfrågor som exemplifieras nedan i fem teman kan beröras i förbönen:

- Läkedom och liv
- Förlåtelse och befrielse
- Mening och sammanhang
- Vishet och kunskap
- Rättvisa, fred och goda livsvillkor

En struktur kan vara till hjälp för att formulera fri bön och vara en grund för skriven bön. Några exempel:

- Dåtid
- Nutid
- Framtid
- Evighet

eller

Allt skapat
Alla människor
Oss själva
Kyrkor i världen och ekumeniska gemenskaper
Svenska kyrkan med dess stift och församlingar

eller

Oss och våra närmaste
Församlingen och samhället
Världen

Föreslagna återkommande svar i förbönen

Förbönen kan ge utrymme för tystnad, med exempel i Förbön 5 och Förbön 7. Förbönsledaren kan avsluta förbönsmomenten eller tystnaden med:

L Herre, hör vår bön.

eller

L Tack för att du hör vår bön.

Föreslagna sjungna församlingssvar:

Församlingssvar 1

F Låt ditt rike komma, låt din vilja ske!

eller

Församlingssvar 2

P/L, F Hör vår bön. Sänd oss ut. Läk din värld, genom oss.

eller

Församlingssvar 3

F Lyssna Gud, lyssna Gud,
hör bönen bakom alla ord.
Endast du, endast du ger oss kraft och mod.

eller

Församlingssvar 4

F Moran ethra ha ma' lain/Kyrie eleison.
(Herre, förbarma dig över oss.)

Föreslagna lästa församlingssvar

F Gud, var med oss alla.

eller

F Låt ditt rike komma.

eller

F Låt vårt rop komma inför dig.

Bön om förlåtelse och Löftesord i förbönen

L/F Vi kommer till dig
i längtan efter upprättelse.
Vi har brustit i kärlek
till dig,
till skapelsen,
till våra medmänniskor och oss själva.
Förlåt oss.
Möt oss enligt ditt löfte
att ta emot alla som söker dig.

P/L Gud älskar, befriar och förlåter oss.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

Doppåminnelse

Doppåminnelse kan förekomma i Samling eller i samband med Kyrkans förbön (se även sid. 26, 38 och 154). Samling kan ske vid dopfunten och Kristusljus eller dopljus kan tänkas. Följande eller andra ord kan sägas:

Låt *detta/dessa* ljus påminna (oss) om gåvan i dopet och Jesus som sa:

Jag är världens ljus.

Den som följer mig ska inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.

Bön för döpta, konfirmerade och vigda samt tacksägelse för avlidna

Gud, vi ber för *dem* som döpts i vår församling,
för NN (och ...).

Låt *henne/honom/dem* växa i tro. Välsigna och bevara *henne/
honom/dem* (och *hennes/hans/deras familj/familjer*) nu och
alltid.

Gud, vi ber för dem i vår församling som konfirmerats,
för NN och NN och ...

Välsigna och bevara dem på deras väg vidare i livet.

Gud, tack för kärleken och gemenskapen mellan människor.
I dag ber vi för NN och NN som ska ingå/har ingått
äktenskap.

Bevara dem i din nåd och kärlek, och välsigna deras liv
tillsammans.

Gud, din nåd bär i liv och död.

Vi minns och tackar för *henne/honom/dem*
i vår församling som genom döden tagits ifrån oss
(och som vi nämner vid namn),
NN (, i en ålder av ...)

...

Gud, vi ber för alla som sörjer. Omslut dem med din tröst.
Låt evighetens ljus lysa för levande och döda.

Förbön 1

Gud, du som skapar himmel och jord,
vi tackar dig för allt som lever på jorden.
Lär oss att bevara din skapelse
och forma en värld med omsorg och ansvar.

Gud, du som älskar alla människor,
vi tackar dig för fred och frihet.
Vi ber dig om kraft att försvara alla svaga
och göra vårt samhälle öppet och rättvist.

Gud, du som bor i våra hjärtan,
vi tackar dig för glädje och livsmod.
Vi ber om hjälp att följa vår kallelse
och kraft att leva i tro.

Gud, du som ger din kyrka liv,
vi tackar dig för dem som har gått före oss.
Vi ber om förmåga att se din vilja
och mod att leva efter den.
I Jesu namn.
Amen.

Förbön 2

Barmhärtige Gud,
vi ber för din kyrka.
Ge oss liv och kraft av Ordet och sakramenten.
Gör ditt ord levande bland oss.
(Vi ber också för ...)

Låt våra sammanhang få präglas av trygghet och öppenhet.
Gör kyrkan till ett rum där alla får plats
och där vi med likheter och olikheter
kan mötas i bön, engagemang och gemenskap.
Gud, var med alla som är sjuka, ensamma och rädda.
Var nära alla som sörjer och saknar.
(Vi ber också för ...)

Välsigna människor och länder
och ge vishet till alla som fått förtroende att leda
och fatta beslut,
här i vårt samhälle/vår stad, vårt land och i världen.
Ge oss mod och kraft att arbeta för fred och rättvisa.
(Vi ber också för ...)

Ge oss det vi behöver för att leva
och stärk vår vilja att dela med oss
(till den som har det svårt).
Var med människor som förföljs
eller plågas på grund av sin tro eller övertygelse.
(Vi ber också för ...)

Låt oss få bli till välsignelse för andra.
Omslut hela livet med din nåd
och låt oss till sist få vara i din frid.
Genom Jesus Kristus, din Son, vår Herre.
Amen.

Förbön 3

Gud, du känner och älskar oss.

Hjälp oss ta hand om varandra

och bry oss om växter och djur.

(...)

Låt alla små och stora få vad de behöver:

mat, kläder och ett hem att bo i.

(...)

Trösta alla som gråter.

Hjälp sjuka, ensamma och rädda.

Vi ber för oss själva, våra föräldrar, syskon och vänner.

(...)

Låt det bli fred och rättvisa på jorden.

Hjälp dem som bestämmer mest (i vårt land/i världen)

att tänka på dem som bestämmer minst.

(...)

Tack Gud,

för att din kärlek räcker till alla.

I Jesu namn.

Amen.

Förbön 4

Gud, du som är vårt ursprung och vårt mål,
vi tackar dig för skapelsens under och livets framväxt på jorden.
Tack för förmåga att tänka och tro
och för mötet med dig i Jesus Kristus.
Tack för dagar med livgivande möten
och viktiga vägval.

Gud, du som är vår far och vår mor,
vi ber till dig för allt som är,
för växter och djur,
för alla människor.
Vi ber om arbetsro i skolor och på arbetsplatser,
om respekt mellan kyrkor och religioner
och en värld där varje människa har rätt att finnas till.

Gud, du som är vår framtid och vårt hopp,
vi ber om ditt beskydd för dagar som kommer.
Ge oss kraft att lösa konflikter och skapa fred.
Hjälp oss att vårda och förvalta din skapelse
med omsorg om kommande generationer.
Om allt detta ber vi i Jesu namn.
Amen.

Förbön 5

Gud, vi ber för alla människor på jorden,
att var och en får känna sig älskad och behövd.

Vi ber att du läker den som är sjuk
och helar det som är trasigt.

(tystnad)

Gud, vi ber om förlåtelse för att vi har gjort andra
människor illa.

Lär oss att ta ansvar för våra handlingar
och låt förlåtelsen bli en kraft till förändring.

(tystnad)

Gud, vi ber om rättvisa och fred mellan människor
och länder.

Lär oss att förhindra krig och våld,
och låt ditt rike ta gestalt i vår värld.

Amen.

Förbön 6

Du evige Gud,
alltings ursprung och livgivare,
till dig ber vi för hela vår värld,
hennes skönhet och framtid.

Inför dig, som är världens ljus,
lyfter vi fram det svåra:
bristen, smärtan, orättfärdigheten.
Må ditt rike komma och din vilja ske!

Vi ber för ...

(böneämnen kan nämnas)

Du är den kärlek som bär genom oro och längtan.

Amen.

Förbön 7

O Gud, vi är inför dig och ber
för oss själva och det som är vårt liv
med allt vad det rymmer.

(tystnad)

Vi ber för dem som står oss nära
i glädje och kärlek,
men också för de relationer
som gör oss trötta och tomma.

(tystnad)

Vi ser vår värld,
det som är helt och det som är trasigt,
och vi ber om din hjälp
att se din närvaro överallt.

(tystnad)

Foga våra delar till din helhet,
möt oss innanför orden
nära våra hjärtslag.

Amen.

Förbön 8 (under fastan) Sv. Ps. 700:1

P/L Evige, allsmågtige Gud.

F Förbarma dig över oss.

P/L Herre, hör vår bön.

F Herre, hör vår bön.

P/L Herre Gud Fader i himmelen,
Herre Guds Son, världens Frälsare,
Herre Gud, du heliga Ande.

F Förbarma dig över oss.

P/L Var oss nådig.

F Hjälp oss, milde Herre Gud.

P/L För alla synder, för lögn och vidskepelse, för allt ont,
för djävulens grymhet och list, för pest och hungers-
nöd, för krig och världsbrand, för onskans makter
i himlarymderna, för uppror och splittring, för eld
och våda, för ond bråd död, för den eviga döden.

F Bevara oss, milde Herre Gud.

P/L Genom din heliga födelse, genom ditt kors och din
död, genom din heliga uppståndelse och himmels-
färd, i frestelse och fall, i välgång och lycka, i dödens
stund, på yttersta domen:

F Hjälp oss, milde Herre Gud.

P/L Vi arma syndare beder dig att du leder och bevarar
din heliga kristna kyrka, att du sänder trogna arbe-
tare i din skörd, att du med ordet ger din Ande och
kraft, att du gör ditt namn känt i hela världen, att
du enar alla trogna så att det blir en hjord och en herde.

F Hör oss, milde Herre Gud.

P/L Att du förunnar alla folk fred och endräkt, att du skyddar och bevarar vårt land, att du välsignar våra hem, att du för de unga på dina vägar.

F Hör oss, milde Herre Gud.

P/L Att du tröstar alla bedrövade och svärmodiga, att du undsätter alla dem som är i nöd och fara, att du vederkvicker och hjälper alla sjuka, att du välsignar allt gott verk, att du förbarmar dig över alla människor, att du nådigt hör vår bön.

F Hör oss, milde Herre Gud.

*Här kan läst bön för döpta, vigda och tacksägelse infogas.
Då upprepas församlingssvaret "Hör oss, milde Herre Gud".*

(Läst:)

P/L Gud, vi ber för dem som döpts i vår församling, för NN (och ...).

Låt *henne/honom/dem* växa i tro. Välsigna och bevara *henne/honom/dem* (och *hennes/hans/deras familj/familjer*) nu och alltid.

Gud, tack för kärleken och gemenskapen mellan människor. I dag ber vi för NN och NN som ska ingå/har ingått äktenskap. Bevara dem med din nåd och kärlek och välsigna deras liv tillsammans.

Gud, din nåd bär i liv och död. Vi minns och tackar för *henne/honom/dem* i vår församling som genom döden tagits ifrån oss (och som vi nämner vid namn), NN (, i en ålder av) ...

...

Gud, vi ber för alla som sörjer. Omslut dem med din tröst. Låt evighetens ljus lysa för levande och döda. Hör oss, milde Herre Gud.

(Sjunget församlingssvar:)

F Hör oss, milde Herre Gud.

(Läst eller sjungen avslutande bön:)

P/L Herre, allsmäktige Gud, du som hör de botfärdigas suckar och tröstar bedrövade hjärtan. Hör den bön som vi i vår nöd bär fram, och hjälp oss så att allt det onda, som djävulen, världen och vi själva tillfogar oss, genom din Andes kraft blir tillintetgjort. Så vill vi, frälsta från allt ont, i din församling alltid tacka och lova dig. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

F Amen.

Förbön 9 Sv. Ps. 700:2

P/L Gud vår Fader,

F förbarma dig över oss.

P/L Jesus Kristus, Guds Son,

F förbarma dig över oss.

P/L Heliga levande Ande,

F förbarma dig över oss.

P/L Du som har skapat världen
och skapar den ständigt på nytt.

F Herre, förbarma dig.

P/L Skydda luften och vattnet och marken
och det som växer på marken.

F Herre, förbarma dig.

P/L Hjälp alla hungriga, övergivna och hemlösa.

F Herre, förbarma dig.

P/L Ge oss gemenskap och fred.
Läk såren som krigen slagit.

F Herre, förbarma dig.

P/L Låt inte människor bli förtryckta,
utnyttjade eller föraktade.

F Herre, befria oss.

P/L Låt alla få arbete.
Låt inte arbetet bli meningslöst.

F Herre, befria oss.

P/L Gör oss fria från feighet och lögn.
Håll fast vid oss när vi sviker
eller blir svikna.

F Herre, befria oss.

- P/L Hjälp oss att tro på ditt ord,
och hjälp alla förnekare att finna dig.
- F Herre, befria oss.
- P/L Fyll din kyrka med lovsång och trohet och kraft.
- F Herre, bevara oss.
- P/L Låt alla dagar fyllas av dig, och hjälp oss när tiden
är ute.
- F Herre, bevara oss.
- P/L Böj dig emot oss och stilla vår oro och tag oss
till dig.
- F Herre, bevara oss.
- P/L Förbarma dig över oss alla när världens tid är
förgången.
- F Herre, bevara oss.
- P/L Fader, som skapade oss och bevarar din skapelse,
- F Herre, förbarma dig.
- P/L Kristus Guds Son, som har gett ditt liv för oss,
- F Kristus, förbarma dig.
- P/L Heliga Ande, som tröstar oss och förnyar oss,
- F Herre, förbarma dig.

*Här kan bön för döpta, vigda och tacksägelse infogas.
Då upprepas församlingssvaret "Herre, förbarma dig".*

(Läst:)

P/L Gud, vi ber för dem som döpts i vår församling, för NN (och ...).

Låt *henne/honom/dem* växa i tro. Välsigna och bevara *henne/honom/dem* (och *hennes/hans/deras familj/familjer*) nu och alltid.

Gud, tack för kärleken och gemenskapen mellan människor. I dag ber vi för NN och NN som ska ingå/har ingått äktenskap. Bevara dem med din nåd och kärlek, och välsigna deras liv tillsammans.

Gud, din nåd bär i liv och död. Vi minns och tackar för *henne/honom/dem* i vår församling som genom döden tagits ifrån oss (och som vi nämner vid namn), NN (, i en ålder av) ...

...

Gud, vi ber för alla som sörjer. Omslut dem med din tröst. Låt evighetens ljus lysa för levande och döda. Herre, förbarma dig.

(Läst eller sjungen avslutande bön:)

P/L Gud, du är vår tillflykt och vår starkhet. Du känner den nöd som vi inte själva vet om. Hjälp oss, bevara oss för det onda, drag oss till dig. Låt oss en gång med alla trogna få stämma in i den eviga lovsången.

F Amen.

HERRENS BÖN/PATER NOSTER

Fast moment här i Gudstjänst. I Högmässa och Mässa följer Herrens bön efter Nattvardsbönen.

Kan inledas med följande ord:

Vi ber tillsammans den bön som Jesus Kristus själv har lärt oss:

F Vår Fader, du som är i himlen.
Låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.
Ge oss i dag det bröd vi behöver.
Och förlåt oss våra skulder
liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.
Och utsätt oss inte för prövning
utan rädda oss från det onda.
Ditt är riket.
Din är makten och äran
i evighet.
Amen.

Om Gudstjänst firas fortsätter gudstjänsten med Sändning (se sid. 140).

MÅLTIDEN

PSALM (TILLREDELSE/OFFERTORIUM)

Nattvardsgåvorna kan bäras till altaret och dukas upp. Måltidens alla moment är fasta i Högmässa samt i Mässa som firas som huvudgudstjänst.

Om kollekten inte samlats in tidigare kan det ske här eller i Sändning. Kollekten kan bäras till altaret.

Bön kan förekomma då kollekten bärs fram, med följande eller liknande ord:

P/L Gud, välsigna de gåvor vi nu bär fram i Jesu namn.

F Amen.

eller

P/L Tag emot oss och våra gåvor i Jesu namn.

F Amen.

* LOVSÄGELSEN/SURSUM CORDA OCH PREFATIONEN

Fast moment i Högmässa. Fakultativt moment i Mässa. Om Mässa firas som huvudgudstjänst är samtliga Måltidens moment fasta.

Lovsägelsens inledning 1 *Gudstjänstmusik A, B, C;
Lovsägelsens inledning 1: A1, B1, C1.*

P/L Upplyft era hjärtan till Gud.

F Vi upplyfter våra hjärtan.

P/L (Låt oss) Tacka Gud vår Herre.

F Allena Gud är värd vårt tack och lov.

eller

Lovsägelsens inledning 2 *Gudstjänstmusik A, B, C, D; Lovsägelsens
inledning 2: A2, B2, C2 och
Prefationen D1.*

P/L Öppna era hjärtan för Gud.

F Vi öppnar våra hjärtan.

P/L Låt vårt tack till Gud strömma fram.

F Livets Gud är värd vårt tack och lov.

eller

Lovsägelsen E *Gudstjänstmusik E, se sid. 98.*

Prefationens inledning 1 *Gudstjänstmusik A, B, C; Prefationens inledning 1: A1, B1, C1.*

P/L Ja, sannerligen,
du ensam är värd vårt lov,
allsmäktige Fader, helige Gud.
Dig vill vi prisa och välsigna
genom Jesus Kristus, vår Herre.

eller

Prefationens inledning 2 *Gudstjänstmusik A, B, C, D; Prefationens inledning 2: A2, B2, C2, D1.*

P/L Ja, du är värd vårt lov,
du Skapare som ger liv åt allt.
Dig vill vi prisa och välsigna
genom Jesus Kristus.

Lovsägelsen fortsätter med en kyrkoårsbestämd prefation eller med en allmän prefation enligt något av följande alternativ.

Advent *Gudstjänstmusik A, B, C.*

P/L Honom sände du när tiden var inne
att förkunna glädjens budskap för de fattiga,
frihet för de fångna och syn för de blinda.
Genom Jesus Kristus gör du allting nytt,
i dag och då han kommer åter i härlighet.

Jul *Gudstjänstmusik A, B, C.*

P/L Ty så älskade du världen
att du lät din Son bli människa för vår skull.
I honom är vi ditt folk,
frälsta från mörkret till ditt underbara ljus.

Trettondedagstiden *Gudstjänstmusik A, B.*

P/L Du sände Jesus Kristus,
den strålande morgonstjärnan,
för att uppenbara din härlighet.
Hans ljus lyser över hela jorden
och den som följer honom har livets ljus.

Fastan/Passionstiden 1 *Gudstjänstmusik A, B, C.*

P/L Han gick lidandets och lydnadens väg
för att den som tror på honom
ska vara räddad från död till liv,
och i sin nattvard ger han oss
det yttersta beviset på sin kärlek.

Fastan/Passionstiden 2 *Gudstjänstmusik A, B.*

P/L Han var föraktad och övergiven av alla.
Genom hans död besegrade du döden,
och i denna måltid
ger du oss del av din seger.

Påsk *Gudstjänstmusik A, B, C.*

P/L Honom har du uppväckt från de döda
och så fött oss på nytt till ett levande hopp.
Det gamla är nu förgånget,
den fallna skapelsen återlöst,
och livet har trätt fram på nytt i honom.
Därför strålar hela världen i påskens glädje,
och därför sjunger vi din ära
och förkunnar ditt lov utan ände:

Kristi himmelfärds dag *Gudstjänstmusik A, B.*

P/L Honom har du upphöjt till din högra sida,
där han ber för oss i alla tider.
Genom honom sänder du din Ande,
som tröstar och leder och bevarar oss som dina barn.

Pingst *Gudstjänstmusik A, B, C.*

P/L Du har sänt oss sanningens Ande, hjälparen,
som är hos oss för alltid.
Skapelsen förnyas och budskapet om dig når över
alla gränser.
Du sänder oss som kyrka att vittna om Jesus Kristus
och förverkliga din vilja i världen.

Trefaldighetstiden 1 *Gudstjänstmusik A, B, C.*

P/L Han är det levande brödet
som kommit ned från himmelen för att ge världen liv.
Den som kommer till honom ska aldrig hungra
och den som tror på honom ska aldrig någonsin törsta.

Trefaldighetstiden 2 *Gudstjänstmusik A, B.*

P/L Han är ditt eviga Ord som går ut över jorden
för att möta människor och gripa in i deras liv.
Över hela jorden sker under,
då människor känner igen din Son, vår Frälsare.
Av honom lär vi ditt namn, som är Fader,
och ser i honom din kärlek.

Kyrkoårets slut *Gudstjänstmusik A, B.*

P/L I honom ger du oss en framtid och ett hopp.
Vi vakar och ber med din stora dag för ögonen
och firar denna nattvard som himmelrikets måltid,
för att en gång få göra det på nytt i ditt rike.

Mariadagar *Gudstjänstmusik A, B.*

P/L Du möter oss i din Son,
född av Maria,
välsignar oss och tar oss i din tjänst.
Med Maria prisar vi din storhet
och jublar över dig Gud, vår Frälsare.

Allmän 1 *Gudstjänstmusik A, B, C, D.*

P/L Du håller världen i dina händer
och nämner oss alla vid namn.
Varje människa har du skapat till din avbild.
Du gav oss livet för att vi skulle höra samman med dig.

Allmän 2 *Gudstjänstmusik A, B, C, D.*

P/L I Kristus, vår befriare och vän,
kommer du till oss med det liv som aldrig dör.
Därför är ingen människa utanför din kärlek
och ingen enda utan hopp.

Allmän 3 *Gudstjänstmusik A, B, C, D.*

P/L Du möter oss i ord, (i) bröd och vin,
i stillhet, (i) bön och sång.

Prefationen avslutas enligt följande (Gudstjänstmusik A, B, C, D):

Prefationens avslutning 1 *Gudstjänstmusik A, B, C; Prefationens avslutning 1: A1, B1, C1.*

P/L Därför vill vi med dina trogna i alla tider
och med hela den himmelska härskaran
prisa ditt namn och tillbedjande sjunga:

eller

Prefationens avslutning 2 *Gudstjänstmusik A, B, C, D; Prefationens avslutning 2: A2, B2, C2, D1.*

P/L Tillsammans med din kyrka i alla tider
vill vi prisa ditt namn, tillbe dig och sjunga:

Lovsägelsen E *Gudstjänstmusik E; Lovsägelsen: E1.*

P/L Öppna era hjärtan för Gud.

F Vi öppnar våra hjärtan.

P/L Låt vårt tack strömma fram.

F Vi tackar vår Gud.

P/L Vi tackar dig, vår Gud,
för Jesus Kristus, din Son,
som är vårt hopp och livets bröd,
som allt kommer ifrån.
Därför vill vi med allt och alla,
som levat, som lever
och kommer att leva
prisa dig, tacka och sjunga:

eller

Lovsägelsen E *Gudstjänstmusik E; Lovsägelsen: E2.*

P/L Öppna era hjärtan för Gud.

F Vi öppnar våra hjärtan.

P/L Låt vårt tack strömma fram.

F Vi tackar vår Gud.

P/L Vi tackar dig, vår Gud,
för Jesus Kristus, din Son.
I honom kommer du till oss
med det liv som aldrig dör.
Därför vill vi med allt och alla,
som levat, som lever
och kommer att leva
prisa dig, tacka och sjunga:

*HELIG/SANCTUS

Fast moment i Högmässa. Fakultativt moment i Mässa. Om Mässa fräs som huvudgudstjänst är momentet fast.

Helig 1 *Gudstjänstmusik A; Helig 1: A1, Sv. Ps. 698:1, A2, Sv. Ps. 698:2, A3, Sv. Ps. 698:4, A4, Sv. Ps. 698:5. Gudstjänstmusik B; Helig 1: B1.*

F Helig, helig, helig, Herre Gud Sebaot.
Himlarna och jorden är fulla av din härlighet.
Hosianna i höjden (, hosianna i höjden).
Välsignad vare han som kommer, i Herrens namn.
Hosianna i höjden (, hosianna i höjden).

Helig 2 *Gudstjänstmusik C; Helig 2: C1.*

F Helig, helig, helig, Herre Gud allsmäktig.
Hela jorden är full av din härlighet.
Ära åt Gud i höjden.
Helig, helig, helig, Herre Gud allsmäktig.
Välsignad är han som kommer.
Ära åt Gud i höjden.

Helig 3 *Gudstjänstmusik D; Helig 3: D1.*

F Änglarna i himlen sjunger helig!
Vi får sjunga med i deras sång!
Jord och himmel, allting som du skapat
sjunger samma lovsång.
Helig, du är helig.
Stor och underbar, du är vår Gud.
Helig, du är helig. Äran tillhör dig i evighet!

Helig 4 *Gudstjänstmusik E; Helig 4: E1.*

F Du är helig, du är hel. Du är alltid mycket mer
än vi nånsin kan förstå, du är nära ändå.
Välsignad vare du, som kommer hit just nu,
välsignande vår jord, blir till bröd på vårt bord.

Du är helig, du är helhet, du är närhet,
hela kosmos lovar dig!
Hosianna, hosianna, hosianna,
hosianna, vår Gud.

NATTVARDSBÖNEN

Fast moment i Högmässa och Mässa. Församlingssvar i nattvarvsbönerna kan sjungas.

Prästen kan efter instiftelseorden säga:

Stort är trons mysterium.

Församlingssvaret i nattvarvsbönerna kan ersättas med följande alternativ:

Kristus har dött.

Kristus är uppstånden.

Kristus ska komma åter.

Nattvarvsbön 9 kan rymma förbön. Även i de andra nattvarvsbönerna kan förbön infogas. Här kan de förbönsteman som utvecklas på sid. 73–74 tas till utgångspunkt.

Nattvardsbön 1

P O Gud, tack för att du älskar oss.
Du gav oss din Son.
Han gav sitt liv för oss.
Han älskade oss till det yttersta,
till döden på korset,
för att vi skulle få leva.

Den natt då han blev förrädd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.

Gör detta till min åminnelse.
Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:
Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.
Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** O Gud, sänd din heliga Ande
att välsigna oss och dessa gåvor
som är Kristi kropp och blod.
Tack för att vi här och nu får möta dig.
Tack för din öppna famn
och för löftet att vi en gång ska få fira måltid
vid ditt bord, i ditt rike.
- F** Amen.

Nattvardsbön 2

P Lovad är du, himmelens och jordens Herre,
som omsluter hela skapelsen med din kärlek.
Vi tackar dig för den frälsning
som du skänkt oss genom Jesus Kristus.
Bered oss genom din heliga Ande att ta emot honom,
när han kommer till oss i sin heliga nattvard.

Den natt då han blev förrädd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.
Detta är min kropp
som blir utgiven för er.
Gör detta till min åminnelse.
Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:
Drick av den alla.
Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.
Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** (Himmelske Fader, skänk oss i denna måltid
de välsignade frukterna av din Sons lidande och död,
uppståndelse och himmelfärd.
Ge oss liv av hans liv,
så att han förblir i oss och vi i honom.)

I väntan på Jesu Kristi återkomst i härlighet
lovar vi dig.

Din är all ära nu och alltid och i evighet.

- F** Amen.

eller

I väntan på Jesu Kristi återkomst i härlighet
ber vi den bön som han har lärt oss:

Nattvardsbön 3

P Lovad är du, Gud, som bär och uppfyller universum.
Lovad är du som i Jesu Kristi liv, död och uppståndelse
uppenbarar kärlekens djupaste hemlighet.

Den natt då han blev förrådd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.
Gör detta till min åminnelse.
Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:

Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.
Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** Gud, kom med din Ande
och gör oss delaktiga i din kärleks hemlighet.
Förvandla oss genom din Andes kraft
så att vi i våra liv
förverkligar din kärlek
och bereder väg för ditt rike ibland oss.
Din är all ära och härlighet nu och i evighet.
- F** Amen.

Nattvardsbön 4 *(kan växelläsas)*

P Gud, i Kristus är du här,

(**F** I Kristus är du här,)

P i varje dags förväntan, i arbete, lek och vila.

(**F** I Kristus är du här,)

P hos varje människa, i glädje, sorg och kamp.

(**F** I Kristus är du här,)

P i bön och lovsång, i bröd och vin.

P Den natt då han blev förrådd

tog han ett bröd, tackade,

bröt det och gav åt lärjungarna och sade:

Tag och ät.

Detta är min kropp

som blir utgiven för er.

Gör detta till min åminnelse.

Likaså tog han bägaren, tackade

och gav åt lärjungarna och sade:

Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,

som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.

Så ofta ni dricker av den,

gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** Kom Skapare och ge oss kraft.
Kom Jesus Kristus och möt vår längtan.
Kom heliga Ande,
välsigna dessa gåvor av bröd och vin
och förnya oss.
- F** Amen.

Nattvardsbön 5

P Lovad är du, himmelens och jordens Herre,
som så älskade världen
att du gav den din ende Son,
för att den som tror på honom
inte ska gå förlorad utan ha evigt liv.
Vi tackar dig för den frälsning
du berett oss genom Jesus Kristus.
Sänd din Ande i våra hjärtan
och tänd en levande tro.
Helga genom din Ande detta bröd och vin,
gåvor av jordens frukt och människors arbete,
som vi bär fram inför dig.
Vi tackar dig för att vi genom dem
får del av Kristi kropp och blod.

Den natt då han blev förrådd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.
Gör detta till min åminnelse.
Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:
Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.
Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** Helige Fader, vi firar denna måltid
till äminnelse av din Sons lidande och död,
uppståndelse och himmelfärd.

Av livets bröd och välsignelsens bägare
ger du oss att äta och dricka
intill den dag då han kommer åter i härlighet.

Vi ber dig:

Se till hans fullkomliga och eviga offer
med vilket du har försonat världen med dig själv.

Låt oss alla genom den heliga Anden

förenas till en enda kropp

och fullkomnas till ett levande offer i Kristus.

Genom honom och med honom och i honom

tillhör dig, Gud Fader allsmäktig,

i den heliga Andens enhet,

all ära och härlighet från evighet till evighet.

- F** Amen.

Nattvardsbön 6

P Välsignad är du, allt levandes Skapare.
Välsignad är du, Herre över rymd och tid.
Välsignad är du, alltings ursprung och mål,
du som är som en fader och en moder för oss.
Du har kallat oss att vara dina medarbetare.
Välsignad är du.
Vi tackar dig för Jesus Kristus,
som du har sänt att tjäna och ge liv,
att förkunna frihet för de fångna
och ge ditt rike till dem som hoppas på dig.
Han levde vårt liv och dog vår död.
I sin härlighet hos dig ber han alltid för oss,
och kommer åter för att döma levande och döda
den dag du bestämt.

Den natt då han blev förrådd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.
Gör detta till min åminnelse.
Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:
Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.
Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** Gud, sänd din Ande
över oss och dessa gåvor
och låt oss, som får del av hans kropp och blod,
bli människor som hungrar och törstar
efter rättfärdighet.
Ge denna värld, som vi älskar, ett nytt ansikte
med rättvisa och fred överallt.
Skänk oss genom Jesu Kristi kraft
den fred vi inte själva kan skapa.
Han är din Son, här i vår mitt,
den nya människan, vår framtid och vårt hopp.
Genom honom välsignar vi dig.
I din heliga Ande vill vi prisa ditt namn
i dag och alla dagar
från evighet till evighet.
- F** Amen.

Nattvardsbön 7

P Gud, du som skapar himmel och jord,
du som skapar oss människor till din avbild,
du som ger oss uppdraget att förvalta denna värld:
vi tackar dig
för att du förnyar oss genom förlåtelsen.
Vi tackar dig
för Jesus från Nasaret,
för att han visar vad det är
att leva som din avbild.
Vi tackar dig
för din Andes vind som sveper genom våra liv
och som uppfyller världen.
Vi ber dig att du med din Ande
helgar detta bröd och vin,
så att vi genom dem får del av Kristi kropp och blod.

Den natt då han blev förrådd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.
Gör detta till min åminnelse.
Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:
Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.
Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** Gud, du som genom alla tider och i denna stund
skapar världen,
kom till oss med förlåtelse, liv och Ande,
när vi delar bröd och vin,
så att vi kan gå vidare i världen, värna den,
älska och skapa.
Med Jesus Kristus, med de kvinnor, män och barn
som följt och följer honom ber vi:

Nattvardsbön 8

P O Gud,
i Kristus går du från tomhet och död
och gör det omöjliga möjligt.
Ge oss liv, så som du gav honom livet.
Räck oss i detta bröd och vin
din välsignelse och kärlek.

Den natt då han blev förrädd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.

Gör detta till min åminnelse.
Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:
Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.
Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** Gud,
din kärlek bär allt.
Sänd din Ande till oss
och till brödet och vinet.
Kom och gör världen hel.
Din är all ära och härlighet i evighet.
- F** Amen.

Nattvardsbön 9 *(med möjlighet till infogad förbön)*

P Helig är du, Gud,
hela skapelsen lovar dig,
du som ger liv åt allt
och möter oss i Jesus Kristus.
Kom med din Ande till oss
och dessa våra gåvor av bröd och vin,
så att vi genom dem
får del av Kristi kropp och blod.

Den natt då han blev förrädd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.

Gör detta till min åminnelse.

Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:

Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.

Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** Vi firar, helige Fader,
åminnelsen av din Sons lidande och död,
uppståndelse och himmelfärd
och väntar hans återkomst i härlighet.
Hjälp oss att ge Jesu Kristi kärlek vidare i världen.
(...)
Låt fred och barmhärtighet råda.
(...)
Ge oss hans blick för alla som lider nöd.
(...)
Gör våra hjärtan brinnande av hans kärlek,
så att vi kan vara Kristi kropp i världen.
(...)
Föreنا vår bön med alla dina heligas böner
och inneslut den i din Sons förbön för oss alla.
Uppenbara hans liv till fred och läkedom för alla.
Din är all ära från evighet till evighet.
- F** Amen.

eller

Vi firar, helige Fader,
åminnelsen av din Sons lidande och död,
uppståndelse och himmelsfärd
och väntar hans återkomst i härlighet.
I förtröstan på honom och i tro på dina löften ber vi:
för din kyrka över hela världen ...
för dem som lider för sin tros skull ...
för vår kyrka, vårt stift och vår församling ...
för den värld du skapat ...
för fred och barmhärtighet mellan människor och stater ...
för sjuka och ensamma ...
för dem som står oss nära ...
för oss själva och vår frälsning ...
för dem som gått hem till dig och vilar i frid ...
Uppenbara Jesu Kristi liv till fred och läkedom för alla.
Din är all ära från evighet till evighet.

F Amen.

Nattvardsbön 10

P Gode och underbare Gud,
vi prisar dig för allt vad du gör och vill.
Du har skapat oss alla,
var och en med sina gåvor.
Vi tackar dig för att du har gett oss
den största gåvan av alla:
din älskade Son, Jesus Kristus.
Han kom från dig och blev en av oss.
Genom honom blir vi förenade i dig.

Den natt då han blev förrådd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.

Gör detta till min åminnelse.

Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:

Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.

Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** Vi ber dig, Gud, sänd din Ande över oss och dessa
våra gåvor,
så att vi, när vi äter brödet och dricker vinet,
tar emot Jesus Kristus.
Vi lovar dig nu och alltid.
- F** Amen.

Nattvardsbön 11

P Lovad är du, Gud,
som gör oss delaktiga
i din kärlek genom Jesus Kristus.

Den natt då han blev förrådd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.

Gör detta till min åminnelse.

Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:

Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.

Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** Gud, låt din Ande komma till detta bröd och vin.
Förvandla oss och vår värld,
så att din kärlek blir alltmer synlig ibland oss.
Låt din vilja ske och ditt rike komma.
Vi prisar och ärar dig nu och alltid.
- F** Amen.

Nattvardsbön 12

P Vi tackar dig, du himmelens och jordens skapare,
som öppnar din hand och mättar allt levande med nåd.
Du ger oss dagligt bröd, hälsa och kraft.
Av åkrarnas korn och bergens druvor bereder du
bröd och vin.
Du dukar ditt bord för oss.
Låt din Ande komma över oss och dessa gåvor
så att vi får del av
det himmelska bröd och den välsignelsens bägare
som är Kristi kropp och blod.

Den natt då han blev förrådd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.
Gör detta till min åminnelse.
Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:
Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.
Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

F Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.

Bönen fortsätter på ett av följande sätt:

P Jesus Kristus,
vi minns natten då du övergavs.
Vi minns ditt lidande på korset och din uppståndelse.
Vi såg den tomma graven och mötte dig levande.
Vi minns din himmelfärd.
Allt detta är nära och nu.
Här är platsen där du sagt att du möter oss.
I väntan på att se dig ansikte mot ansikte ber vi:

eller

P Låt oss som delar detta bröd och denna bägare
genom den heliga Anden förenas till en enda kropp.
Gör kyrkan till ett enhetens tecken
så att världen kan tro.
Vi prisar och ärar dig nu och all tid.

F Amen.

Nattvardsbön 13 *(kan särskilt användas vid sjukkommunion)*

P Gud, vår skapare, du gav oss livet
och har lovat att vara hos oss i liv och död,
i tid och evighet.
Du delar i Jesus Kristus
ensamheten, ångesten, smärtan (och döden) med oss.
Du är hos oss, som vår hjälpare och tröstare.
Helga genom din Ande detta bröd och vin
så att vi genom dem får del i Jesus Kristus,
i ett liv som aldrig dör.

Den natt då han blev förrådd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.

Gör detta till min åminnelse.
Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:
Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.
Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

F Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.

P Gud, vi tackar dig för hoppet om en ny himmel
och en ny jord där rättfärdighet bor.

F Amen.

eller

P Gud, i hoppet om att en gång få se dig ansikte mot ansikte
ber vi som Jesus Kristus själv har lärt oss:

Nattvardsbön 14

P (Ja,) Helig är du, Gud.
Hela skapelsen lovar dig,
du som ger liv åt allt.
Genom alla tider samlar du åt dig ett folk
och lovsången till din ära skall aldrig upphöra.
Kom med din Ande till oss
och dessa våra gåvor av bröd och vin
så att vi genom dem
får del av Kristi kropp och blod.

Den natt då han blev förrådd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.
Gör detta till min åminnelse.
Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:
Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.
Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

- F** Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.
- P** Vi firar inför dig, helige Fader,
åminnelsen av din Sons lidande och död,
uppståndelse och himmelfärd
och väntar hans återkomst i härlighet.
Gör oss till ett i kärleken,
så att vi kan vara Kristi kropp i världen
och uppenbara hans liv
till fred och läkedom för alla människor.
Din är äran och härligheten
från evighet till evighet.
- F** Amen.

HERRENS BÖN/PATER NOSTER

Fast moment här i Högmässa och Mässa.

Kan inledas med följande ord:

Vi ber tillsammans den bön som Jesus Kristus själv har lärt oss:

F Vår Fader, du som är i himlen.
Låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.
Ge oss i dag det bröd vi behöver.
Och förlåt oss våra skulder,
liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.
Och utsätt oss inte för prövning
utan rädda oss från det onda.
Ditt är riket.
Din är makten och äran
i evighet.
Amen.

BRÖDSBRYTELSEN/FRACTIO

Fast moment i Högmässa. Fakultativt moment i Mässa. Om Mässa frisas som huvudgudstjänst är momentet fast.

Prästen kan bryta ett nattvardsbröd. Växelläsning med följande eller liknande ord:

P Brödet som vi bryter är en delaktighet av Kristi kropp.

F Så är vi, fastän många, en enda kropp, ty alla får vi del av ett och samma bröd.

eller

P Brödet som vi bryter ger oss gemenskap med Kristi kropp.

F Så är vi, fastän många, en enda kropp, för alla får vi del av ett och samma bröd.

FRIDSHÄLSNINGEN/PAX

Fast moment i Högmässa. Fakultativt moment i Mässa. Om Mässa frisas som huvudgudstjänst är momentet fast.

Prästen kan säga:

Herrens/Jesu Kristi frid vare med er. / Frid åt er alla.

Fridshälsning kan utväxlas till exempel med orden:

Herrens frid. / Kristi frid. / Frid vare med dig.

* O GUDS LAMM/AGNUS DEI

Fast moment i Högmässa. Fakultativt moment i Mässa. Om Mässa firas som huvudgudstjänst är momentet fast.

O Guds Lamm 1 *Gudstjänstmusik A; O Guds Lamm 1: A1, Sv. Ps. 699:1, A2, Sv. Ps. 699:2, A3, Sv. Ps. 699:4, A4, Sv. Ps. 699:5.*

F O Guds Lamm, som borttager världens synder,
förbarma dig över oss.
O Guds Lamm, som borttager världens synder,
förbarma dig över oss.
O Guds Lamm, som borttager världens synder,
ge oss din frid.

O Guds Lamm 2 *Gudstjänstmusik B; O Guds Lamm 2: B1.*

F O Guds Lamm, som tar bort världens synder,
förbarma dig över oss.
O Guds Lamm, som tar bort världens synder,
förbarma dig över oss.
O Guds Lamm, som tar bort världens synder,
ge oss din frid.

O Guds Lamm 3 *Gudstjänstmusik C; O Guds Lamm 3: C1.*

F O Guds Lamm, du som tar bort världens synd,
förbarma dig.
O Guds Lamm, du som tar bort världens synd,
förbarma dig.
O Guds Lamm, du som tar bort världens synd,
förbarma dig.
Ge oss din frid.

O Guds Lamm 4 *Gudstjänstmusik D; O Guds Lamm 4: D1.*

F O Guds Lamm, du möter oss i bröd och vin,
helar oss och ger oss av din frid.

O Guds Lamm 5 *Gudstjänstmusik D; O Guds Lamm 5: D2.*

F O Guds Lamm, du möter oss i bröd och vin.
Du som tar bort all världens synd;
Kristus förbarma dig.
O Guds Lamm, du möter oss i bröd och vin.
Du tar emot oss som vi är, ger oss din kraft och frid.

O Guds Lamm 6 *Gudstjänstmusik E; O Guds Lamm 6: E1.*

P/L, F Kristus, du Guds Lamm,
som borttager världens synd,
ge oss ditt hopp,
ge oss din frid
här vid vårt bord i din kärlek.

KOMMUNIONEN/COMMUNIO

Fast moment i Högmässa och Mässa.

Prästen kan säga:

Kom, allt är tillrett.

Kommunikanterna tar emot nattvardsgåvorna. Till varje kommunicant säger den som delar ut nattvardsgåvorna:

P/L Kristi kropp, för dig utgiven.

P/L Kristi blod, för dig utgjutet.

Om kommunicanten tar emot bröd och vin samtidigt säger den som delar ut nattvardsgåvorna:

P/L Kristi kropp och blod, för dig utgivna.

Efter varje duklag, eller när alla kommunikanter tagit emot nattvardsgåvorna, säger prästen:

P Vi har tagit emot (vår Herre) Jesus Kristus.

(P/F) Han bevare/bevarar oss till evigt liv. Amen.

(P) (Låt oss) Gå i Herrens/Jesu Kristi frid.)

eller

P (Herren) Jesus Kristus, vilkens kropp och blod vi tagit emot, bevare/bevarar oss till evigt liv.

F Amen.

(P) (Låt oss) Gå i Herrens/Jesu Kristi frid.)

BÖN EFTER KOMMUNIONEN

Fast moment i Högmässa. Fakultativt moment i Mässa. Om Mässa firas som huvudgudstjänst är momentet fast. Bön efter kommunion kan utformas med någon av de föreslagna bönerna eller med annan bön. Bönen kan ledas av präst eller annan ledare eller läsas av församlingen gemensamt eller växelläsas. Förbönsämnen kan infogas.

Advent

Kristus, du kommer till din kyrka,
till var och en av oss.

Tack för att vi får möta dig i bröd och vin
och att vi får vara hoppets tecken i världen.

Amen.

Jul och Trettondedagstiden

Herre vår Gud, vi lovsjunger och ärar dig
för att din Son föddes i världen
och blev människa som vi.

Vi tackar dig för mötet med honom i nattvarden
och för hans närvaro i våra liv.

Hjälp oss att återspegla hans kärlek i världen.
Amen.

Fastan

Jesus Kristus, tack för att du gav oss
detta sakrament som ett bevis på din kärlek
och att du gav dig själv åt oss.

Vi tackar dig för att du dog och uppstod för oss.
Bevara oss i din förlåtelse och frid nu och alltid.

Amen.

Fastan/Passionstiden

Vi tackar dig, Jesus, för att du möter oss
i nattvardens bröd och vin.

Du gick korsets väg för vår skull.

Du delar lidandet, nöden och utsattheten.

Hjälp oss att följa dig och bli alltmer lika dig.

Amen.

Påsk 1

Livets Gud, vi lovar dig med hela din kyrka
för din Sons uppståndelse från de döda.

Tack för påskens glädje

och för att du i den heliga nattvarden

ger oss del av det liv som aldrig dör.

Din är makten och äran i evighet.

Amen.

Påsk 2

Evige Gud, vi tackar dig för att vi har fått ta emot
nådens bröd och välsignelsens bägare.

Låt oss leva i Kristi uppståndelses kraft,

våra medmänniskor till glädje,

ditt heliga namn till ära och pris.

Amen.

Pingst

Himmelske Fader, du sänder din Ande
och ger nytt liv.

Vi tackar dig för din Sons närvaro
i denna måltid och ber dig:

Tänd våra hjärtan med din heliga Ande,
så att vi kan leva i världen

fyllda av himmelsk kärlek och kraft.

Amen.

Trefaldighetstiden 1

Gud, tack för att du låter oss som delar bröd och vin
också dela kärlek och lidande.

Hjälp oss vara ett svar på din kärlek
som du uppenbarar i Kristus nu och alltid.

Amen.

Trefaldighetstiden 2

O Gud, tack för dina gåvor,
din kärlek, din förlåtelse, din närhet.

Tack för att vi får gå från denna nattvard
med din Son i våra hjärtan.

Hjälp oss att bära hans kärlek vidare.

Din är makten och äran i evighet.

Amen.

Vid kyrkoårets slut

Lovad är du och välsignad i evighet.
Lovad är du som bjudit oss till denna fest.
Lovad är du som vakar över oss
och som är med när evighetens sol
stiger över tidens horisont.
Amen.

Allmän 1

Vår Gud och Fader, vi tackar dig
som genom din Son Jesus Kristus
har instiftat denna heliga nattvard
till vår tröst och salighet.
Vi ber dig:
Ge oss nåd att så fira Jesu åminnelse på jorden,
att vi får vara med om den stora nattvarden i himmelen.
(För vår Herres Jesu Kristi skull.)
Amen.

Allmän 2

Kristus, vi tackar dig för din ousägligt rika gåva.
Du blev ett svar på vår bön,
ett bröd för vår hunger.
Hjälp oss nu att vara ditt svar till dem,
som saknar vad vi äger i överflöd.
Hjälp oss att höra det rop som du har hört,
förstå den nöd som du har förstått,
tjäna den mänsklighet som du har tjänat.

Uppenbara för oss ditt bords hemlighet:
ett enda bröd och
en enda mänsklighet.
Amen.

Allmän 3

Jesus,
tack för att du möter oss
i bröd och vin.
Tack för att du är med oss
i dag och alla dagar.
Tack för att vi kan ge din kärlek vidare.
Amen.

Allmän 4

Vi tackar dig, Jesus, som har kommit till oss
och gett dig åt oss.
Vi har tagit emot dig
och du är oss närmare än vårt eget hjärta.
Nu ber vi:
Stanna kvar i oss,
så att vi alltid kan vara med dig
och bli som du.
Amen.

SÄNDNING *Moment i valfri ordning, dock ska en psalm ingå.*

* LOVPSALM eller LOVPRISNING/ BENEDICAMUS

Kan utgå under fastetid.

Lovprisning 1 *Gudstjänstmusik A; Lovprisning 1: A1, A2, A3.
Gudstjänstmusik B; Lovprisning 1:B1.*

P/L Låt oss tacka och lova Herren.

F Herren vare tack och lov.
Halleluja, halleluja, halleluja.

eller

Lovprisning 2 *Gudstjänstmusik C; Lovprisning 2: C1.*

P/L Vi prisar och tackar Gud.

F Vi prisar och tackar Gud.
Halleluja, halleluja, halleluja.

eller

Lovprisning 3 *Gudstjänstmusik D; Lovprisning 3: D1.*

P/L Låt vårt tack till Gud strömma fram.

F Vi prisar och tackar vår Gud.
Halleluja, halleluja, halleluja.

eller

Lovprisning 4 *Gudstjänstmusik E; Lovprisning 4: E1.*

P/L, F Vi prisar och tackar Gud mitt ibland oss.
Halleluja, halleluja.

* VÄLSIGNELSEN

Fast moment enligt nedan i Högmässa och Mässa/Gudstjänst
(för Gudstjänst, se även sid. 15). Korstecknande (+) kan förekomma.
Trefaldigt Amen kan sjungas.

Prästen kan inleda med orden:

Tag emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

P Herren välsigne er och bevara er.
Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.
Herren vände sitt ansikte till er och give er frid.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen (, amen, amen).

eller

P Herren välsignar er och beskyddar er.
Herren låter sitt ansikte lysa mot er och visar er nåd.
Herren vänder sitt ansikte till er och ger er sin fred.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen (, amen, amen).

eller

Ledaren kan inleda med orden:

Låt oss ta emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

- L/F** Herren välsigne oss och bevara oss.
Herren låte sitt ansikte lysa över oss och vare oss nådig.
Herren vände sitt ansikte till oss och give oss frid.
I (Guds:) Faderns och Sonens och den heliga
Andens namn.
- F** Amen.

eller

- L/F** Herren välsignar oss och beskyddar oss.
Herren låter sitt ansikte lysa mot oss och visar oss nåd.
Herren vänder sitt ansikte till oss och ger oss sin fred.
I (Guds:) Faderns och Sonens och den heliga
Andens namn.
- F** Amen.

SÄNDNINGSD

Sändningsord här eller sist i gudstjänsten. Fakultativt moment med föreslagna eller andra ord. Sändningsordet kan (efter Välsignelsen) utgöra en kort hälsning, eller vara längre och utveckla sändningens tematik (placerat sist).

- P/L** Gud sänder oss att dela bröd och fred (i världen).
(F) Låt oss gå från denna gudstjänst,
Gud till ära och människor till tjänst.

eller

P/L Låt oss gå i frid,
(F) i (vår Herres) Jesu Kristi namn.

eller

P/L Låt oss gå i frid
(F) och tjäna Gud/Herren med glädje.

eller

P/L Gud skapar världen
(F) och vill att vi ska leva.

P/L Gud älskar världen
(F) och fyller oss med kärlek.

P/L Gud förnyar världen
(F) och ger oss en framtid och ett hopp.

PSALM

AVSLUTANDE MUSIK/POSTLUDIUM

Gudstjänsten kan avslutas med psalm (om inte psalm förekommit tidigare i Sändningen) och/eller Avslutande musik. Utgångsprocession kan förekomma.

Julotta

Julotta följer strukturen för Gudstjänst, se vidare från sid. 31.

SAMLING

KLOCKRINGNING

PSALM

INLEDNINGSDORD 13

Inledningsord 13 kan sjungas. Annat Inledningsord eller psaltarpсалm kan användas.

LOVSÅNGEN

Gudstjänstmusik A; Lovsången 1: Gloria A1 och Laudamus A1,
Lovsången 3: Gloria A4 och Laudamus A5, Sv. Ps. 697:2, 697:6 eller
annan lovsång.

DAGENS BÖN

ORDET

GAMMALTESTAMENTLIG LÄSNING

PSALTARPSALM

EPISTELLÄSNING

PSALM

*EVANGELIUM

PREDIKAN

*TROSBEKÄNNELSEN

PSALM

KYRKANS FÖRBÖN

HERRENS BÖN

SÄNDNING *Moment i valfri ordning.*

PSALM eller LOVPRISNING

*VÄLSIGNELSEN

PSALM

AVSLUTANDE MUSIK

SÄNDNINGSSORD

Långfredagsgudstjänst

Långfredagsgudstjänst följer strukturen för Gudstjänst, se vidare från sid. 31.

SAMLING

PSALM

INLEDNINGSORD 2

eller

INLEDNINGSORD 14

Annat Inledningsord kan användas.

LÖFTESORD

(Löftesord 1–4, sid. 45–46.)

DAGENS BÖN

ORDET

Första läsningen

Läsningen kan inledas med orden:

L Hör Guds ord från profeten Jesaja.
(JES 53:1–12)

PSALM

Andra läsningen

Epistelläsning enligt *Den svenska evangelieboken*.

Läsningen kan inledas med orden:

L Vi lyssnar till långfredagens episteltext som är hämtad från:

PSALM

*Tredje läsningen

Evangelieläsning enligt *Den svenska evangelieboken*.

Läsningen kan inledas med orden:

P/L Upplyft/öppna era hjärtan till/för Gud och hör dagens heliga evangelium. Så står skrivet i ...

eller

P/L Vår Herres Jesu Kristi lidande enligt evangelisten ...

PREDIKAN

**TROSBEKÄNNELSEN*

PSALM

Kollekt kan samlas in.

KYRKANS FÖRBÖN

(Förbön 8, sid. 84, eller annan förbön)

INFÖR KORSET

Meditation inför korset. Kan avslutas med Sv. Ps. 456. Momentet är fakultativt.

P/L Se korsets trä på vilket världens Frälsare är fästad.
Låt oss be.

Församlingen är stilla i tyst bön.

PSALM

HERRENS BÖN

SÄNDNING

*VÄLSIGNELSEN

PSALM

Påsknattsmässa

Den föreslagna ordningen för Påsknattsmässa utgår från Högmässa och Mässa, se från sid. 31. Påsknattsmässan kan gestaltas på olika sätt utifrån påskens tema. I Påsknattsmässa ingår doppåminnelse som ett fakultativt moment.

SAMLING

Gudstjänsten kan börja i mörker utan att ljus är tända.

*INLEDNINGSDORD

Den trinitariska formeln är ett fast moment i Påsknattsmässa enligt något av alternativen nedan. Kan fortsätta med Inledningsord enligt nedan eller annat Inledningsord.

P I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds:
Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds, den treeniges, namn.

F Amen.

P I denna heliga natt,
då Jesus Kristus övergick från död till liv,
går vi från mörker till ljus.
Vi påminns om vår gemenskap med honom
som genom dopet skänker oss det nya livet.
Tillsammans firar vi den heliga nattvarden
i väntan på hans återkomst i härlighet.

eller

P Jesus Kristus är densamme,
i går, i dag och i evighet.
Han är A och O, den förste och den siste,
början och slutet.
All ära och makt tillhör honom i evighet.

F Amen.

***PÅSKLJUSET**

Påskljuset kan tändas här eller vid annan del av gudstjänsten.

***PÅSKROPET**

P Kristus är uppstånden!
F Ja, han är sannerligen uppstånden!

Påskropet kan placeras här eller på annan plats och kan upprepas flera gånger.

*PSALM eller ANNAN PÅSKHYMN

*DAGENS BÖN

ORDET

Fakultativa bibelläsningar, se vidare sid. 66–67.

GAMMALTESTAMENTLIG LÄSNING

PSALTARPSALM eller ANNAN MUSIK

EPISTELLÄSNING

PSALM

* EVANGELIUM

HALLELUJAROP

PREDIKAN

PSALM

*DOPPÅMINNELSE

Fakultativ doppåminnelse med föreslagna eller andra texter. Vatten kan hällas i dopfunten.

- P** Dopet ger glädje,
skapelsens Gud är nära.
Dopet ger upprättelse,
vi får förlåtelse.
Dopet ger välsignelse,
vi får helig Ande.
Dopet ger hopp,
vi får leva, dö och uppstå med Jesus Kristus.
- P** Kristus är uppstånden.
- F** Ja, han är sannerligen uppstånden.
- P** Låt oss be.
- P** Gud, du som i Kristus förenat oss med dig,
med varandra
och med hela din skapelse.
Tack för att dopet
ger syndernas förlåtelse
och del i din Sons liv, död och uppståndelse.
Tack för att du gör dopets vatten till en nådens källa.
I Jesu Kristi namn.
- F** Amen.

eller

P I dopets vatten får vi varje dag dö från synden och uppstå till nytt liv med Kristus.

Vatten kan hällas i dopfunten.

O Gud, vi prisar dig
för att du i begynnelsen
lät din Ande svepa fram över vattnet.
Genom ditt ord skapade du himmel och jord.

Vi prisar dig för det vatten som ger världen liv.
Genom vattenmassorna räddade du människor och djur.
Genom havet ledde du ditt folk från slaveri till frihet.
I floden döptes Jesus av Johannes,
och Anden sänkte sig över honom som en duva.

Vi prisar dig för det nya livet med Jesus Kristus,
den korsfäste och uppståndne.
Genom vatten och Ande blir vi i dopet
dina döttrar och söner.
Låt din heliga Ande flöda över oss
och förnya våra liv med din förlåtelse, nåd och kärlek.
Dig Gud, tillhör all ära och allt lov nu och i evighet.

F Amen.

Om dop sker i gudstjänsten följer här Befrielsebön, sid. 177 samt därefter Trosbekännelsen.

*TROSBEKÄNNELSEN

Trosbekännelsen kommer efter Predikan om inte doppåminnelse ingår, se sid. 69–71.

Prästen kan inleda med föreslagna eller andra ord:

P Låt oss stämma in i den tro vi är döpta till
(i Kristi världsvida kyrka):

F Vi tror ...

Om dop sker i gudstjänsten kan dopfrågan följa efter Trosbekännelsen, se sid. 181.

Prästen kan fortsätta med följande fråga och avslutande ord till församlingen:

P Vill ni, med Guds hjälp,
leva i denna tro
och visa den i kärlek till Gud,
era medmänniskor
och hela skapelsen?

F Ja.

P Låt oss vandra i dopets nåd,
på Kristi väg,
med påskens ljus
i våra hjärtan och våra händer.
I Jesu Kristi namn.

F Amen.

Om dop sker i gudstjänsten infogas dopgudstjänstens moment Bibel-
läsning sid. 176, Dophandling och Välkomnande sid. 182.

Om konfirmation sker i gudstjänsten kan detta ske efter doppåmin-
nelsen och dop. Momenten Bön och handpåläggning och Sändnings-
ord till de nykonfirmerade infogas här, se sid. 215–216.

KYRKANS FÖRBÖN

Se vidare sid. 73–89.

MÅLTIDEN

Måltidens moment följer ordningen för Högmässa eller Mässa,
se sid. 91–139. Kyrkans förbön kan infogas i Nattvardsbönen eller
i Bön efter kommunionen.

SÄNDNING *Moment i valfri ordning.*

* PSALM

* VÄLSIGNELSEN

SÄNDNINGSD

P Kristus är uppstånden!

F Ja, han är sannerligen uppstånden!

AVSLUTANDE MUSIK/POSTLUDIUM

Procession kan förekomma.

Sjukkommunion

Om sjukkommunion firas vid svåra omständigheter ska läsning av instiftelseorden samt utdelande av det välsignade brödet och vinet alltid ingå.

PSALM

INLEDNINGSD

P I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds:

Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds, den treeniges, namn.

F Amen.

BIBELLÄSNING

TEXTUTLÄGGNING

Utifrån omständigheterna kan en kort tillämpning av bibelordet förekomma.

BÖN OM FÖRLÅTELSE

Bön om förlåtelse och Förlåtelseord kan ersättas med Överlåtelsebön, se nedan. För alternativa Bön om förlåtelse och Förlåtelseord, se sid. 39–44.

F Barmhärtige Gud,
förlåt mig mina synder
(som jag tyst bekänner ...).

P Möt oss med din nåd.

F I Jesu Kristi namn.

eller

F Jag bekänner inför dig, helige och rättfärdige Gud,
att jag har syndat med tankar, ord och gärningar.
Jag har inte älskat dig över allting,
inte min nästa som mig själv.
Genom min synd är jag skyldig till mer ont än jag
själv förstår
och har del i världens bortvändhet från dig.
Därför ber jag om hjälp att se och bryta med mina
synder.
Förlåt mig för Jesu Kristi skull.

FÖRLÅTELSEORD

P (I kraft av Guds ord och löfte, och för Jesu Kristi skull, är det fast och visst att Gud av nåd förlåter dig alla synder.)
På Jesu Kristi uppdrag säger jag dig:
dina synder är dig förlåtna i (Guds:)
Faderns och Sonens (+) och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P Gud visar barmhärtighet genom Jesus Kristus och förlåter dig.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga Andens namn.

F Amen.

ÖVERLÅTELSEBÖN

Alternativ till Bön om förlåtelse och Förlåtelseord, se även sid. 47–48.

F Du som ville mitt liv
och har skapat mig efter din vilja,
allt i mig känner du och omsluter med ömhet,
det svaga likaväl som det starka,
det sjuka likaväl som det friska.
Därför överlämnar jag mig åt dig
utan fruktan och förbehåll.
Som ett lerkärl
lämnar jag mig i dina händer.
(Fyll mig med ditt goda,
så att jag blir till välsignelse.)
Jag prisar din vishet,
du som tar till dig det svaga och skadade
och lägger din skatt i bräckliga lerkärl.
Amen.

eller

F Gud,
allt jag gjort och allt jag tänker
lägger jag i dina händer.
Allt stort och allt smått,
allt ont och allt gott:
ta hand om det, Gud.
Amen.

PSALM

NATTVARDSBÖNEN

För andra nattvardsböner, se sid. 101–129.

P Gud, vår skapare, du gav oss livet
och har lovat att vara hos oss i liv och död,
i tid och evighet.
Du delar i Jesus Kristus
ensamheten, ångesten, smärtan (och döden) med oss.
Du är hos oss med din Ande, vår hjälpare och tröstare.
Helga detta bröd och vin
så att vi genom dem får del i Jesus Kristus,
i ett liv som aldrig dör.

Den natt då han blev förrådd
tog han ett bröd, tackade,
bröt det och gav åt lärjungarna och sade:
Tag och ät.

Detta är min kropp
som blir utgiven för er.
Gör detta till min åminnelse.
Likaså tog han bägaren, tackade
och gav åt lärjungarna och sade:

Drick av den alla.

Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod,
som blir utgjutet för många, till syndernas förlåtelse.
Så ofta ni dricker av den,
gör det till min åminnelse.

F Din död förkunnar vi, Herre,
din uppståndelse bekänner vi
till dess du kommer åter i härlighet.

P Gud, vi tackar dig för hoppet om en ny himmel
och en ny jord där rättfärdighet bor.

F Amen.

eller

P Gud, i hoppet om att en gång få se dig ansikte mot
ansikte ber vi som Jesus Kristus själv har lärt oss:

HERRENS BÖN

F Vår Fader, du som är i himlen.
Låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.
Ge oss i dag det bröd vi behöver.
Och förlåt oss våra skulder,
liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.
Och utsätt oss inte för prövning
utan rädda oss från det onda.
Ditt är riket.
Din är makten och äran
i evighet.
Amen.

KOMMUNIONEN

*Kommunikanten/kommunikanterna tar emot nattvardsgåvorna.
Den som delar ut nattvardsgåvorna säger till var och en:*

P/L Kristi kropp, för dig utgiven.

P/L Kristi blod, för dig utgjutet.

Om kommunikanten tar emot bröd och vin samtidigt säger den som delar ut nattvardsgåvorna:

P/L Kristi kropp och blod, för dig utgivna.

Efter kommunionen säger prästen:

P Du/Vi har tagit emot (vår Herre) Jesus Kristus.

(P/F) Han bevarer/bevarar dig/oss till evigt liv. Amen.

(P) (Låt oss) Gå i Herrens/Jesu Kristi frid.)

eller

P (Herren) Jesus Kristus, vilkens kropp och blod vi tagit emot, bevarer/bevarar oss till evigt liv.

F Amen.

(P) (Låt oss) Gå i Herrens/Jesu Kristi frid.)

BÖN EFTER KOMMUNIONEN

För andra böner efter kommunionen, se sid. 135–139.

P/F Vår Gud och Fader, vi tackar dig
som genom din Son Jesus Kristus
har instiftat denna heliga nattvard
till vår tröst och salighet.

Vi ber dig:

Ge oss nåd att så fira Jesu åminnelse på jorden,
att vi får vara med om den stora nattvarden i
himmelen.

(För vår Herres Jesu Kristi skull.)

Amen.

eller

P/F Vi tackar dig, Jesus, som har kommit till oss
och gett dig åt oss.

Vi har tagit emot dig

och du är oss närmare än vårt eget hjärta.

Nu ber vi: Stanna kvar i oss,

så att vi alltid kan vara med dig

och bli som du.

Amen.

VÄLSIGNELSEN

Prästen kan inleda med orden:

Tag emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

P Herren välsigne dig och bevara dig.
Herren låte sitt ansikte lysa över dig och vare dig nådig.
Herren vände sitt ansikte till dig och give dig frid.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+)
och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P Herren välsignar dig och beskyddar dig.
Herren låter sitt ansikte lysa mot dig och visar dig nåd.
Herren vänder sitt ansikte till dig och ger dig sin fred.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+)
och den heliga Andens namn.

F Amen.

PSALM

De kyrkliga handlingarna

DOP

Anvisningar

Dop sker i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och i rent vatten. Dop kan ske genom begjutning eller nedsänkning och är en engångshandling.

Dop är en del av församlingens gudstjänstfirande, antingen i en dopgudstjänst eller som del av Den allmänna gudstjänsten. För ordning för dop i Den allmänna gudstjänsten, se sid. 199. Dop och vigsel kan ske i samma gudstjänst, se sid. 255. En dopgudstjänst leds av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan.

Dop sker vanligen i kyrka eller kapell. Det är ett uttryck för att dopet är ett kyrkogrundande sakrament som sker i församlingens mitt. Dop kan också ske i hemmet eller på annan plats. Om möjligt kan kyrkvärd eller gudstjänstvärd delta i dopgudstjänsten.

I dopgudstjänsten ingår minst två psalmer. Psalmernas placering är flexibel. I dopordningen föreslås att psalmsång finns med i gudstjänstens inledning och avslutning och/eller efter bibelläsning eller före förbön.

Flera av bönerna och textläsningarna i dopgudstjänsten kan ledas eller läsas av exempelvis förälder, dopkandidaten eller fadder. Om församlingen har ett påskljus kan det vara tänt under dopgudstjänsten och dopljus kan tändas på påskljuset.

Doftal ingår i dopgudstjänsten. Doftal kan utelämnas

vid dop i krissituation. Doptalets placering är fri men det föreslås hållas antingen efter Bibelläsning eller efter Dop-handlingen och Välkomnande.

Vid dop av barn läses de inledande bibelorden ur MARK 10:13–16. Tackbön kan vid dop av unga eller vuxna utgå eller ersättas med annan bön.

Dop i krissituation kan ske utifrån särskild ordning, se sid 194. Om dop sker i akut krissituation begjuts dopkandidaten med vatten tre gånger och den som leder dopet säger: ”Jag döper dig i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.” Dop i krissituation kan förrättas av döpt lekman. Dopvittnen bör om möjligt närvara. Dopförrättaren meddelar så snart som möjligt till kyrkoherden i den församling där den döpta är folkbokförd att dop skett.

Faddrar kan knytas till dopkandidaten vid dopet. Den som är fadder ska vara döpt. Fadderskapets betydelse är att vara ett stöd för dopkandidaten i hennes/hans växt och mognad som människa och kristen.

Dop föregås av dopsamtal då dopfamiljen och den som ska döpas kan förbereda sig för dopet. Dop och undervisning hör samman. Ordningföljden kan variera. Den som döps efter dopundervisning det år hon/han fyller 16 år eller senare antecknas som konfirmerad, se vidare sid. 207 och *Kyrkoordning för Svenska kyrkan*.

Dopgudstjänst

KLOCKRINGNING

Procession kan förekomma under klockringningen eller under inledande musik.

MUSIK

SAMLINGSORD

Den trinitariska formeln är ett fast moment i dopgudstjänst enligt något av alternativen nedan. Kan fortsätta med fritt formulerade Samlingsord.

P I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds:

Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds, den treeniges, namn.

F Amen.

Kan fortsätta med fritt formulerade Samlingsord.

PSALM

I dopgudstjänsten ingår minst två psalmer. Psalmernas placering är flexibel.

INLEDNINGSDORD

Fast moment med något av inledningsorden.

P I dopet möter Gud oss
för att vi ska leva i gemenskap med Jesus Kristus.
Det gör Gud med *detta/dessa barn/dig/er* som i dag
ska döpas.

eller

P Vi döps till gemenskap med Jesus Kristus,
med alla som genom tiderna
och över hela jorden
vill följa honom i liv och död,
med hopp om uppståndelse.
I dopet görs inte skillnad på människor.
Ingen är störst eller minst, först eller sist.
Alla är ett i Jesus Kristus.

eller

P Dopet ger glädje,
skapelsens Gud är nära.
Dopet ger upprättelse,
vi får förlåtelse.
Dopet ger välsignelse,
vi får helig Ande.
Dopet ger hopp,
vi får leva, dö och uppstå med Jesus Kristus.

eller

P I dopet möter Gud oss
för att vi ska leva i gemenskap med Kristus.
Därför sände han sin Son, Jesus Kristus
för att rädda oss från det onda.
Genom dopet föder han oss till nytt liv,
för oss in i sin kyrka
och till ett liv i förening med honom.
Det gör Gud med *detta/dessa barn/dig/er* som idag
ska döpas.

TACKBÖN

I momentet ingår namnfrågan som ställs till förälder (vid dop av barn) eller till dopkandidat. När flera barn eller vuxna döps i samma gudstjänst beds därefter Tackbön, se nedan. Tackbön med föreslagna eller andra ord är ett fast moment vid dop av barn och ett fakultativt moment vid dop av vuxna. Den första bönen kan t.ex. ledas av förälder. Den andra och tredje bönen kan ledas av präst/fadder/annan eller bedjas gemensamt av församlingen.

P Vilket namn har ni gett ert barn/Vilket är ditt namn?

Förälder eller dopkandidaten svarar: NN.

Prästen/Ledaren kan säga:

Låt oss be.

P/L Gud (vi är här i förundran och tacksamhet över livet).

Tack för NN.

(Tack för NN.)

Tack för det liv vi får dela med varandra.

Tack för gåvan du ger och förtroendet du visar oss.

Ge oss ömhet, fasthet och lugn.

Hjälp oss att ge din kärlek vidare

till *NN/henne/honom/de barn* som vi fått ansvar för.

I Jesu namn.

F Amen.

eller

P/L Gud,

tack för livet som du ger oss.

Tack för NN.

(Tack för NN.)

Tack för din omsorg om *henne/honom/dem*.

Välsigna dem som bär ansvar för *henne/honom/dem*

(föräldrar, faddrar, släkt och vänner).

Fyll dem med din kärlek

så att de kan ge och ta emot ömhet och trygghet.

Tack för det liv de får dela med varandra.

I Jesu namn.

F Amen.

eller

P/L Barmhärtige Gud,
 du är med oss i liv och död.
 Vi tackar och ber för NN (och NN).
 Omslut *henne/honom/dem*
 med din kärlek.
 Tack för att vi i dopet
 förenas med Jesus Kristus.

F Amen.

BIBELLÄSNING

Läsning ur Mark 10 är ett fast moment vid dop av barn. Kan läsas vid dop av unga och vuxna.

Prästen/Ledaren kan inleda med orden:

Låt oss höra evangeliet om Jesus och barnen.

P/L Folk kom till Jesus med barn
 för att han skulle röra vid dem.
 Men lärjungarna visade bort dem.
 När Jesus såg det blev han förargad och sade:
 ”Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte:
 Guds rike tillhör sådana som de.
 Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike
 som ett barn kommer aldrig dit in.”
 Och han tog dem i famnen,
 lade händerna på dem
 och välsignade dem.

MARK 10:13–16

BEFRIELSEBÖN

Befrielsebön är ett fast moment. Präst, föräldrar, anhöriga, faddrar och andra kan lägga händerna på dopkandidatens huvud under bönen. När handpåläggning förekommer kan t.ex. följande sägas med referens till bibelläsningen ur Mark 10: *Så gör vi nu med NN/detta barn/dessa barn.*

Prästen kan inleda med orden:

Låt oss be.

P Gud, du som ensam räddar från allt ont,
befria NN från mörkrets makt,
skriv *hennes/hans* namn i Livets bok
och bevara *henne/honom* i ditt ljus, nu och alltid.
Ta emot korsets tecken (på din + panna,
på din + mun och på ditt + hjärta).
Jesus Kristus, den korsfäste och uppståndne, kallar dig
att vara hans lärjunge.

F Amen.

eller

P Gud, du som helar världens brustenhet,
bevara NN i din kärlek, nu och alltid.
Ta emot korsets tecken (på din + panna,
på din + mun och på ditt + hjärta).
Jesus Kristus, den korsfäste och uppståndne,
kallar dig att vara hans lärjunge.

F Amen.

*PSALM/MUSIK***BIBELLÄSNING/BIBELLÄSNINGAR**

Läsning ur Matt 28 är ett fast moment i dopgudstjänsten.

Prästen/Ledaren kan inleda med orden:

Vi döper eftersom Jesus sa:

P/L Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden.
 Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar:
 döp dem i Faderns och Sonens och den heliga
 Andens namn
 och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er.
 Och jag är med er alla dagar till tidens slut.
MATT 28:18–20

Ytterligare bibelläsning kan förekomma till exempel med de bibeltexter som föreslås från sid. 188.

DOPTAL

Doptal är ett fast moment, och föreslås hållas här eller efter dop-handlingen och välkommandet.

PSALM/MUSIK

DOPBÖN

Dopbön är ett fast moment. Vatten hålls i dopfunten, om inte detta skett tidigare.

P Låt oss be.

P (O) Gud, vi tackar dig
för att du i dopets källa
låter det vatten strömma fram
som ger världen liv.
Sänd ditt ord och din Ande,
så att *hon/han/de* som nu ska döpas i detta vatten
blir renade från syndens skuld.
Föd *henne/honom/dem* till ett nytt liv i Kristus
och förena *henne/honom/dem* med ditt folk.
För vår Herres Jesu Kristi skull.

F Amen.

eller

P Gud, du möter oss i Jesus Kristus.
Vi tackar dig
för att vi i dopet
får ta emot syndernas förlåtelse.
Kom med ditt ord och din Ande,
och gör detta vatten till en nådens källa.

F Amen.

eller

- P** Gud,
 du som i Kristus har förenat oss med dig,
 med varandra
 och med hela din skapelse.
 Tack för att du i dopet
 ger oss del i
 din Sons liv, död och uppståndelse.
 Tack för att du gör detta vatten till en nådens källa.
 I Jesu Kristi namn.
- F** Amen.

*TROSBEKÄNNELSEN

Trosbekännelsen är ett fast moment.

Trosbekännelsen kan inledas med orden:

- P/L** Låt oss stämma in i/förenas i kyrkans bekännelse,
 den tro som vi döps till i Kristi världsvida kyrka:
- F** Vi tror på Gud Fader allsmäktig,
 himmelens och jordens skapare.

Vi tror ock på Jesus Kristus,
 hans enfödde Son, vår Herre,
 vilken är avlad av den helige Ande,
 född av jungfrun Maria,
 pinad under Pontius Pilatus,
 korsfäst, död och begravnen,
 nederstigen till dödsriket,

på tredje dagen uppstånden igen ifrån de döda,
 uppstigen till himmelen,
 sittande på allsmäktig Gud Faders högra sida,
 därifrån igenkommande till att döma levande och döda.

Vi tror ock på den helige Ande,
 en helig, allmännelig kyrka,
 de heligas samfund, syndernas förlåtelse,
 de dödas uppståndelse och ett evigt liv.

Prästen kan fortsätta enligt något av följande alternativ:

P Vill ni att ert barn ska döpas / Vill du döpas till denna tro och vara en del av Kristi (världsvida) kyrka?

Föräldrarna eller dopkandidaten svarar: Ja

eller

P Detta är den tro som vi döps till (i Kristi världsvida kyrka). I den får vi leva och dö för att uppstå till evigt liv.

* DOPHANDLINGEN

Dophandlingen är ett fast moment. Vatten gjuts tre gånger över dopkandidatens huvud. Därefter lägger prästen handen på dopkandidatens huvud och fortsätter med bön om Anden.

P NN,
jag döper dig
i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

Livets Gud,
uppfyll NN med din heliga Ande,
och hjälp *henne/honom*
att dag för dag leva i sitt dop.

VÄLKOMNANDE

Välkomnande är ett fast moment, med föreslagna eller andra ord.
Dopljus kan överlämnas.

P/L Jesus sade: Den som i mitt namn tar emot ett
sådant barn tar emot mig.
NN, vi välkomnar *dig/er*
i Kristi kyrka/i ... församling, en del av kyrkan i världen,
och tar emot *dig/er* med kärlek och förväntan.

Till föräldrar och/eller vårdnadshavare (och faddrar):

(Det är församlingens och er uppgift som föräldrar och
faddrar att visa omsorg och be för *henne/honom/dem.*)

Dopljus kan tändas. Följande eller liknande ord kan sägas:

Tag emot *detta/dessa* ljus.

Det/de är en påminnelse om Jesus som sa:

Jag är världens ljus.

Den som följer mig ska inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.

DOPTAL

Doptal är ett fast moment och föreslås hållas här eller efter bibel-läsning.

PSALM/MUSIK

FÖRBÖN

Förbön är ett fast moment med föreslagen eller annan förbön.

Prästen/Ledaren kan säga:

Låt oss be.

(Kan sjungas, se sid 193.)

P/L Gud, skapare av himmel och jord,
du ger liv och Ande.
Vi ber till dig för *NN/dem*
som du har tagit emot i dopet.
Bevara *henne/honom/dem* med din Ande
från att gå vilse i en farlig värld.
Låt *henne/honom/dem* upptäcka allt mer av dig.
Skydda *henne/honom/dem* i liv och död och i evighet.
Hjälp oss att i glädje och förtröstan
ge *henne/honom/dem* trygghet och närhet.
I Jesu namn.

F Amen.

eller

P/L Livets Gud, vi samlar alla våra goda tankar,
allt vi önskar för *NN*, och ber:
Låt *henne/honom/dem* leva i tro
och växa i trygghet och gemenskap
(*omsluten/omslutna* av församlingens förböner).
Ge *henne/honom/dem* hopp och mod när livet är svårt,
kraft att stå upp för andra
och nåden att känna sig buren.
I Jesu namn.

F Amen.

eller

P/L Gud, vi ber för NN.

Var *henne/honom* nära.

Hjälp *henne/honom* att hämta kraft i kyrkans gemenskap.

Vi ber för *föräldrar, syskon, faddrar, släkt* och *vänner*.

Fyll dem med kärlek

så att de kan ge *henne/honom/dem* omsorg och trygghet.

Låt oss alla leva i vårt dop

och växa i tro, hopp och kärlek.

I Jesu namn.

F Amen.

HERRENS BÖN

Herrens bön är ett fast moment.

Prästen/Ledaren kan säga:

Låt oss be Herrens bön.

F Vår Fader, du som är i himlen.

Låt ditt namn bli helgat.

Låt ditt rike komma.

Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.

Ge oss i dag det bröd vi behöver.

Och förlåt oss våra skulder

liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.

Och utsätt oss inte för prövning

utan rädda oss från det onda.

Ditt är riket.

Din är makten och äran

i evighet.

Amen.

VÄLSIGNELSEN

Välsignelsen är ett fast moment.

Prästen kan inleda med orden:

Tag emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

P Herren välsigne er och bevarer er.
 Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.
 Herren vände sitt ansikte till er och give er frid.
 I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
 Andens namn.

F Amen.

eller

P Herren välsignar er och beskyddar er.
 Herren låter sitt ansikte lysa mot er och visar er nåd.
 Herren vänder sitt ansikte till er och ger er sin fred.
 I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
 Andens namn.

F Amen.

PSALM

SÄNDNINGSORD

Fakultativt moment med föreslagna eller andra sändningsord.

P/L Låt oss gå i frid,

(F) i (vår Herres) Jesu Kristi namn.

eller

P/L Låt oss gå i frid,

(F) och tjäna Gud/Herren med glädje.

eller

P/L Dopets Gud är med oss alla dagar.

F Låt oss leva i tillit och förväntan.

P/L Dopets Gud välsignar oss.

F Låt oss bli till välsignelse.

P/L Dopets Gud älskar oss.

F Låt oss vandra i kärlek.

MUSIK

Bibeltexter vid doggudstjänst

Nedan ges exempel på ytterligare bibelläsningar som kan förekomma i doggudstjänst, se sid. 178.

Du vävde mig i moderlivet.

Jag tackar dig för dina mäktiga under,
förunderligt är allt du gör.

Du kände mig alltigenom,
min kropp var inte förborgad för dig,
när jag formades i det fördolda,
när jag flätades samman i jordens djup.

Du såg mig innan jag föddes,
i din bok var de redan skrivna,
de dagar som hade formats
innan någon av dem hade grytt.

PS 139:13–16

Nu säger Herren,

han som har skapat dig, Jakob,

han som har format dig, Israel:

Var inte rädd, jag har friköpt dig,
jag har gett dig ditt namn, du är min.

När du går genom vatten är jag med dig,
vattenmassorna skall inte dränka dig.

När du går genom eld skall du inte bli svedd,
lågorna skall inte bränna dig.

Jag är Herren, din Gud,

Israels Helige är den som räddar dig.

JES 43:1–3

Vid den tiden kom Jesus från Nasaret i Galileen
och döptes i Jordan av Johannes.

När han steg upp ur vattnet
såg han himlen dela sig
och Anden komma ner över honom
som en duva.

Och en röst hördes från himlen:

”Du är min älskade son,
du är min utvalde.”

MARK 1:9–11

Jesus kom till Nasaret, där han hade växt upp,
och på sabbaten gick han till synagogan, som han brukade.
Han reste sig för att läsa, och man gav honom profeten
Jesajas bok. När han öppnade den fann han det ställe där
det står skrivet:

Herrens ande är över mig, ty han har smort mig
till att frambära ett glädjebud till de fattiga.

Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna
och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet
och förkunna ett nådens år från Herren.

LUK 4:16–19

Omvänd er och låt er alla döpas

i Jesu Kristi namn,

så att ni får förlåtelse för era synder.

Då får ni den heliga anden som gåva.

APG 2:38

En ängel från Herren sade till Filippus: ”Gå nu vid middagstiden ut på vägen som leder från Jerusalem ner till Gaza. Den ligger öde.” Han gick genast. Då kom där en etiopier som var mäktig hoveunuck hos kandake, den etiopiska drottningen, och hade ansvaret för hela hennes skattkammare. Han hade farit till Jerusalem för att tillbe Gud och var nu på väg hem och satt i sin vagn och läste profeten Jesaja. Anden sade till Filippus: ”Gå fram till vagnen och håll dig intill den.” Filippus skyndade fram, och när han hörde mannen läsa profeten Jesaja frågade han: ”Förstår du vad du läser?” – ”Hur skulle jag kunna det utan att någon vägleder mig?” svarade mannen. Och han bad Filippus stiga upp och sätta sig bredvid honom.

[Filippus satte sig hos honom och tog sedan till orda, och med utgångspunkt från det skriftställe eunucken läste] förkunnade han budskapet om Jesus för honom. När de färdades vägen fram kom de till ett ställe med vatten, och hovmannen sade: ”Här finns vatten. Är det något som hindrar att jag blir döpt?” Han lät stanna vagnen, och båda två, steg ner i vattnet, och Filippus döpte honom. När de hade stigit upp ur vattnet ryckte Herrens ande bort Filippus, och hovmannen såg honom inte mer; han fortsatte sin resa, fylld av glädje.

APG 8:26–31, 35–39. Avsnittet inom parentes [*Filippus satte sig ... läste*] utgör en sammanfattning av verserna 32–34.

Genom dopet har vi dött
 och blivit begravda med Kristus
 för att också vi skall leva i ett nytt liv,
 så som Kristus uppväcktes från de döda
 genom Faderns härlighet.
 Ty har vi blivit ett med honom
 genom att dö som han
 skall vi också bli förenade med honom
 genom att uppstå som han.
 ROM 6:4–5

Liksom kroppen är en
 och har många delar
 och alla de många kroppsdelarna
 bildar en enda kropp,
 så är det också med Kristus.
 Med en och samma Ande har vi alla döpts
 att höra till en och samma kropp,
 vare sig vi är judar eller greker,
 slavar eller fria,
 och alla har vi fått
 en och samma Ande att dricka.
 I KOR 12:12–13

Den som är i Kristus
 är alltså en ny skapelse,
 det gamla är förbi,
 något nytt har kommit.
 2 KOR 5:17

Är ni döpta in i Kristus
har ni också iklätt er Kristus.
Nu är ingen längre jude eller grek,
slav eller fri, man eller kvinna.
Alla är ni ett i Kristus Jesus.

GAL 3:27–28

När Guds, vår frälsares, godhet och kärlek
till människorna blev uppenbara
räddade han oss –
inte därför att vi gjort några rättfärdiga gärningar
utan därför att han är barmhärtig –
och han gjorde det med det bad
som återföder och förnyar genom den heliga anden.

TIT 3:4–5

Dop i krissituation

Om dop sker i akut krissituation begjuts dopkandidaten med vatten tre gånger och den som leder dopet säger: "Jag döper dig i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn." Dop i krissituation kan förrättas av döpt lekman, se sid. 171.

PSALM

SAMLINGSORD

P/L I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P/L I Guds:

Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P/L I Guds, den treeniges, namn.

F Amen.

TACKBÖN

P/L Barmhärtige Gud,
 du är med oss i liv och död.
 Vi tackar och ber för NN.
 Omslut *henne/honom/dem*
 med din kärlek.
 Tack för att vi i dopet
 förenas med Jesus Kristus.
 Amen.

BIBELLÄSNING

Läsning ur Mark 10 kan förekomma.

Prästen/Ledaren kan inleda med orden:

Låt oss höra evangeliet om Jesus och barnen.

P/L Folk kom till Jesus med barn
 för att han skulle röra vid dem.
 Men lärjungarna visade bort dem.
 När Jesus såg det blev han förargad och sade:
 ”Låt barnen komma hit till mig
 och hindra dem inte:
 Guds rike tillhör sådana som de.
 Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett
 barn kommer aldrig dit in.”
 Och han tog dem i famnen,
 lade händerna på dem
 och välsignade dem.
 MARK 10:13–16

Prästen/Ledaren kan inleda med orden:

Vi döper eftersom Jesus sade:

P/L Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden.

Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar:

döp dem i Faderns och Sonens och den heliga

Andens namn

och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er.

Och jag är med er alla dagar till tidens slut.

MATT 28:18–20

* DOPHANDLINGEN

Vatten gjuts tre gånger över dopkandidatens huvud. Därefter lägger den som döper handen på dopkandidatens huvud och fortsätter med bön om Anden.

P/L NN,

jag döper dig

i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

Livets Gud,

Uppfyll NN med din heliga Ande.

Bevara *henne/honom* nu och alltid hos dig.

HERRENS BÖN

Prästen/Ledaren kan säga:

Låt oss be Herrens bön.

F Vår Fader, du som är i himlen.
 Låt ditt namn bli helgat.
 Låt ditt rike komma.
 Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.
 Ge oss i dag det bröd vi behöver.
 Och förlåt oss våra skulder
 liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.
 Och utsätt oss inte för prövning
 utan rädda oss från det onda.
 Ditt är riket.
 Din är makten och äran
 i evighet.
 Amen.

VÄLSIGNELSEN

Prästen kan inleda med orden:

Tag emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

P Herren välsigne er och bevarer er.
 Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.
 Herren vände sitt ansikte till er och give er frid.
 I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
 Andens namn.
F Amen.

eller

- P** Herren välsignar er och beskyddar er.
 Herren låter sitt ansikte lysa mot er och visar er nåd.
 Herren vänder sitt ansikte till er och ger er sin fred.
 I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
 Andens namn.
- F** Amen.

Ledaren kan inleda med orden:

Låt oss ta emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

- L** Herren välsigne oss och bevara oss.
 Herren låte sitt ansikte lysa över oss och vare oss nådig.
 Herren vände sitt ansikte till oss och give oss frid.
 I (Guds:) Faderns och Sonens och den heliga
 Andens namn.
- F** Amen.

eller

- L** Herren välsignar oss och beskyddar oss.
 Herren låter sitt ansikte lysa mot oss och visar oss nåd.
 Herren vänder sitt ansikte till oss och ger oss sin fred.
 I (Guds:) Faderns och Sonens och den heliga
 Andens namn.
- F** Amen.

PSALM

Dop i Den allmänna gudstjänsten

I Den allmänna gudstjänsten kan Dop ske i gudstjänstens inledning eller i Ordets gudstjänst enligt följande föreslagna ordningar. Om Den allmänna gudstjänsten firas som huvudgudstjänst, se vidare sid. 13.

Dop i gudstjänstens inledning:

1. Ordning för dopgudstjänst följs till och med Välkomnande (och överlämnande av dopljus).
2. Psalm.
3. Gudstjänsten fortsätter enligt ordning för Högmässa eller Mässa/Gudstjänst, men med färre bibelläsningar. Trosbekännelsen, som ingår i punkt 1 ovan, utgår här. I förbönen infogas bön för nydöpta (och deras familjer).

eller

Dop infogat i Ordets gudstjänst:

1. Ordning för Högmässa eller Mässa/Gudstjänst följs till och med Predikan, men med färre bibelläsningar.
2. Psalm.
3. Ordning för dopgudstjänst följs därefter till och med Välkomnande (och överlämnande av dopljus).
4. Psalm.
5. Gudstjänsten fortsätter från Förbön enligt ordning för Högmässa eller Mässa/Gudstjänst. I förbönen infogas bön för nydöpta (och deras familjer).

BIKT

Anvisningar

Bikten är en möjlighet för den enskilda människan att bekänna sina synder och få Guds förlåtelse. Bikt får tas emot av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan. Prästen har enligt bestämmelser i *Kyrkoordning för Svenska kyrkan* absolut tystnadsplikt för vad som yttras vid bikt eller enskild själavård. Det finns stöd för denna tystnadsplikt även i lag. Bikt kan föregås av samtal. Prästen kan under samtalet eller i samband med bikten före avlösningen ge vägledning, uppmuntran och förmaning.

Bikten ska ske enskilt och kräver vanligen en avskild plats. Övergången från samtal till bikt kan markeras genom liturgisk klädsel eller förflyttning till annan plats. Biktens huvudpunkter är den biktandes bekännelse och prästens tillsärande av förlåtelse på Jesu Kristi uppdrag.

Ordning för bikt

P I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds:

Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds, den treeniges, namn.

F Amen.

INLEDNINGSBÖN

Prästen ber med följande eller andra ord.

P Gud, du känner oss bättre än vi själva gör.

När vi bryter mot din vilja, vill du försoning.

Till dig kommer vi i tro på ditt löfte om nåd
och förlåtelse.

BIBELLÄSNING

Något av följande eller annat bibelord kan läsas.

Jesus sade: ”Om ni förlåter någon hans synder, så är de förlåtna.”

JOH 20:23

Herrens nåd tar inte slut, hans barmhärtighet upphör aldrig.

KLAG 3:22

Om vi bekänner våra synder är Gud trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet.

I JOH 1:9

BÖN OM FÖRLÅTELSE

Prästen kan säga.

P Inför Gud får du komma med din bekännelse (och bön om förlåtelse).

eller

P Bekänn nu (på dessa löften) din synd inför Gud.

Den biktande ber med föreslagna eller egna ord.

Jag bekänner inför dig, helige Gud,
att jag ofta och på många sätt
har syndat med tankar, ord och gärningar.
Särskilt bekänner jag ...
Tänk på mig i barmhärtighet
och förlåt mig för Jesu Kristi skull vad jag har brutit.

eller

Inför dig, Gud, vill jag bekänna:

...

Gud, förlåt mig.

FÖRLÅTELSEORD

Annat förlåtelseord kan användas, se sid. 43.

P På Jesu Kristi uppdrag säger jag dig:
dina synder är dig förlättna
i (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.
Amen.

eller

P På Jesu Kristi uppdrag säger jag dig:
Du är förlåten
i (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.
Amen.

TACKBÖN

Prästen eller den biktande kan be tackbön. Annan tackbön kan användas, se sid. 46–47. Bönen kan även formuleras fritt och förbön kan infogas.

Käre Fader i himmelen,
jag tackar dig för syndernas förlåtelse
genom Jesus Kristus, vår Herre.
Amen.

eller

Tack Gud för att du möter mig med förlåtelse
och ger mig kraft att leva.
Amen.

VÄLSIGNELSEN

Prästen kan inleda med orden:

Tag emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

P Herren välsigne dig och bevara dig.
Herren låte sitt ansikte lysa över dig och vare dig nådig.
Herren vände sitt ansikte till dig och give dig frid.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.
Amen.

eller

- P** Herren välsignar dig och beskyddar dig.
Herren låter sitt ansikte lysa mot dig och visar dig nåd.
Herren vänder sitt ansikte till dig och ger dig sin fred.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.
Amen.

SÄNDNINGSORD

- P** Ära vare Fadern och Sonen
och den heliga Anden
nu och alltid och i evigheters evighet.
Amen.

eller

- P** Låt oss gå i frid, i (vår Herres) Jesu Kristi namn.
Amen.

KONFIRMATION

Anvisningar

Konfirmation ingår i kyrkans uppdrag att döpa och lära. I mötet med barn, ungdomar och vuxna fungerar kyrkan som en lärande och undervisande miljö. Konfirmation erbjuds ungdomar men kan äga rum senare i livet. Dopets löfte om Guds nåd och närvaro i konfirmandernas liv och Guds sändning av dem bekräftas i konfirmationen.

Konfirmationen innefattar såväl konfirmationstiden med undervisning och deltagande i församlingens gudstjänstliv som konfirmationsgudstjänst. Konfirmationsgudstjänsten leds av präst i Svenska kyrkan som har ingått i konfirmandarbetslaget. I gudstjänsten gestaltas Predikan av konfirmanderna, med hjälp av präst och ledare. Prästen är ansvarig för predikan. Predikan kan delas upp och gestaltas vid flera tillfällen i gudstjänsten.

Konfirmationstidens avslutande gudstjänstfirande kan äga rum vid ett eller två tillfällen. Om gudstjänstfirandet sker vid ett tillfälle följs ordningen för konfirmationsmäs-sa. Konfirmation kan integreras i Den allmänna gudstjänsten (se sid. 225) som då följer ordning för Högmässa eller Mässa. Om gudstjänstfirandet sker vid två tillfällen firas konfirmationsgudstjänst vid det ena tillfället och vid det andra tillfället nattvardsfirande enligt ordning för Högmäs-sa eller Mässa.

Om huvudgudstjänst firas med konfirmation präglas den av söndagens kyrkoårstema med dess bibelläsningar el-

ler bibelläsningar utifrån konfirmationstidens tema. Föreslagna bibelläsningar finns från sid. 222. Om huvudgudstjänst se vidare sid. 13, 20 och 24.

Tal till konfirmanderna, som är ett fast moment i konfirmationsgudstjänsten, hålls efter Predikan eller efter Sändningsord till de nykonfirmerade eller i samband med Förbön (vid Högmässa och Mässa) och Herrens bön (vid Gudstjänst) eller före Välsignelsen.

Vid konfirmationsmässa ingår minst tre psalmer. Om konfirmationsgudstjänst firas ingår minst två psalmer. Psalmernas placering är flexibel.

Om konfirmanderna haft en redovisning vid ett särskilt tillfälle ersätter inte en sådan redovisning Predikan (som konfirmanderna gestaltar) i konfirmationsgudstjänsten.

Den som döps efter dopundervisning det år hon/han fyller 16 år eller senare antecknas som konfirmerad. Vuxna som deltagit i undervisning i församlingen kan konfirmeras i Den allmänna gudstjänsten, se vidare sid. 225.

Konfirmationsmässa/ -gudstjänst

SAMLING

KLOCKRINGNING

Om möjligt inleds gudstjänsten med klockringning. Procession kan förekomma under klockringning eller under musik eller psalm.

MUSIK

PSALM

Vid konfirmationsmässa ingår minst tre psalmer. Vid konfirmationsgudstjänst ingår minst två psalmer. Psalmernas placering är flexibel.

SAMLINGSORD

Den trinitariska formeln är ett fast moment i konfirmationsgudstjänst enligt något av alternativen nedan. Samlingsord är ett fast moment med föreslagna eller andra samlingsord.

P I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds:

Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds, den treeniges, namn.

F Amen.

P/L Vi är samlade till fest och glädje
med er som ska konfirmeras.
Vi vill dela denna dag med er
och be om Guds välsignelse.

INLEDNINGSBÖN

Inledningsbön med föreslagna eller andra ord är ett fast moment. Kan ledas av konfirmand.

Präst eller ledare kan säga:

Låt oss be.

P/L (O) Gud,
tack för livet som du ger oss.
Tack för konfirmandtiden,
för gemenskap,
för samtal om livet och tron.
Var oss nära, fyll oss med din Ande,
och hjälp oss att leva i tro på dig
i dag och alla dagar.
Amen.

eller

P/L Livets Gud,
du hjälper oss att växa i tro och tillit.
Vi tackar dig för denna dag och för konfirmandtiden.
Tack för gemenskap
och samtal om livet och tron.
Låt oss med öppna sinnen
ta emot vad du vill ge oss.
Kom till oss med din heliga Ande
och hjälp oss att leva i tro på dig.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.
Amen.

FRÅGA TILL KONFIRMANDERNA

Fråga till konfirmanderna, med dess inledningsord, är ett fakultativt moment.

- P** Jesus säger: Jag är med er alla dagar till tidens slut.
Konfirmationen bekräftar för oss Guds löfte i dopet.
Vi sänds vidare i livet,
kallade att vara Jesu Kristi lärjungar.
Vill ni konfirmeras och leva i Kristi världsvida kyrka?

Konfirmanderna svarar gemensamt: Ja.

eller

- P** Konfirmationen bekräftar för oss Guds löfte i dopet.
Vi får bekänna vår kristna tro,
be om den heliga Andens ledning
och sändas vidare i livet,
kallade att vara Jesu Kristi lärjungar.
Vill ni konfirmeras och leva i Kristi världsvida kyrka?

Konfirmanderna svarar gemensamt: Ja.

MUSIK

ORDET

(*) BIBELLÄSNING

Läsning av Matt 28:16–20 är ett fast moment. Kan följas av ytterligare bibelord, se sid. 222–224.

Läsningen ur Matt 28 kan inledas med orden:

P/L Låt oss höra Jesu ord om dopet och tron:

Lärjungarna begav sig till Galileen,
till det berg dit Jesus hade befallt dem att gå.
När de fick se honom där föll de ner
och hyllade honom, men några tvivlade.
Då gick Jesus fram till dem och talade till dem:
”Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden.
Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar:
döp dem i Faderns och Sonens och den heliga
Andens namn
och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er.
Och jag är med er alla dagar till tidens slut.”

MATT 28:16–20

Läsningen kan avslutas:

P/L Så lyder det heliga evangeliet.

F Lovad vare du, Kristus.

*Ytterligare bibelläsning kan förekomma, utifrån evangeliebokens kyrko-
årstexter eller t.ex. med de bibeltexter som föreslås, sid. 222–224.*

PREDIKAN

Predikan gestaltas av konfirmanderna med hjälp av präst och andra ledare, till exempel med drama och/eller musik. Prästen är ansvarig för predikan. Predikan kan delas upp och gestaltas vid flera tillfällen i gudstjänsten.

TAL TILL KONFIRMANDERNA

Tal till konfirmanderna här eller i samband med förbönen (vid konfir-mationsmässan) alternativt efter Herrrens bön (vid konfir-mationsguds-tjänst) eller före Välsignelsen.

PSALM

Kollekt kan tas upp under psalmen eller senare i gudstjänsten. Under psalmen kan konfirmanderna samlas.

DOPPÅMINNELSE

Doppåminnelse med föreslagna eller andra ord är fakultativ. Vatten kan hällas i dopfunten och (dop)ljus kan tändas.

P/L Låt detta/dessa ljus påminna om dopet och Jesus som sa:
Jag är världens ljus.
Den som följer mig ska inte vandra i mörkret
utan ha livets ljus.

*TROSBEKÄNNELSEN

Trosbekännelsen kan inledas med orden:

P Låt oss stämma in i/förenas i den tro vi är döpta till (ett tecken på vår samhörighet med Kristi världsvida kyrka):

F Vi tror på Gud Fader allsmäktig,
himmelens och jordens skapare.

Vi tror ock på Jesus Kristus,
hans enfödde Son, vår Herre,
vilken är avlad av den helige Ande,
född av jungfrun Maria,
pinad under Pontius Pilatus,
korsfäst, död och begravnen,
nederstigen till dödsriket,
på tredje dagen uppstånden igen ifrån de döda,
uppstigen till himmelen,
sittande på allsmäktig Gud Faders högra sida,
darifrån igenkommande till att döma levande och döda.

Vi tror ock på den helige Ande,
en helig, allmännelig kyrka,
de heligas samfund, syndernas förlåtelse,
de dödas uppståndelse och ett evigt liv.

Trosbekännelsen kan avslutas på följande sätt:

P/KONFIRMANDER/F Detta är den tro som vi är döpta till i Kristi världsvida kyrka. I den får vi leva och dö för att uppstå till evigt liv.

PSALM

Konfirmanderna kan samlas, om inte detta skett tidigare, och kan knäfalla.

BÖN OCH HANDPÅLÄGGNING

P Låt oss be.

P Gud, tack för att du i dopet kallar oss att följa dig.

Sänd din goda Ande att hjälpa konfirmanderna.

Ge dem styrka och mod att leva som kristna.

Led dem på dina vägar och var dem nära.

Fyll dem med tillit och glädje.

F Amen.

Handpåläggning då präst (och ledare och andra) lägger handen på varje konfirmands huvud.

P NN, må Guds goda Ande vara med dig nu och alltid. Amen.

eller

P NN, må Guds goda Ande leda dig på alla dina vägar. Amen.

SÄNDNINGSDORD TILL DE NYKONFIRMERADE

P (Kära vänner/nykonfirmerade.)
Ni är kallade att följa Jesus Kristus,
vara hans medarbetare
och göra Guds vilja synlig i världen.
Inför en okänd framtid
är ni omslutna av Kristi kärlek
och församlingens förböner.
Gud sviker aldrig.
I Guds ord, nattvarden och bönen
och i församlingens gemenskap
får ni stöd i livet.
Lev öppna för Guds Ande,
så att ni varje dag tar emot vägledning och hopp.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

eller

P (Kära vänner/nykonfirmerade.)
Ni är kallade att följa Jesus Kristus.
Ni är burna av hans kärlek
och får hämta kraft i Guds ord, nattvarden och bönen.
Lev öppna för Guds Ande,
så att ni varje dag tar emot vägledning och hopp.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

TAL TILL DE NYKONFIRMERADE

Tal till de nykonfirmerade här eller efter Predikan eller efter förbönen (vid konfirmationsmässa) alternativt efter Herrens bön (vid konfirmationsgudstjänst) eller före Välsignelsen.

PSALM/MUSIK

FÖRBÖN

Förbön utformas med föreslagen eller annan förbön. Kan innefatta läst eller sjunget församlingssvar. Förbönen kan utgå från en struktur (se sid. 73) och innefatta Bön om förlåtelse och Löftesord eller Överlåtelsebön (se sid. 39–48).

P/L Gud, vi ber för den värld du har skapat.
Vi ber att varje människa ska kunna se
sammanhang och mening.

Vi ber för de nykonfirmerade,
(för NN, NN, ...)
som du mött i dopet och följer i livet.
Var med dem och led dem.
Låt bön och omsorg omsluta dem.
Hjälp oss alla att ge din kärlek vidare
i denna värld och till de människor vi möter,
i skolan, i arbetet och på fritiden.

Lär oss att leva i gemenskap och solidaritet
och värna livet överallt på jorden.

Stärk vår tro på dina löften
om en värld i frihet
och en framtid med dig nu och alltid.
I Jesu Kristi namn.

F Amen.

HERRENS BÖN

Vid konfirmationsgudstjänst (utan nattvard) beds Herrens bön här.
Gudstjänsten fortsätter därefter med Sändning. Då nattvard firas
beds Herrens bön i Måltiden.

Prästen kan säga:

Låt oss be Herrens bön.

F Vår Fader, du som är i himlen.
Låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.
Ge oss i dag det bröd vi behöver.
Och förlåt oss våra skulder
liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.
Och utsätt oss inte för prövning
utan rädda oss från det onda.
Ditt är riket
din är makten och äran
i evighet.
Amen.

MÅLTIDEN

Då Konfirmationsmässan firas fortsätter gudstjänsten med Måltiden se från sid. 91.

PSALM (TILLREDELSE/OFFERTORIUM)

**LOVSÄGELSEN/SURSUM CORDA
OCH PREFATIONEN**

HELIG/SANCTUS

NATTVARDBÖNEN

HERRENS BÖN/PATER NOSTER

BRÖDSBRYTELSEN/FRACTIO

FRIDSHÄLSNINGEN/PAX

O GUDS LAMM/AGNUS DEI

KOMMUNIONEN/COMMUNIO

BÖN EFTER KOMMUNIONEN

SÄNDNING *Moment i valfri ordning.*

PSALM

TAL TILL DE NYKONFIRMERADE

Tal till de nykonfirmerade här eller efter Predikan eller i samband med förbönen (vid konfirmationsmessa) alternativt efter Herrens bön (vid konfirmationsgudstjänst).

*VÄLSIGNELSEN

Prästen kan inleda med orden:

Tag emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen.

P Herren välsigne er och bevarer er.
Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.
Herren vände sitt ansikte till er och give er frid.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

eller

P Herren välsignar er och beskyddar er.
Herren låter sitt ansikte lysa mot er och visar er nåd.
Herren vänder sitt ansikte till er och ger er sin fred.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

SÄNDNINGSORD

Sändningsord här eller sist. Fakultativt moment med föreslagna eller andra ord.

P/L Gud sänder oss att dela bröd och fred (i världen).

(F) Låt oss gå från denna gudstjänst,
Gud till ära och människor till tjänst.

eller

P/L Låt oss gå i frid,

(F) i (vår Herres) Jesu Kristi namn.

eller

P/L Låt oss gå i frid,

(F) och tjäna Gud/Herren med glädje.

eller

P/L Gud skapar världen

(F) och vill att vi ska leva.

P/L Gud älskar världen

(F) och fyller oss med kärlek.

P/L Gud förnyar världen

(F) och ger oss en framtid och ett hopp.

PSALM/MUSIK

Procession kan förekomma under psalm/musik.

Bibeltexter vid konfirmationsmessa/-gudstjänst

Nedan ges exempel på ytterligare bibelläsningar som kan förekomma i konfirmationsmessa/konfirmationsgudstjänst, se även sid. 212.

Samma dag som kvinnorna funnit Jesu grav tom var två lärjungar på väg till en by som ligger en mil från Jerusalem och som heter Emmaus. De talade med varandra om allt det som hade hänt. Medan de gick där och samtalande och diskuterade kom Jesus själv och slog följe med dem. Men deras ögon var förblindade och de kände inte igen honom. Han frågade: ”Vad är det ni går här och talar med varandra om?” De stannade och såg sorgsna ut. [De två lärjungarna berättade för honom om hur Jesus blivit dödad, om hur kvinnorna funnit hans grav tom på morgonen, om att kvinnorna mött änglar som sade att han lever och om att några lärjungar gått ut till graven, och sett att den var tom, men inte mött Jesus själva.] Då sade Jesus: ”Förstår ni så lite, är ni så tröga till att tro på det som profeterna har sagt? Skulle inte Messias lida detta och gå in i sin härlighet?” Och med början hos Mose och alla profeterna förklarade han för dem vad som står om honom överallt i skrifterna.

De var nästan framme vid byn dit de skulle, och han såg ut att vilja gå vidare, men de höll kvar honom och sade: ”Stanna hos oss. Det börjar bli kväll och dagen är snart slut.” Då följde han med in och stannade hos dem. När han sedan låg till bords med dem tog han brödet, läste tackbönen, bröt det och gav åt dem. Då öppnades deras ögon och

de kände igen honom, men han försvann ur deras åsyn. Och de sade till varandra: ”Brann inte våra hjärtan när han talade till oss på vägen och utlade skrifterna för oss?”

De bröt genast upp och återvände till Jerusalem, där de fann de elva och alla de andra församlade, och dessa sade: ”Herren har verkligen blivit uppväckt och han har visat sig för Simon.” Själva berättade de då vad som hade hänt dem på vägen och hur han hade gett sig till känna för dem genom att bryta brödet.

LUK 24:13–17, 25–35. Avsnittet inom parentes [*De två lärjungarna ... Jesus själva*] utgör en sammanfattning av verserna 18–24.

eller

Sky det onda och gör det goda, sträva efter att hålla fred.

PS 34:15

eller

Jesus sade: ”Mitt bud är detta:

att ni skall älska varandra så som jag har älskat er.

Ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina vänner.

Ni är mina vänner om ni gör vad jag befäller er.”

JOH 15:12–14

eller

Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt er till att gå ut i världen och bära frukt, frukt som består, och då skall Fadern ge er vad ni än ber honom om i mitt namn.
JOH 15:16

eller

Är ni döpta in i Kristus har ni också iklätt er Kristus. Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus.
GAL 3:27–28

eller

Mina kära, om Gud har älskat oss så, måste också vi älska varandra. Ingen har någonsin sett Gud. Men om vi älskar varandra är Gud alltid i oss, och hans kärlek har nått sin fullhet i oss. Han har gett oss sin ande, och därför vet vi att vi förblir i honom och han i oss.
I JOH 4:11–13

Konfirmation i Den allmänna gudstjänsten

Konfirmation kan integreras i Den allmänna gudstjänsten enligt ordning för Högmässa eller Mässa, i gudstjänst-delarna Samling och Ordet:

1. Samlingsordet anpassas till situationen. Konfirmationens Inledningsbön samt den fakultativa frågan till konfirmanderna integreras i Högmässans/Mässans Inledningsord.
2. Bibeltexten ur MATT 28:16–20 är ett fast moment i Ordet.
3. Med hjälp av präst och andra ledare gestaltas Predikan av konfirmanderna. Efter trosbekännelsen följer Bön och handpåläggning och Sändningsord till konfirmanderna. Tal till de nykonfirmerade kan infogas i samband med förbönen eller före Välsignelsen.
4. Bön om förlåtelse, Förlåtelseord, Tackbön eller Överlåtelsebön (vid Mässa) kan förekomma i samband med förbönen. Bön om förlåtelse och Löftesord kan alternativt ingå i förbönen.

VIGSEL

Anvisningar

Genom vigseln förenas två personer i äktenskapet. De lovar att dela livets glädje och sorg med varandra i livslång trohet. Äktenskap och familj är en grundläggande gemenskapsform i samhället.

De som ingår äktenskap ska vara närvarande samtidigt vid vigseln och var för sig på fråga av vigselförrättaren ge till känna att de samtycker till äktenskapet. Vigselförrättaren förklarar därefter att de är makar.

I vigselgudstjänsten ger paret ömsesidigt sina löften inför Gud, varandra och församlingen eller de vittnen som är närvarande. Vigselgudstjänsten innefattar makarnas offentliga samtyckte till äktenskapet, deras ömsesidiga löften om livslång kärlek och trohet och prästens tillkännagivande av att äktenskap har ingåtts. Vigselgudstjänsten leds av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan och som har förordnande att vara vigselförrättare.

I vigselgudstjänsten ingår minst två psalmer. Psalmernas placering är flexibel. Vid enkel vigsel med endast två vittnen kan psalmerna utgå.

Vigseltal ingår alltid i vigselgudstjänst. Vigseltalets placering är fri men föreslås förekomma efter Bibelläsning, efter Tillkännagivandet, före alternativt efter Välsignelsen. Klockringning kan förekomma då vigselparet går ut ur kyrkan eller kapellet.

Vigselgudstjänsten äger rum i kyrka eller kapell, även andra platser är möjliga.

Vigselgudstjänst kan firas med mässa, se sid. 247. Vigsel och dop kan ske i samma gudstjänst, se sid. 255.

Vid vigsel under särskilda förhållanden, såsom när ett gemensamt boende inte är möjligt eller när en av parterna är döende, får pastoralt motiverade ändringar i inledningsorden göras.

Äktenskap kan ingås genom borgerlig vigsel eller enligt annan ordning. Efter en sådan vigsel kan makarna få del av kyrkans förbön och välsignelse, se sid. 256. Par som ingått partnerskap kan få del av kyrkans förbön och välsignelse, se sid. 257.

Vigselgudstjänst

KLOCKRINGNING

Procession med vigselparet kan förekomma under klockringning eller inledande musik.

MUSIK

Gudstjänsten kan inledas med orgelmusik eller annan instrumental- eller vokalmusik.

SAMLINGSORD

Den trinitariska formeln är ett fast moment i vigselgudstjänst enligt något av alternativen nedan. Samlingsord är ett fast moment med föreslagna eller liknande ord.

P I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds:

Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds, den treeniges, namn.

F Amen.

- P** Inför Gud har vi samlats/Vi har samlats till vigsel mellan er, NN och NN.
Vi är här för att be om Guds välsignelse över er och för att dela er glädje.

PSALM

I vigselgudstjänsten ingår minst två psalmer. Psalmernas placering är flexibel.

LOVPRISNING

Fakultativt moment med föreslagna eller andra ord.

- P** Underbara är dina verk, kärlekens Gud, underbart har du skapat oss.
Av din kärlek lever vi.
Dig vill vi prisa för livet som oupphörligt förnyas.

INLEDNINGSDORD

Fast moment med något av inledningsorden.

- P** Äktenskapets mening är att ta emot och ge vidare den kärlek som är av Gud.
Att ingå äktenskap är att säga ja till varandra, till kärleken som gåva och uppgift, och att tillsammans bidra till ett gott samhälle.
Att leva som *makar/man och hustru* är att leva i tillit och ömsesidig respekt i ljusa och mörka dagar.
Det är att visa varandra trohet och omsorg, gemensamt ansvara för *hem och barn/ert hem*, och möta framtiden tillsammans i kraft av Guds nåd.

eller

- P** Äktenskapet välsignas av Gud, himmelens och jordens skapare.
Kärleken är Guds gåva att ta emot och ge vidare.
Det är er uppgift att i glädje och sorg älska varandra, visa förtroende och ömsesidig respekt, tillsammans ansvara för *hem och barn/ert hem* och troget finnas vid varandras sida.
Ni får hämta kraft i bön och gudstjänst, i Ordet och sakramenten.
Låt Guds nåd och frid bevara er nu och alltid.

eller

P Kärleken är en gåva från Gud.
Ni (NN och NN)
har fått ta emot denna gåva i kärleken till varandra.
När ni ingår äktenskap
säger ni ja till er vilja att höra samman i livet,
i ljusa och mörka dagar.
Att leva som *makar/man och hustru*
är att visa varandra omsorg,
gemensamt ansvara för hem och familj *och barn*.
och tillsammans bidra till ett gott samhälle.
Ni får troget stå vid varandras sida
och ta emot Guds gåva dag för dag.
Låt Gud bära er med sin kraft och nåd,
nu och alltid.

BIBELLÄSNING

Fast moment där något eller några av de föreslagna bibelorden ska läsas. Andra bibelord kan också förekomma. Kan läsas av präst eller annan.

Prästen kan säga:

Låt oss höra Bibelns ord om kärlekens gåva och ansvar.

Jesus sade:

Skaparen gjorde från början människorna
till man och kvinna.

Därför skall en man lämna sin far och sin mor
för att leva med sin hustru,
och de två skall bli ett.

De är inte längre två utan ett.

Vad Gud har fogat samman får människan alltså inte skilja åt.

MATT 19:4–6

Gud sade: ”Vi skall göra människor som är vår avbild, lika oss.

De skall härska över havets fiskar,
himlens fåglar, boskapen, alla vilda djur
och alla kräddjur som finns på jorden.”

Gud skapade människan till sin avbild,
till Guds avbild skapade han henne.

Som man och kvinna skapade han dem.

I MOS 1:26–28

Dit du går, går också jag,
och där du stannar, stannar jag.
Ditt folk är mitt folk,
och din Gud är min Gud.
Där du dör, vill jag dö,
och där vill jag bli begravnen.
Herren må göra mig vad som helst –
endast döden skall skilja oss åt.

RUT 1:16–17

Så bekräftade Jonatan åter sin kärlek till David med en ed, ty han älskade honom lika högt som sitt eget liv. När han gått reste sig David från sitt gömställe vid kullen och föll ner med ansiktet mot jorden och hälsade Jonatan tre gånger. De kysste varandra under tårar, och till slut grät David våldsamt. Då sade Jonatan till honom: ”Farväl. Vi båda har svurit varandra en ed i Herrens namn: Herren skall vaka över förbundet mellan mig och dig och mellan våra efterkommande för all framtid.”

1 SAM 20:17, 41–42

Stark som döden är kärleken,
lidelsen obeveklig som graven.
Dess pilar är flammande eld,
en ljugande låga.
Mäktiga vatten kan inte släcka kärleken,
floder kan inte svepa bort den.

HÖGA V 8:6–7

Er kärlek skall vara uppriktig.
Avsky det onda, håll fast vid det goda.
Visa varandra tillgivenhet.
Överträffa varandra i ömsesidig aktning.
ROM 12:9–10

Kärleken är tålmodig och god.
Kärleken är inte stridslysten,
inte skrytsam och inte uppblåst.
Den är inte utmanande, inte självisk,
den brusar inte upp, den vill ingen något ont.
Den finner inte glädje i orätten
men gläds med sanningen.
Allt bär den, allt tror den,
allt hoppas den, allt uthärdar den.
Men nu består tro, hopp och kärlek, dessa tre,
och störst av dem är kärleken.

I KOR 13:4–7, 13

Bär varandras bördor, så uppfyller ni Kristi lag.
GAL 6:2

VIGSELTAL

Vigseltal är ett fast moment och kan hållas här, efter Tillkännagivandet, före alternativt efter Välsignelsen.

PSALM/MUSIK

* FRÅGORNA

Prästen ställer frågorna till vigselparet en och en. Vigselparet ger var och en till känna sitt ja.

P Inför Gud och i denna församlings (dessa vittnens) närvaro frågar jag dig, NN:
Vill du ta NN till din *hustru/maka/man/make*
och älska *henne/honom* i nöd och lust?

Svar: Ja.

P Inför Gud och i denna församlings (dessa vittnens) närvaro frågar jag dig, NN:
Vill du ta NN till din *man/make/hustru/maka*
och älska *honom/henne* i nöd och lust?

Svar: Ja.

* BÖN ÖVER RINGEN/RINGARNA

Prästen får ringen/ringarna. Efter bönen återlämnar prästen ringen/ringarna.

P Livets Gud,
välsigna NN och NN i deras äktenskap.
Låt *denna ring/dessa ringar* för dem vara tecknet
på deras löften om ömsesidig kärlek och trohet.
Genom Jesus Kristus (, vår Herre).
Amen.

* LÖFTEN OCH RINGVÄXLINGEN

Löften sägs av vigselparet en och en. De kan formuleras fritt i samråd med prästen. Löftena ska uttrycka parets vilja att leva i trohet och att älska varandra i nöd och lust tills döden skiljer dem åt.

Prästen kan säga:

Låt nu denna församling (dessa vittnen) höra era löften.

NN, jag vill älska dig,
dela glädje och sorg med dig
och vara dig trogen tills döden skiljer oss åt.
(Och som ett tecken på vår kärlek
vill jag *bära/ge dig* denna ring.)

eller

Prästen kan förestava följande löften.

Jag, NN,
tar dig, NN,
nu till min *hustru/maka/man/make*,
att älska dig,
dela glädje och sorg med dig
och vara dig trogen tills döden skiljer oss åt.
(Och som ett tecken på vår kärlek
vill jag *bära/ge dig* denna ring.)

Jag, NN,
tar dig, NN,
nu till min *man/make/hustru/maka*,
att älska dig,
dela glädje och sorg med dig
och vara dig trogen tills döden skiljer oss åt.
(Och som ett tecken på vår kärlek
vill jag *bära/ge dig* denna ring.)

Ringväxling äger rum.

*TILLKÄNNAGIVANDET

P Ni har nu ingått äktenskap med varandra och bekräftat detta inför Gud och denna församling (dessa vittnen).
Ni är nu *makar/man och hustru*.

Era löften om ömsesidig kärlek och trohet påminner om Guds omsorg och kärlekens gåva.
Må Guds välsignelse omsluta er nu och alltid.
Amen.

VIGSELTAL

Vigseltal är ett fast moment som kan hållas här, efter Bibelläsning, före alternativt efter Välsignelsen.

PSALM/MUSIK

FÖRBÖN

Vigselparet kan knäfalla. Någon av de föreslagna förbönerna eller annan förbön kan användas.

Kan sjungas, se sid 244.

P/L Kärlekens Gud,

vi tackar dig för denna dag,

för dess glädje och förhoppningar.

Vi ber för NN och NN och deras äktenskap.

Tack för den kärlek de har funnit hos varandra

och det liv de har tillsammans.

Tack för det stöd de får ge och ta emot.

Hjälp dem att förlåta varandra,

och låt dem dag för dag

ta emot glädje och kraft ur din hand.

I Jesu namn.

Amen.

eller

P/L Gud, du som är kärlek och liv,
tack för nyfikenhet och förälskelse,
för kärlek och fördjupad samhörighet.
Vi ber för NN och NN och deras äktenskap.
Hjälp dem att dela lust och längtan
och leva i ömsesidig trohet och respekt.
(Var med dem i deras omsorg om barnen.)
Sänd dem till andra som behöver omtanke och stöd.
Låt deras gemenskap
ge dem kraft att bidra till ett gott samhälle.
Låt dem i allt leva i tro på dig.
I Jesu namn.

F Amen.

eller

Kan sjungas, se sid. 245.

P/L Helige Herre, himmelske Fader, evige Gud,
himmelens och jordens skapare,
du som, när du skapade allt,
skapade oss till din avbild.
Du gav oss nåd
att vara förvaltare över allt skapat
efter din kärleks beslut.
O Gud, se i nåd till *NN och NN/dem*
som står inför dig
och ber att bli välsignade av dig.
Hjälp dem att leva i kärlek och frid,
i ömsesidig trohet,
gemenskap och aktning för varandra.

Inneslut dem i din nåd och kraft
(och låt barnen för dem bli till glädje och hjälp),
och ge dem efter detta livet en evig salighet.
Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre.

F Amen.

HERRENS BÖN

Prästen kan säga:

Låt oss be Herrens bön.

F Vår Fader, du som är i himlen.
Låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.
Ge oss i dag det bröd vi behöver.
Och förlåt oss våra skulder
liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.
Och utsätt oss inte för prövning
utan rädda oss från det onda.
Ditt är riket.
Din är makten och äran
i evighet.
Amen.

PSALM/MUSIK

VIGSELTAL

Vigseltal är ett fast moment som kan hållas här alternativt efter Välsignelsen eller tidigare i gudstjänsten; efter Bibelläsning eller efter Tillkännagivandet.

VÄLSIGNELSEN

Prästen kan inleda med orden:

Tag emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

P Herren välsigne er och bevarer er.
Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.
Herren vände sitt ansikte till er och give er frid.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

eller

P Herren välsignar er och beskyddar er.
Herren låter sitt ansikte lysa mot er och visar er nåd.
Herren vänder sitt ansikte till er och ger er sin fred.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

PSALM

MUSIK

Procession kan förekomma. Vigselparet kan stå kvar under musiken och gå ut under klockringning.

Vigsel med mässa

1. Ordning för Vigselgudstjänst följs till och med Tillkännagivandet, Vigseltal (om det kommer efter Tillkännagivandet), och Förbönen, eventuellt med infogad Bön om förlåtelse, Förlåtelseord eller Löftesord, eller Överlåtelsebön.
2. Därefter följs ordning för Måltiden, se Högmässa och Mässa ovan sid. 91. Följande Prefation kan användas, se från sid. 249.

Ja, sannerligen, du ensam är värd vårt lov, allsmäktige Fader, helige Gud. Dig vill vi prisa och välsigna genom Jesus Kristus, vår Herre.

eller

Ja, du är värd vårt lov, du Skapare som ger liv åt allt. Dig vill vi prisa och välsigna genom Jesus Kristus.

Prefationen fortsätter enligt följande:

Du har sänt honom som ett bevis på din kärlek för att vår glädje ska bli fullkomlig. Genom din kärlek får världen nytt liv så att vi kan leva efter din vilja.

Prefationen avslutas enligt följande:

Därför vill vi med dina trogna i alla tider och med hela den himmelska härskaran prisa ditt namn och tillbedjande sjunga:

eller

Tillsammans med din kyrka i alla tider vill vi prisa ditt namn, tillbe dig och sjunga:

3. Efter Måltiden går vigselfaret fram (efter Bön efter kommunionen). Därefter följer Vigseltal (före eller efter Välsignelsen om talet inte hållits tidigare), Välsignelsen, Psalm och eventuellt Avslutande musik med procession.

Vigsel- och dopgudstjänst

Om vigsel- och dopgudstjänst firas kan följande ordning följas. I Gudstjänsten ingår minst tre psalmer. Psalmernas placering är flexibel.

1. Klockringning, Musik, Samlingsord, Psalm.
2. Lovprisning och Inledningsord (vigsel), Bibelläsning, Frågorna, Bön över ringarna, Löftena, Tillkännagivandet.
3. Psalm.
4. Tackbön, Bibelläsning (MARK 10), Befrielsebön, Bibelläsning (MATT 28), Psalm, Dopbön, Trosbekännelsen, Dophandling, Välkomnande (med tändande av dopljus).
5. Psalm, Förbön, Herrens bön, Vigsel- och doptal, Välsignelsen, Psalm, Musik.

Välsignelse över äktenskap som ingåtts borgerligt eller enligt annan ordning samt välsignelse över registrerat partnerskap

Välsignelse över äktenskap som ingåtts borgerligt eller enligt annan ordning utformas utifrån vigselgudstjänst med undantag för Inledningsordet, där formuleringen ändras till ”när ni ingått äktenskap” eller motsvarande, samt att Frågorna och Tillkännagivandet utgår. I välsignelsegudstjänsten ber församlingen om Guds välsignelse över dem som ingått äktenskap.

- Klockringning
- Samlingsord
- *Psalm*
- *Lovprisning*
- Inledningsord
- Bibelläsning
- Tal (fast moment, fri placering)
- *Psalm/Musik*
- Bön över ringen/ringarna
- Löften
- Ringväxling
- Sändningsord till paret som ingått äktenskap (se nedan)
- Tal (fast moment, fri placering)
- Förbön
- Herrens bön

- Tal (fast moment, fri placering)
- Välsignelsen
- *Psalm*
- *Musik*

I momentet Löften ger makarna sina löften till varandra. Prästen kan som inledning säga (om löften getts vid vigseln): ”Bekräfta nu inför Gud och inför denna församling (dessa vittnen) de löften som ni har gett varandra.” Istället för Tillkännagivandet kan följande Sändningsord sägas av prästen:

- P** Era löften om ömsesidig kärlek och trohet påminner om Guds omsorg och kärlekens gåva. Må Guds välsignelse omsluta er nu och alltid.
- F** Amen.

Välsignelse över registrerat partnerskap följer samma ordning, med undantag för Inledningsord och Bön över ringen/ringarna där ordet ”äktenskap” byts mot ”partnerskap”.

BEGRAVNING

Anvisningar

Begravningen handlar om det sammanhang som sträcker sig från dödsfall till gravsättning och avsked samt minnesstund och uppföljning. Begravningen kan omfatta utfärdsbön, bisättning, begravningsgudstjänst och gravsättning.

I begravningsgudstjänsten tar församlingen och de sörjande avsked och överlämnar den som har dött åt Guds barmhärtighet. Begravningsgudstjänsten innefattar överlåtelse, förbön och avskedstagande. Gudstjänsten leds av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan. Utfärdsbön, bisättning och gravsättning utan anslutning till begravningsgudstjänsten kan ledas av någon som inte är präst.

Samlingsmusik kan förekomma innan begravningsgudstjänsten börjar. I begravningsgudstjänsten ingår minst två psalmer. Psalmernas placering är flexibel.

Den avlidnes dopljus kan vara tänd under gudstjänsten. En stund av tystnad med tid för eftertanke kan särskilt beredas plats, till exempel efter Griftetal, efter Överlåtelsen eller efter Förbön. Avskedstagande kan ske före Förbön och Herrens bön. Om avslutning sker i kyrka eller kapell kan avskedet även ske efter Herrens bön. Om avslutning sker på kyrkogården kan avskedet även ske före slutbönen. Klockringning kan förekomma då kistan bärs ut.

För begravningsgudstjänst av dödfött barn eller barn som dött i späda ålder finns en föreslagen ordning, se sid. 274.

Denna gudstjänst utformas med särskild pastoral omsorg, inte minst vid gestaltningen av gudstjänstens moment.

Begravningsgudstjänsten äger i första hand rum i kyrka eller kapell. Den kan istället äga rum på kyrkogården eller, om särskilda skäl föreligger, på annan plats. Om gudstjänsten äger rum på annan plats och utan anslutning till kyrkogården följs gudstjänstordningen med avslutning enligt alternativ A. Om gudstjänsten avslutas i kyrka eller kapell och kistan därefter bärs till väntande bil kan de församlade följa kistan till bilen. Prästen kan avsluta med sändningsord, se vidare sid. 270 med föreslagna sändningsord.

Om begravningsgudstjänsten som helhet sker på kyrkogården följs gudstjänstordningen med avslutning enligt alternativ B. Om kremation redan skett, så att begravningsgudstjänsten sker med urna, används överlåtelsebön med korstecknande. Mullpåkastning kan ske då urnan sänks i graven.

På sid. 286–289 finns föreslagna alternativa böner i samband med griftetalet.

På sid. 290–300 finns en tematiskt uppställd förteckning över föreslagna bibelord.

Begravningsgudstjänst kan ske med mässa, se sid. 304. Ordning för Gravsättning/Urnedläggning, se sid. 312.

För andra böner och andakter i samband med dödsfall och andakt vid kistan (som utfärdsbön och bisättning), se vidare *En liten bönbok* (2005).

Begravningsgudstjänst

KLOCKRINGNING

MUSIK

Gudstjänsten kan inledas med orgelmusik och/eller annan instrumental- eller vokalmusik.

SAMLINGSORD

Den trinitariska formeln är ett fast moment i begravningsgudstjänst enligt något av alternativen nedan. Samlingsord är ett fast moment med föreslagna eller andra samlingsord.

P I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds:

Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

P I Guds, den treeniges, namn.

F Amen.

P Vi är samlade för att ta avsked av NN
och för att överlämna *henne/honom* i Guds händer.

PSALM

I begravningsgudstjänsten ingår minst två psalmer. Psalmernas placering är flexibel.

GRIFTETAL

Griftetalet kan inledas eller avslutas med en föreslagen bön (se vidare sid. 286–289) eller annan bön. Bibelord kan läsas i samband med Griftetal.

P (O) Gud, du är livets källa.
I dig är det som vi lever och rör oss
och är till.
Bevara oss i liv och död
i din kärlek.
Låt oss av nåd få gå in i ditt rike.
Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre.
Amen.

* ÖVERLÅTELSEN

P Barmhärtige Gud, vi överlämnar NN i dina händer.

eller

P I Guds, den barmhärtinges, namn
överlämnar vi NN till gravens vila.

Fortsättning med något av följande överlåtelseord:

Prästen lägger mull tre gånger på kistan eller tecknar
korstecknet över kistan.

P Av jord har du kommit.

Jord ska du åter bli.

(+) Jesus Kristus är uppståndelsen och livet.

/Jesus Kristus, vår Frälsare, ska uppväcka dig på den
yttersta dagen.

eller

P Du gav *henne/honom* livet.

Tag emot *henne/honom* i din frid

(+) och ge *henne/honom* för Jesu Kristi skull
en glädjeric uppståndelse.

Överlåtelsen avslutas enligt följande:

P Herre, Gud, Fader i himmelen,
Herre, Guds Son, världens Frälsare,
Herre, Gud, du heliga Ande,
förbarma dig över oss.
(I dödens stund,
på den yttersta dagen
hjälp oss, milde Herre Gud.)

F Amen.

eller

P Gud,
du Skapare av himmel och jord,
du världens Frälsare,
du livets Ande,
bevara oss i ditt rike
nu och alltid.

F Amen.

BIBELLÄSNING

Bibelläsning enligt förslag (sid. 290–300), eller med andra bibelord.

Prästen/Ledaren kan säga:

P/L Låt oss höra Bibelns ord om tryggheten hos Gud i
liv och död.
Vi läser ur ...

PSALM

AVSKEDSTAGANDE

Avskedstagande sker här eller efter Herrens bön och eventuell psalm.
Vid avskedstagandet kan musik förekomma.

FÖRBÖN

Förbön med en föreslagen eller annan bön. Möjlighet till tystnad i samband med förbönen.

P/L Låt oss be.

Bönen kan sjungas, se sid. 301.

P/L Gud, vi tackar dig för livet som du ger oss.
Det är fyllt av glädje och sorg,
av arbete och vila.
Nu tackar vi för NN,
för allt *hon/han* fick betyda,
för allt *hon/han* fick vara och ge.
Hjälp oss i vår sorg
och lär oss att leva för de levande den tid vi har kvar.
Vi tackar dig för din Son Jesus Kristus
som öppnar porten till det liv som aldrig dör.
Var oss nära – denna dag och alla dagar –
och låt oss, när vår stund är inne,
få dö i frid.

F Amen.

eller

Bönen kan sjungas, se sid. 302.

P/L O Herre Gud, du som har skapat oss
och omsluter levande och döda.
Ge oss alla visa hjärtan
så att vi inser livets korthet
och tar emot varje dag som en ny gåva.
Ge oss en levande tro på din Son,
Jesus Kristus,
som led döden för alla människors skull
och uppstod ur graven för att ge oss ett hopp
och lever i evighet.
Lär oss att dagligen dö från synden
och leva efter din heliga vilja.
Och när vår dödsstund kommer,
gör oss rätt beredda att lämna detta livet.
När evighetens påsk gryr över jordens gravar,
låt oss av nåd få uppstå till evigt liv.

F Amen.

eller

P/L Gud,
vi tackar (dig) för NN:s liv
(och för allt *hon/han* fått betyda).
Gud, omslut oss
i allt som blev och inte blev,
i allt som vi tänker, känner och minns.
Var med oss i livet,
tills också vi en dag ska dö.
Bevara oss i din frid nu och all tid.

F Amen.

eller

P/L (O) Gud,
till dig har vi överlämnat NN.
Till dig överlämnar vi oss själva.
Hjälp och bär oss i vår sorg och saknad.
Bevara oss nu och i evighet.
I Jesu namn.

F Amen.

HERRENS BÖN

Bönen kan inledas med orden:

P Låt oss be Herrens bön.

F Vår Fader, du som är i himlen.
Låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.
Ge oss i dag det bröd vi behöver.
Och förlåt oss våra skulder
liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.
Och utsätt oss inte för prövning
utan rädda oss från det onda.
Ditt är riket.
Din är makten och äran
i evighet.

F Amen.

A. Avslutning i kyrka eller kapell

PSALM/MUSIK

AVSKEDSTAGANDE

Avskedstagande sker här eller före förbönen. Vid avskedstagandet kan musik förekomma.

PSALM

SLUTBÖN

Prästen ber någon av följande slutböner eller annan slutbön.

Prästen ber slutbön vid kistan:

P Ge *NN/henne/honom*,
o Gud/ o Herre, din frid
och låt ditt eviga ljus (+) lysa för *henne/honom*.

F Amen.

eller

P Jesus Kristus, du som är uppståndelsen och livet,
ge *NN/henne/honom* din frid
och låt ditt eviga ljus (+) lysa för *henne/honom*.

F Amen.

VÄLSIGNELSEN

Prästen kan inleda med orden:

Tag emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

P Herren välsigne er och bevara er.
Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.
Herren vände sitt ansikte till er och give er frid.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

eller

P Herren välsignar er och beskyddar er.
Herren låter sitt ansikte lysa mot er och visar er nåd.
Herren vänder sitt ansikte till er och ger er sin fred.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

PSALM

MUSIK

SÄNDNINGSD

Sändningsord kan förekomma med föreslagna eller andra ord.

P Låt oss gå i frid, i (vår Herres) Jesu Kristi namn.

F Amen.

eller

P Guds frid, som övergår allt förstånd,
bevarar era hjärtan och era tankar i Kristus Jesus.

F Amen.

eller

P Må Faderns omsorg,
Sonens kärlek
och den heliga Andens tillgivenhet
omsluta oss under dagens timmar,
när natten kommer
och när uppståndelsens morgon gryr.

F Amen.

B. Avslutning på kyrkogården

PSALM

MUSIK

Kistan bärs till graven. Klockringning kan förekomma.

GRAVSÄTTNING

AVSKEDSTAGANDE

SLUTBÖN

Prästen ber någon av följande slutböner eller annan slutbön.

P Ge *NN/henne/honom*,
o Gud/o Herre, din frid
och låt ditt eviga ljus (+) lysa för *henne/honom*.

F Amen.

eller

P Jesus Kristus, du som är uppståndelsen och livet,
ge *NN/henne/honom* din frid
och låt ditt eviga ljus (+) lysa för *henne/honom*.

F Amen.

VÄLSIGNELSEN

Välsignelsen kan läsas här eller innan kistan bärs ut ur kyrkan eller kapellet.

Prästen kan inleda med orden:

Tag emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

P Herren välsigne er och bevarer er.
Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.
Herren vände sitt ansikte till er och giv er frid.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

eller

P Herren välsignar er och beskyddar er.
Herren låter sitt ansikte lysa mot er och visar er nåd.
Herren vänder sitt ansikte till er och ger er sin fred.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

PSALM

SÄNDNINGSD

Sändningsord kan förekomma med föreslagna eller andra ord.

P Låt oss gå i frid, i (vår Herres) Jesu Kristi namn.

F Amen.

eller

P Guds frid, som övergår allt förstånd,
bevarar era hjärtan och era tankar i Kristus Jesus.

F Amen.

eller

P Må Faderns omsorg,
Sonens kärlek
och den heliga Andens tillgivenhet
omsluta oss under dagens timmar,
när natten kommer
och när uppståndelsens morgon gryr.

F Amen.

Begravningsgudstjänst av dödfött barn eller barn som dött i späda ålder

MUSIK

Gudstjänsten kan inledas med orgelmusik och/eller annan instrumental- eller vokalmusik.

SAMLINGSORD

Den trinitariska formeln är ett fast moment i begravningsgudstjänst enligt något av alternativen nedan. Samlingsord är ett fast moment med föreslagna eller andra samlingsord eller med inledande bön.

P I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.
F Amen.

eller

P I Guds:
Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.
F Amen.

eller

P I Guds, den treeniges, namn.
F Amen.

P Vi är samlade för att ta avsked av NN
och för att överlämna *henne/honom* i Guds händer.

PSALM

GRIFTETAL

Griftetalet kan inledas eller avslutas med en föreslagen bön (se vidare sid. 286–289) eller annan bön. Bibelord kan läsas i samband med Griftetalet.

P (O) Gud, vi är inför dig
i sorg och förtvivlan.
Du ser våra tårar,
vår vanmakt och vår vrede.
(Du ser också vår tacksamhet
över att NN levt och funnits.)
Gud, kom till oss med din kärlek
och hjälp oss att orka leva vidare.
I Jesu namn.

F Amen.

eller

P Gud, vi saknar NN så mycket.
Nu är det tomt och sorgligt.
Varför kunde inte *NN/hon/han* få leva?
Din kärlek är starkare än allt,
till och med starkare än döden.
Därför ber vi dig att ta hand om NN.
I Jesu namn.

F Amen.

* ÖVERLÅTELSEN

P Barmhärtige Gud, vi överlämnar NN i dina händer.

Fortsättning med något av följande överlåtelseord:

Prästen lägger mull tre gånger på kistan eller tecknar korstecknet över kistan.

P Av jord har du kommit.

Jord ska du åter bli.

(+) Jesus Kristus är uppståndelsen och livet.

/Jesus Kristus, vår Frälsare, ska uppväcka dig på den yttersta dagen.

eller

P Du gav *henne/honom* livet.

Tag emot *henne/honom* i din frid

(+) och ge *henne/honom* för Jesu Kristi skull en glädjeric uppståndelse.

Överlåtelsen avslutas enligt följande:

P Herre, Gud, Fader i himmelen,
Herre, Guds Son, världens Frälsare,
Herre, Gud, du heliga Ande,
förbarma dig över oss.
(I dödens stund,
på den yttersta dagen
hjälp oss, milde Herre Gud.)

F Amen.

eller

P Gud,
du Skapare av himmel och jord,
du världens Frälsare,
du livets Ande,
bevara oss i ditt rike
nu och alltid.

F Amen.

BIBELLÄSNING

Bibelläsning enligt förslag (sid. 290–300), eller med andra bibelord.

Prästen/Ledaren kan säga:

P/L Låt oss höra Bibelns ord om tryggheten hos Gud i
liv och död.
Vi läser ur ...

PSALM

AVSKEDSTAGANDE

Avskedstagande sker här eller efter Herrens bön och eventuell psalm.
Vid avskedstagandet kan musik förekomma.

FÖRBÖN

Förbön med föreslagen bön eller annan bön. Möjlighet till tystnad i samband med förbönen.

P/L (O) Gud,
till dig har vi överlämnat NN.
Till dig överlämnar vi oss själva.
Hjälp och bär oss i vår sorg och saknad.
Bevara oss nu och i evighet.
I Jesu namn.

F Amen.

HERRENS BÖN

Bönen kan inledas med orden:

P Låt oss be Herrens bön.

F Vår Fader, du som är i himlen.
Låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.
Ge oss i dag det bröd vi behöver.
Och förlåt oss våra skulder
liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.
Och utsätt oss inte för prövning
utan rädda oss från det onda.
Ditt är riket.
Din är makten och äran
i evighet.

F Amen.

A. Avslutning i kyrka eller kapell

PSALM/MUSIK

AVSKEDSTAGANDE

Avskedstagande sker här eller tidigare, före förbönen. Vid avskedstagandet kan musik förekomma.

PSALM

SLUTBÖN

Prästen ber någon av de föreslagna slutbönerna eller annan slutbön.

Prästen ber slutbön vid kistan:

P Ge *NN/henne/honom*,
o Gud/o Herre, din frid
och låt ditt eviga ljus (+) lysa för *NN/henne/honom*.

F Amen.

eller

P Jesus Kristus, du som är uppståndelsen och livet,
ge *NN/henne/honom* din frid
och låt ditt eviga ljus (+) lysa för *henne/honom*.

F Amen.

VÄLSIGNELSEN

Prästen kan inleda med orden:

Tag emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

P Herren välsigne er och bevara er.
Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.
Herren vände sitt ansikte till er och give er frid.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

eller

P Herren välsignar er och beskyddar er.
Herren låter sitt ansikte lysa mot er och visar er nåd.
Herren vänder sitt ansikte till er och ger er sin fred.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

PSALM

MUSIK

SÄNDNINGSD

Sändningsord kan förekomma med föreslagna eller andra ord.

P Låt oss gå i frid, i (vår Herres) Jesu Kristi namn.

F Amen.

eller

P Guds frid, som övergår allt förstånd,
bevarar era hjärtan och era tankar i Kristus Jesus.

F Amen.

eller

P Må Faderns omsorg,
Sonens kärlek
och den heliga Andens tillgivenhet
omsluta oss under dagens timmar,
när natten kommer
och när uppståndelsens morgon gryr.

F Amen.

B. Avslutning på kyrkogården

PSALM

MUSIK

Kistan bärs till graven. Klockringning kan förekomma.

GRAVSÄTTNING

AVSKEDSTAGANDE

SLUTBÖN

Prästen ber någon av de föreslagna slutbönerna eller annan slutbön.

P Ge *NN/henne/honom*,
o Gud/o Herre, din frid
och låt ditt eviga ljus (+) lysa för *henne/honom*.

F Amen.

eller

P Jesus Kristus, du som är uppståndelsen och livet,
ge *NN/henne/honom* din frid
och låt ditt eviga ljus (+) lysa för *henne/honom*.

F Amen.

VÄLSIGNELSEN

Välsignelsen kan läsas här eller innan kistan bärs ut ur kyrkan eller kapellet.

Prästen kan inleda med orden:

Tag emot Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen:

P Herren välsigne er och bevarer er.
Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.
Herren vände sitt ansikte till er och giv er frid.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

eller

P Herren välsignar er och beskyddar er.
Herren låter sitt ansikte lysa mot er och visar er nåd.
Herren vänder sitt ansikte till er och ger er sin fred.
I (Guds:) Faderns och Sonens (+) och den heliga
Andens namn.

F Amen.

PSALM

SÄNDNINGSD

Sändningsord kan förekomma med föreslagna eller andra ord.

P Låt oss gå i frid, i (vår Herres) Jesu Kristi namn.

F Amen.

eller

P Guds frid, som övergår allt förstånd,
bevarar era hjärtan och era tankar i Kristus Jesus.

F Amen.

eller

P Må Faderns omsorg,
Sonens kärlek
och den heliga Andens tillgivenhet
omsluta oss under dagens timmar,
när natten kommer
och när uppståndelsens morgon gryr.

F Amen.

Böner vid begravningsgudstjänst

Prästen kan inleda eller avsluta Griftetal med bön, se sid. 261, 275 eller med någon av Bön 1 till 9 nedan eller annan bön.

Bön 1

(O) Gud,
det är svårt att förstå
att livet plötsligt tar slut
(och att allt blir stilla
mitt i rörelsen).
NN fattas oss
och vi sörjer *henne/honom*.
Möt oss med din kärlek.

F Amen.

Bön 2

Herre, vår Gud,
du är vår tillflykt från släkte till släkte.
År och dagar skiftar,
men du förblir densamme.
Din nåd bär i liv och död.
Låt oss minnas och tacka för vad du gav genom NN.
Tag emot *henne/honom* i ditt rike.
Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre.

F Amen.

Bön 3

Barmhärtige Gud,
du ensam kan ge förtröstan och frimodighet.
Bevara oss i tron på din Son Jesus Kristus.
Stärk oss i hoppet
att NN ska uppstå,
genom Jesus Kristus, vår Herre.

F Amen.

Bön 4

Gud, vi tackar dig för livet som du ger oss.
Det är underbart och gåtfullt
(, vackert och svårt).
Tack för att du fyller vårt liv
med evighetens ljus, bortom tid och rum.
Tack för din Son, Jesus Kristus.
Hjälp oss att se
att han är den som öppnar porten
till det liv som aldrig dör.

F Amen.

Bön 5

(Herre) Jesus Kristus,
du ser vår sorg och ensamhet,
våra frågor och vår oro.
I förtvivlan vänder vi oss till dig.
Du som lidit på korset,
kom till oss med din kärlek.
Följ oss från döden till det eviga livet.

F Amen.

Bön 6

Barmhärtige Gud,
du som möter levande och döda,
du som omfattar allt som varit, är och ska komma,
omslut oss med din kärlek.
Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre.

F Amen.

Bön 7

Gud,
det går inte att förstå
hur livet kan vara så vackert och fullt av glädje
för att sedan förändras och göra så ont.
Ta emot NN i din famn
bär *henne/honom*
nära ditt hjärta i din oändliga kärlek.
Bär också oss lika nära dig
och ge oss kraft att fortsätta leva.

F Amen.

Bön 8

(O) Gud, vi är inför dig
i sorg och förtvivlan.
Du ser våra tårar,
vår vanmakt och vår vrede.
Du ser också vår tacksamhet
över att NN levt och funnits.
Gud, kom till oss med din kärlek och värme
och hjälp oss att orka leva vidare.
I Jesu namn.

F Amen.

Bön 9

Gud, vi saknar NN så mycket.
Nu är det tomt och sorgligt.
Varför kunde inte *NN/hon/han* få leva?
Din kärlek är starkare än allt,
till och med starkare än döden.
Därför ber vi dig att ta hand om NN.
I Jesu namn.

F Amen.

Bibeltexter vid begravningstjänst

Nedan ges exempel på bibelläsningar som kan förekomma i begravningstjänst.

Förgänglighet och ansvar

Herre, du har varit vår tillflykt
från släkte till släkte.

Du fanns innan bergen föddes,
innan jorden och världen blev till.
Du är Gud från evighet till evighet.

PS 90:1-2

Sjuttio år varar vårt liv,
åttio, om krafterna står bi.
De flyende åren är möda och slit,
snart är allt förbi, och vi är borta.

PS 90:10

Lär oss hur få våra dagar är,
då vinner vårt hjärta vishet.

PS 90:12

Människans dagar är som gräset:
hon spirar som blomman på marken,
så sveper vinden fram, och den är borta,
platsen där den stod är tom.
Men evigt varar Herrens nåd.

PS 103:15-17

Ur djupen ropar jag till dig, Herre.
Herre, hör mitt rop,
lyssna när jag bönfaller dig!
Om du lade synder på minnet,
Herre, vem kunde då bestå?
Men hos dig finns förlåtelse,
och därför fruktar man dig.
Jag väntar på Herren,
jag längtar,
jag hoppas få höra hans ord.
Jag längtar efter Herren
mer än väktarna efter morgonen,
än väktarna efter morgonen.
PS 130:1–6

Det står skrivet: Så sant som jag lever, säger Herren, för
mig skall alla knän böjas, och alla tungor skall prisa Gud.
Alltså skall var och en av oss avlägga räkenskap inför Gud.
ROM 14:11–12

Så är det också med de dödas uppståndelse. Det som blir
sätt förgängligt uppstår oförgängligt. Det som blir sätt för-
aktat uppstår i härlighet. Det som blir sätt svagt uppstår
fullt av kraft.

I KOR 15:42–43

Ni som säger: ”I dag eller i morgon skall vi fara till den eller den staden och stanna där ett år och göra goda affärer”, ni vet inte hur ert liv blir i morgon. Ni är en dimma som syns en kort stund och sedan försvinner.

JAK 4:13–14

Mina barn, låt oss inte älska med tomma ord utan med handling och sanning. Då förstår vi att vi är sanningens barn, och om vårt hjärta dömer oss kan vi inför honom övertyga det om att Gud är större än vårt hjärta och förstår allt. Mina kära, om hjärtat inte dömer oss kan vi stå frimodiga inför Gud.

1 JOH 3:18–21

Tryggheten hos Gud

Herren är min herde,
ingenting skall fattas mig.
Han för mig i vall på gröna ängar,
han låter mig vila vid lugna vatten.
Han ger mig ny kraft
och leder mig på rätta vägar,
sitt namn till ära.
Inte ens i den mörkaste dal
fruktar jag något ont,
ty du är med mig,
din käpp och din stav gör mig trygg.
Du dukar ett bord för mig
i mina fienders åsyn,

du smörjer mitt huvud med olja
och fyller min bägare till brädden.
Din godhet och nåd skall följa mig varje dag i mitt liv,
och Herrens hus skall vara mitt hem
så länge jag lever.

PS 23

Men jag förtröstar på dig, Herre,
jag säger: Du är min Gud.

PS 31:15

Gud är vår tillflykt och vår styrka,
en hjälp i nöden, som aldrig svikit.
Därför räds vi inte om än jorden skälver
och bergen störtar i havets djup,
om än vattnen brusar och skummar
och bergen darrar vid havets uppror.

PS 46:2–4

Men nu är jag alltid hos dig,
du håller mig vid handen.
Du leder mig efter din vilja,
du för mig på härlighetens väg.
Äger jag dig i himlen
önskar jag ingenting på jorden.
Min kropp och mitt mod må svika,
men jag har Gud, han är min klippa för evigt.

PS 73:23–26

Jag ser upp emot bergen:
varifrån skall jag få hjälp?
Hjälpen kommer från Herren,
som har gjort himmel och jord.
Han låter inte din fot slinta,
han vakar ständigt över dina steg.
Han sover aldrig, han vakar ständigt,
han som beskyddar Israel.
Herren bevarar dig,
i hans skugga får du vandra,
han går vid din sida.
Solen skall inte skada dig om dagen,
inte månen om natten.
Herren bevarar dig från allt ont,
från allt som hotar ditt liv.
Herren skall bevara dig
i livets alla skiften,
nu och för evigt.

PS 121

Tog jag morgonrodnadens vingar,
gick jag till vila ytterst i havet,
skulle du nå mig även där
och gripa mig med din hand.
Om jag säger: Mörker må täcka mig,
ljuset omkring mig bli natt,
så är inte mörkret mörkt för dig,
natten är ljus som dagen,
själva mörkret är ljus.

PS 139:9–12

Jag vet vilka avsikter jag har med er, säger Herren: välgång, inte olycka. Jag skall ge er en framtid och ett hopp. När ni åkallar mig och ber till mig skall jag lyssna på er. När ni söker mig skall ni finna mig. Ja, om ni helhjärtat söker efter mig skall jag låta er finna mig, säger Herren.

JER 29:11–14

De rättfärdigas själar är i Guds hand,
och ingen plåga skall nå dem.

VISH 3:1

Jesus sade: ”Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila. Ta på er mitt ok och lär av mig, som har ett mildt och ödmjukt hjärta, så skall ni finna vila för er själ. Mitt ok är skonsamt och min börda är lätt.”

MATT 11:28–30

Jesus sade: ”Säljs inte fem sparvar för två kopparslantar? Men ingen av dem är glömd av Gud. Och till och med hårstråna på ert huvud är räknade. Var inte rädda, ni är mer värda än aldrig så många sparvar.”

LUK 12:6–7

Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv. Ty Gud sände inte sin son till världen för att döma världen utan för att världen skulle räddas genom honom.

JOH 3:16–17

Jesus sade: ”Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö.”

JOH 11:25–26

Jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller andemakter, varken något som finns eller något som kommer, varken krafter i höjden eller krafter i djupet eller något annat i skapelsen skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår herre.

ROM 8:38–39

Ingen av oss lever för sin egen skull, och ingen dör för sin egen skull. Om vi lever, lever vi för Herren, och om vi dör, dör vi för Herren. Vare sig vi lever eller dör tillhör vi alltså Herren.

ROM 14:7–8

Löftet och hoppet

Gud skall utplåna döden för alltid.
Herren Gud skall torka tårarna från alla kinder
och göra slut på sitt folks förnedring
överallt på jorden.
Herren har talat.

Den dagen skall man säga:
Se, detta är vår Gud,
den räddare vi hoppades på.
Detta är Herren som vi hoppades på,
låt oss jubla av glädje,
han kom till vår räddning.

JES 25:8–9

Jesus sade: ”Gud är inte en gud för döda utan för levande,
ty för honom är alla levande.”

LUK 20:38

Jesus sade: ”Mina får lyssnar till min röst, och jag känner
dem, och de följer mig. Jag ger dem evigt liv, och de skall
aldrig någonsin gå under, och ingen skall rycka dem ur min
hand.”

JOH 10:27–28

Jesus sade: ”Känn ingen oro. Tro på Gud, och tro på mig. I min faders hus finns många rum. Skulle jag annars säga att jag går bort för att bereda plats för er? Och om jag nu går bort och bereder plats för er, så skall jag komma tillbaka och hämta er till mig, för att också ni skall vara där jag är.”

JOH 14:1-3

Ännu ser vi en gåtfull spegelbild; då skall vi se ansikte mot ansikte. Ännu är min kunskap begränsad; då skall den bli fullständig som Guds kunskap om mig. Men nu består tro, hopp och kärlek, dessa tre, och störst av dem är kärleken.

I KOR 13:12-13

Detta förgängliga måste kläs i oförgänglighet och detta dödliga kläs i odödlighet. Men när det förgängliga kläs i oförgänglighet och det dödliga i odödlighet, då blir det så som skriftordet säger: Döden är uppslukad och segern är vunnen. Död, var är din seger? Död, var är din udd? Dödens udd är synden, och synden har sin kraft i lagen. Gud vare tack som ger oss segern genom vår herre Jesus Kristus.

I KOR 15:53-57

Vi vet att då det tält som är vår jordiska boning rivs ner har Gud en byggnad åt oss i himlen, en evig boning som inte är gjord av människohand. Medan vi är här ropar vi av längtan efter att få ikläda oss vår himmelska boning. Ty har vi väl klätt oss i den skall vi inte stå där nakna. Vi som ännu bor i tältet ropar i vårt betryck; vi vill ju inte bli avklädda, vi vill bli påklädda, så att det som är dödligt uppslukas av livet.

2 KOR 5:1-4

Vårt hemland är himlen, och därifrån väntar vi också den som skall rädda oss, herren Jesus Kristus. Han skall förvandla den kropp vi har i vår ringhet så att den blir lik den kropp han har i sin härlighet, ty han har kraft att lägga allt under sig.

FIL 3:20-21

Ty här på jorden har vi ingen stad som består, men vi söker den stad som skall komma.

HEB 13:14

Mina kära, nu är vi Guds barn, men det har ännu inte blivit uppenbart vad vi kommer att bli. Vi vet dock att när han uppenbarar sig kommer vi att bli lika honom, ty då får vi se honom sådan han är.

1 JOH 3:2

Var inte rädd. Jag är den förste och den siste och den som lever. Jag var död, och se, jag lever i evigheters evighet, och jag har nycklarna till döden och dödsriket.

UPP 1:17–18

Och från tronen hörde jag en stark röst som sade: ”Se, Guds tält står bland människorna, och han skall bo ibland dem, och de skall vara hans folk, och Gud själv skall vara hos dem, och han skall torka alla tårar från deras ögon. Döden skall inte finnas mer, och ingen sorg och ingen klagan och ingen smärta skall finnas mer. Ty det som en gång var är borta.”

UPP 21:3–4

Begravning med mässa

1. Ordning för Begravningsgudstjänst följs till förbönen (eventuellt med infogad Bön om förlåtelse och Löftesord, eller Överlåtelsebön).
2. Avskedstagande och Slutbön enligt avslutning A.
3. Därefter följs ordning för Mässa: Måltiden och Sändning, se sid. 91–143. Följande Prefation kan användas, se från sid. 306:

Ja, sannerligen, du ensam är värd vårt lov,
allsmäktige Fader, helige Gud.
Dig vill vi prisa och välsigna genom Jesus Kristus,
vår Herre.

eller

Ja, du är värd vårt lov, du Skapare som ger liv åt allt.
Dig vill vi prisa och välsigna genom Jesus Kristus.

Prefationen fortsätter enligt följande:

Du är med oss i den mörkaste dal för att vi inte ska frukta något ont. Genom Jesus Kristus har du låtit din kärlek bli uppenbar. Du har genom honom öppnat vägen till glädjen i ditt rike, där vi åter får fra denna måltid.

Prefationen avslutas enligt följande:

Därför vill vi med dina trogna i alla tider och med hela den himmelska härskaran prisa ditt namn och tillbedjande sjunga:

eller

Tillsammans med din kyrka i alla tider vill vi prisa ditt namn, tillbe dig och sjunga:

Gravsättning/Urnedläggning

PSALM

En psalm kan läsas eller sjungas.

BIBELLÄSNING

L I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

L I Guds:

Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

eller

L I Guds, den treeniges, namn.

F Amen.

Föreslagna alternativa bibelläsningar. Även andra bibelläsningar kan förekomma.

Människans dagar är som gräset:
hon spirar som blomman på marken,
så sveper vinden fram, och den är borta,
platsen där den stod är tom.
Men evigt varar Herrens nåd.

PS 103:15-17

Du omger mig på alla sidor, jag är helt i din hand.

PS 139:5

Jesus sade: ”Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö.”

JOH 11:25–26

Jesus sade: ”Känn ingen oro. Tro på Gud, och tro på mig. I min faders hus finns många rum. Skulle jag annars säga att jag går bort för att bereda plats för er? Och om jag nu går bort och bereder plats för er, så skall jag komma tillbaka och hämta er till mig, för att också ni skall vara där jag är.”

JOH 14:1–3

BÖN

Annan bön kan förekomma.

- L** Till dig, vår Gud och Skapare, överlämnar vi NN.
Vi litar på att du som gett oss livet
omsluter oss i döden och evigheten.
Vi behöver din närhet nu och alltid.
Tack för NN:s liv på jorden, tack för allt vi fått dela.
Hjälp oss att leva för de levande
den tid som är kvar.
- F** Amen.

Kistan/urnan sänks i graven. Anhöriga kan ta avsked.

HERRENS BÖN

Bönen kan inledas med orden:

L Låt oss be Herrens bön.

F Vår Fader, du som är i himlen.
Låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.
Ge oss i dag det bröd vi behöver.
Och förlåt oss våra skulder
liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.
Och utsätt oss inte för prövning
utan rädda oss från det onda.
Ditt är riket.
Din är makten och äran
i evighet.
Amen.

SLUTBÖN

Om andakten inleds i kyrka/kapell och avslutas vid graven kan Slutbön och Välsignelsen byta plats: Välsignelsen i kyrkan, därefter går de församlade till graven. Slutbönen beds enligt förslag nedan eller andra ord.

L Ge *NN/henne/honom*,
o Gud/o Herre, din frid,
och låt ditt eviga ljus (+) lysa för *henne/honom*.

F Amen.

eller

- L Jesus Kristus, du som är uppståndelsen och livet,
ge *NN/henne/honom* din frid
och låt ditt eviga ljus (+) lysa för *henne/honom*.
- F Amen.

VÄLSIGNELSEN

Ledaren kan inleda med orden:

Låt oss be om Guds/Herrens välsignelse/välsignelsen.

- L Herren välsigne oss och bevara oss.
Herren låte sitt ansikte lysa över oss och vare oss nådig.
Herren vände sitt ansikte till oss och give oss frid.
I (Guds:) Faderns och Sonens och den heliga
Andens namn.
- F Amen.

eller

- L Herren välsignar oss och beskyddar oss.
Herren låter sitt ansikte lysa mot oss och visar oss nåd.
Herren vänder sitt ansikte till oss och ger oss sin fred.
I (Guds:) Faderns och Sonens och den heliga
Andens namn.
- F Amen.

PSALM

SÄNDNINGSD

L Låt oss gå i frid, i (vår Herres) Jesu Kristi namn.

F Amen.

eller

L Guds frid, som övergår allt förstånd,
bevarar våra hjärtan och våra tankar i Kristus Jesus.

F Amen.

eller

L Må Faderns omsorg,
Sonens kärlek
och den heliga Andens tillgivenhet
omsluta oss under dagens timmar,
när natten kommer
och när uppståndelsens morgon gryr.

F Amen.

KÄLLFÖRTECKNING MUSIK

I källförteckningen hänvisas i förekommande fall till *Graduale Romanum* och efter reformations-tiden till mässmusikböcker eller kyrkohandböcker på svenska. De flesta bearbetningar och harmo-niseringar av äldre material som skedde inför kyrkohandboken 1986 utfördes av Harald Görans-son. Bearbetningar i *Gudstjänstmusik A* i kyrkohandboksförslaget 2017 har huvudsakligen gjorts av Gun Palmqvist. I *Gudstjänstmusik B* till E har bearbetningar huvudsakligen gjorts av tonsättarna samt orgelarrangörer enligt nedan.

GUDESTJÄNSTMUSIK A

Samling

Kristusrop 1: A1	Harald Göransson 1969; 1976
Kristusrop 2: A2	Per-Olof Sjögren 1986
Kristusrop 3: A3	Trishagion: Efter GR <i>Litaniae S Joseph</i> ; 1942; 1976; bearb. 1986
Kristusrop 3: A3	1897 (efter <i>Agend-Büchlein</i> , Nürnberg 1639); 1942; 1976
Kristusrop 3: A4	Trishagion: Efter GR <i>Litaniae S Joseph</i> ; 1942; 1976; bearb. 1986
Kristusrop 3: A4	1897 (efter <i>Böhmiska brödernas sångbok</i> 1544); 1942; 1976
Kristusrop 3: A5	Trishagion: Efter GR <i>Litaniae S Joseph</i> ; 1942; 1976; bearb. 1986
Kristusrop 3: A5	GR I; Hg/Bj; LCU/LCW; 1697; 1897; 1942; 1976
Kristusrop 3: A6	Trishagion: efter GR <i>Litaniae S Joseph</i> ; 1942; 1976; bearb. 1986
Kristusrop 3: A6	GR XI; Hg/Bj; LCU/LCW; 1697; 1897; 1942; 1976
Lovsången 1: Gloria A1 och Laudamus A1	Harald Göransson 1985
Lovsången 1: Gloria A2 och Laudamus A2	Harald Göransson 1974; 1976
Lovsången 1: Gloria A3 och Laudamus A3	Missa de angelis 1400/1500-tal
Lovsången 2: Gloria A3 och Laudamus A4	Inspirerad av sydafrikansk tradition
Lovsången 3: Gloria A4 och Gloria A5, Laudamus A5	Gloria A4, A5: GR I; Hg/Bj; LCU/LCW; 1942; bearb. 1986; Laudamus: 1897 (efter <i>Lossius Psalmodia</i> 1533); 1942; bearb. 1976
Lovsången 4: Gloria A4 och Gloria A5 och Laudamus A6	Gloria A4, A5: GR I; Hg/Bj; LCU/LCW; 1942; bearb. 1986; Laudamus: N. Decius 1539; 1697; 1897; 1942; 1976, text Sv. Ps. 18 bearb. J. O. Wallin 1816
Lovsången 5: Gloria A5 och Laudamus A7	Gloria: GR I; Hg/Bj; LCU/LCW; 1942; bearb. 1986; Laudamus: Genève 1551, text Sv. Ps. 337 © Britt G. Hallqvist 1984, förmedlad genom ALIS, Stockholm
Lovsången 6: Gloria A6 och Laudamus A8	Gloria: GR XI; bearb. Laudamus: Wittenberg 1541; 1942; 1976 Laudamus: text Sv. Ps. 543:4 bearb. © Anders Frostenson 1977 förmedlad av AF-stiftelsen Psalm och Sång, Stockholm
Lovsången 7: Gloria A1 och Laudamus A9	Gloria: Harald Göransson 1985; Laudamus: Egil Hovland 1971, 1976; arr. Mikael Fridén 2016, text Sv. Ps. 697:8 Olov Hartman

Lovsången 7: Gloria A7 och Laudamus A10	Gloria: bearb. 1986 efter äldre förebilder; Laudamus: Curt Lindström 1984, text Sv. Ps. 697:9 Olov Hartman
Lovsången 8: Gloria A7 och Laudamus A11	Gloria: bearb. 1986 efter äldre förebilder; Laudamus: W. H. Ferguson 1919, text Sv. Ps. 641:7 Staffan Larsson 1963
Lovsången 9: Gloria A8 och Laudamus A12	Gloria: Egil Hovland 1976; Laudamus: Egil Hovland 1974, text Sv. Ps. 21 Britt G. Hallqvist 1974 © Norsk Musikforlag AS, Oslo

Måltiden

Lovsägelsen (Sursum corda och Prefationen)	Efter tonus solemnus i Cantorinus romanus; allmän i Prefationen svensk tradition; 1942; 1976; bearb. 2012/2014
Helig 1: A1	GR VIII; Hg; LCU/LCW; 1697; 1897; bearb. 1976
Helig 1: A2	GR XV; 1897 (efter Olof Åhlström 1818); 1942; bearb. 1896
Helig 1: A3	1897 (efter Böhmska brödernas sångbok 1544); 1942; bearb. 1976
Helig 1: A4	GR XVII; Hg/Bj; LCW; 1697; 1942; bearb. 1976
O Guds Lamm 1: A1	Hg; LCU/LCW; 1697; bearb. 1976
O Guds Lamm 1: A2	GR XVIII; Den Svenska psalmboken 1701; 1897; 1942; bearb. 1976
O Guds Lamm 1: A3	GR IX; Hg; bearb. 1976
O Guds Lamm 1: A4	GR XV XVII; Hg/Bj; LCU/LCW; 1697; 1897; 1942; bearb. 1976

Sändning

Lovprisning 1: A1	1897 (efter Lossius Psalmodia 1553); 1942; 1976
Lovprisning 1: A2	1898 (efter Kirchenordnung Preussen 1558); 1942; 1976
Lovprisning 1: A3	Efter GR XI; Hg; 1697; 1897; 1942; 1976

GUDSTJÄNSTMUSIK B

Kristusrop 3: B1	Fredrik Sixten 2011
Lovsången 10: Gloria B1 och Laudamus B1	Fredrik Sixten 2011
Lovsägelsen	Fredrik Sixten 2011/2015
Helig 1: B1	Fredrik Sixten 2011/2015
O Guds Lamm 2: B1	Fredrik Sixten 2011
Lovprisning 1: B1	Fredrik Sixten 2014

GUDSTJÄNSTMUSIK C

Kristusrop 4: C1	Traditionell från Grekland
Kristusrop 5: C2	Alan Rees
Lovsången 11: C1	Kevin Mayhew 1998
Lovsägelsen	Birgitta Malmquist 2011; Jörgen Ralphsson 2012; bearb. Andreas Söderberg 2014

Helig 2: C1 Kevin Mayhew 1989; arr. Hans Nyberg 2012
O Guds Lamm 3: C1 Gordon Rock; arr. Fridé Gustavsson
Lovprisning 2: C1 Andreas Söderberg 2015, efter förlaga

GUDSTJÄNSTMUSIK D

Kristusrop 6: D1 Karin Runow 2011; arr. Per Olsson 2015
Lovsången 12: D1 Karin Runow 2011/2014
och Laudamus D1
Lovsägelsen Karin Runow 2011; arr. Tommy Jonsson 2015
Helig 3: D1 Karin Runow 2011; arr. Karl Wikenstahl 2015
O Guds Lamm 4: D1 Karin Runow 2011; arr. Per Olsson 2015
O Guds Lamm 5: D2 Karin Runow 2011; arr. Per Olsson 2015
Lovprisning 3: D1 Karin Runow 2014; arr. Tommy Jonsson 2015

GUDSTJÄNSTMUSIK E

Kristusrop 7: E1 Per Harling 2014; arr. Hans Nyberg 2015
Lovsången 13, Gloria E1 Per Harling 2011; arr. Mikael Fridén 2015
och Laudamus E1
Lovsägelsen E1 Per Harling 1984; arr. Tommy Jonsson 2015
Lovsägelsen E2 Per Harling 2015; arr. Tommy Jonsson 2015
Helig 4: E1 Per Harling 1984; arr. Karl Wikenstahl 2015
O Guds Lamm 6 Per Harling 2014; arr. Hans Nyberg 2015
Lovprisning 4 Per Harling 2014; arr. Hans Nyberg 2015

ÖVRIGA SJUNGNA MOMENT

Samling

Inledningsord (Helig 1) GR III; 1942
Inledningsord (Helig 2) GR XII; 1942
Inledningsord (Helig 3) Harald Fryklöf; Missale 1918; 1942
Inledningsord (Helig 4) Otto Olsson; Missale 1918; 1942
Inledningsord 13 John Morén 1914; Den svenska mässboken del 2 1945; 1976;
bearb. 2012
Dagens bön: hälsning bearb. 2014

Ordet

Hallelujarop 1 Jacques Berthier 1981 © Ateliers et Presses de Taizé,
712 50 Taizé, Frankrike
Hallelujarop 2 Traditionell
Hallelujarop 3 Fintan O'Carroll och Christopher Walker 1985 publicerat av
OCP, 5536 NE Hassalo, Portland, OR 97213, USA;
arr. Johan-Magnus Sjöberg

Hallelujarop 4	Jacques Berthier © Ateliers et Presses de Taizé, 712 50 Taizé, Frankrike
Kyrkans förbön: församlingssvar 1	Per Harling
Kyrkans förbön: församlingssvar 2	Per Harling; arr. Andreas Söderberg 2017
Kyrkans förbön: församlingssvar 3	John L. Bell © WGRG Iona 1985
Kyrkans förbön: församlingssvar 4	Från Syrien, förmedlat av metropoliten Mar Gregorius Yohanna Ibrahim. Sjöngs i den ekumeniska gudstjänsten i Lunds domkyrka 31 oktober 2016; arr. Andreas Söderberg 2017
Förbön 8	1897 (efter 1541 års kyrkohandbok efter medeltida och reformatoriska förlagor); 1942; 1976; bearb. 2014
Förbön 9	Harald Göransson 1974; 1976

DE KYRKLIGA HANDLINGARNA

Förbön dop, s. 193	Per Gunnar Petersson 2012
Förbön vigsel 1, s. 244	Per Gunnar Petersson 2012
Förbön vigsel 3, s. 245	1897; 1942; 1982; bearb. 1985 och 2011
Förbön begravning 1, s. 301	Per Gunnar Petersson 2012
Förbön begravning 2, s. 302	1897; 1942; 1982; bearb. 1985 och 2011/2014
Lovsägelsen (Sursum corda och Prefationen), s. 249, 306	Efter tonus solemnis i Cantorinus romanus; allmän i Prefationen svensk tradition; 1942; 1976; bearb. 2012/2014
Lovsägelsen (Sursum corda och Prefationen), s. 252, 309	Fredrik Sixten 2011/2015

FÖRKORTNINGAR:

GR	Graduale Romanum; mässans ordningsnummer anges med romersk siffra
Hg	Höghandskriften omkring 1541
Bj	Bjuråkerhandskriften omkring 1541
LCU	Liber Cantus Upsaliensis 1620
LCW	Liber Cantus Wexionensis 1623
1697	Den svenska psalmboken 1697
1897	Musiken till Svenska mässan 1897
1942	Den svenska mässboken, del I 1942
1976	Gudstjänstordning 1976, del II Musik
1982	Musik till Kyrkliga handlingar 1982
1986	Den svenska kyrkohandboken Musik 1986